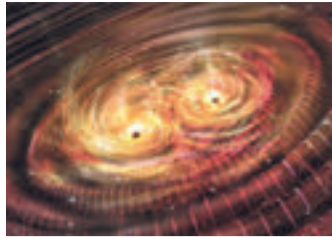

Sveučilišna
eko
janjetina
STR.13

Detektirani
gravitacijski
valovi
STR. 25

In memoriam
Slobodanu
Langu
STR. 28-29

god VIII.
broj 76.
29. veljače
A.D. 2016.
www.unist.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

WEBOMETRICS

Zagrebačko
sveučilište
među dva
posto,
a Splitsko
sveučilište
među
pet posto
najviše
rangiranih
na svijetu

STR. 3

Sudbina UTT-ova: Državne
agencije ili kako ih se riješiti

STR. 5

- Sveučilištima vratiti
vlastita sredstva
- Zakon o HKO neustavan?

STR. 7

FILOZOFIJU
FILOZOFIMA

STR. 8

Hajdukova murva
na Sveučilištu

STR. 10

Hrvatski jezik Radoslava Katičića

STR. 22-23

Inovacije – treća misija sveučilišta

STR. 12-13

Povući Nacrt zakona o kvaliteti

STR. 18-19

Spli T

DAN GRAĐEVINSKOGA FAKULTETA

97. godina postojanja

Svečanom sjednicom Fakultetskoga vijeća 19. veljače Građevinski fakultet obilježio je 97. obljetnicu postojanja. Svečanu proslavu otvorili su uvodnim obraćanjima dekan Neven Kuspilić i rektor Damir Boras. Uslijedila je dodjela Dekanove nagrade za nagrađene studentske radove i za postignuti uspjeh u akademskoj godini 2014./2015. te dodjela priznanja.

HRVATSKO VOJNO UČILIŠTE "DR. FRANJO TUĐMAN"

Dan otvorenih vrata

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Dr. Franjo Tuđman" (HVU) 20. veljače održan je Dan otvorenih vrata. Uz kraću prezentaciju sveučilišnih studijskih programa Vojno inženjerstvo i Vojno vođenje i upravljanje, posjetitelji su upoznati s programom Kadet, uvjetima i načinu upisa, kadetskim obvezama i pravima, akademskim školovanjem i vojnom obukom. Obilazili su važnije objekte u vojarni te razgledali vojno naoružanje i taktičko-tehnički zbor.

DAN STOMATOLOŠKOGA FAKULTETA

Nagrade najuspješnijima

Svečana sjednica Fakultetskoga vijeća u povodu Dana Stomatološkoga fakulteta i Dana sv. Apolonije održana je 5. veljače 2016. Uglednim gostima iz akademske zajednice, nastavnicima i studentima, dekan Hrvoje Brkić predstavio je rad u protekloj godini te dodijelio nagrade i plakete najuspješnijim studentima, asistentima, znanstvenim novacima i nastavnicima.

KONCERTNA DVORANA MUZIČKE AKADEMIJE

Fantastična opera 'Madame Buffault'

Više od 200 studenata Muzičke akademije, Akademije dramske umjetnosti, Akademije likovnih umjetnosti i Tekstilno-tehnološkoga fakulteta u novootvorenoj će Koncertnoj dvorani Blagoja Berse Muzičke akademije 6. veljače i 7. veljače izvesti fantastičnu operu istaknutoga hrvatskoga skladatelja Borisa Papandopula Madame Buffault. Ponovljene izvedbe opere samo su dio glazbenoga repertoara novootvorene dvorane, koja će tijekom sljedećega mjeseca ugostiti i koncerte Zagrebačkog gitarističkog festivala, svjetski poznatoga jazz pijanista Davida Gazarova i njemački Gudački kvartet Henschel.

PREDSTAVLJANJE UNIVERSITASA ČLANOVIMA SENATA

Podići samosvijest akademske zajednice

Zajednički medijski projekt Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Splitu Universitas – hrvatske sveučilišne novine, predstavio je glavni urednik Duško Čizmić Marović na sjednici Senata 9. veljače. "Zadaća ovoga projekta", istaknuo je, "nije samo sveučilište i njegov golem društveni značaj učiniti vidljivijim građanima Hrvatske nego i podići samosvijest akademske zajednice o važnosti njezine vlastite uloge u hrvatskoj državi.

"Universitas od 2009. godine izlazi kao list Sveučilišta u Splitu, ali i u tom razdoblju znatnu pažnju poklanja akademskim temama od nacionalne važnosti. „Ključno je pritom bilo što je uprava Sveučilišta u Splitu na čelu s rektorom Anđelinovićem pokazala interes da se u svim važnim projektima poveže s ostalim sveučilištima u Hrvatskoj, osobito sa Zagrebačkim, te što je rektor Boras, kao čelnik najvećega hrvatskoga sve-

učilišta, kasnije i kao predsjednik Rektorskoga zbora Republike Hrvatske, odlučno deklarirao ambiciju da sinergijski poveže sve snage sveučilišne Hrvatske i tako sveučilišnoj zajednici osigura mjesto koje joj u državi i pripada", istaknuo je Duško Čizmić Marović.

U listopadu 2015. potpisan je i formalni Sporazum o zajedničkom medijskom projektu Universitas – hrvatske sveučilišne novine. U skladu sa Sporazumom,

rektori Damir Boras i Šimun Anđelinović imenovali su 4. studenoga 2015. na mandatno razdoblje od četiri godine Nakladnički savjet i glavnoga urednika.

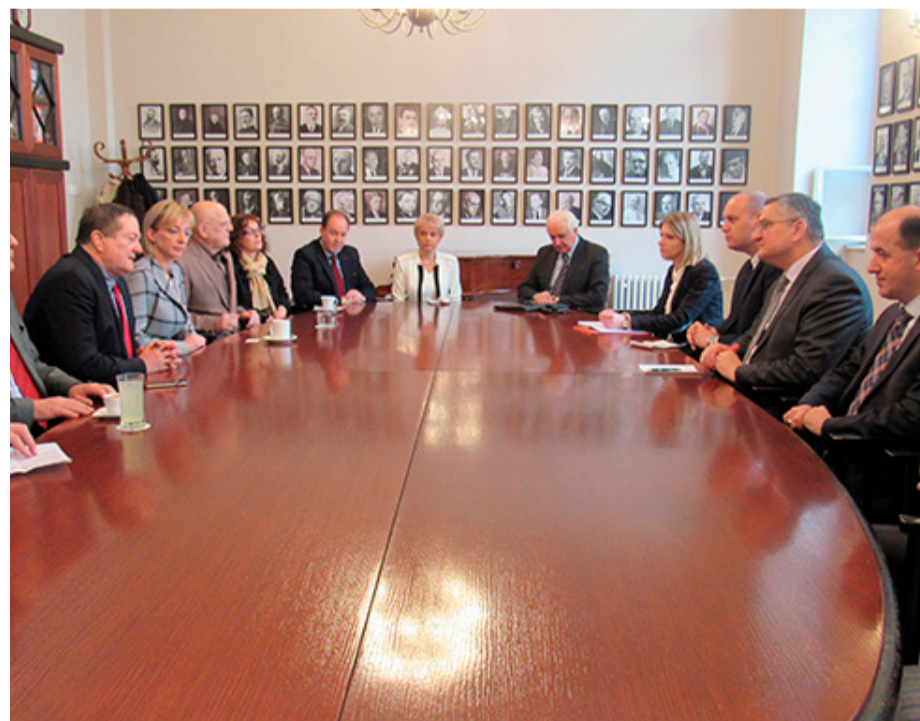
Za predsjednika Savjeta imenovan je prorektor Sveučilišta u Zagrebu Ante Čović, za članove sa Sveučilišta u Zagrebu: Sandra Bischof, Zoran Curić i Mislav Grgić, te sa Sveučilišta u Splitu prorektor Branko Matulić, Ante Bilušić i Nikola Račić.

Posjet predstavnika Islamske zajednice

GU Rektoratu su se 9. veljače susreli rektor Sveučilišta u Zagrebu Damir Boras i zagrebački muftija dr. Aziz ef. Hasanović. Sastanku su nazočili predstavnici Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj: zamjenik muftije Mevludi ef. Arslani, tajnik Mešihata mr. Nermine f. Botonjić te Nejra Kadić Meškić iz Centra za kulturu i dijalog, i predstavnici Sveučilišta u Zagrebu: prorektori Ivana Čuković-Bagić, Mirjana Hruškar, Mladen Janjanin i Miljenko Šimpraga, dekani Filozofskoga fakulteta Vlatko Previšić i Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta Tonči Matulić, akademik Mislav Ježić, prof. Ekrem Čaušević i dr. sc. Tatjana Pajić-Vukić.

Glavni sadržaj razgovora bila je mogućnost pokretanja novoga studija arabistike koji bi se ostvario u suradnji Sveučilišta u Zagrebu s Islamskom zajednicom u Hrvatskoj, u okviru kojega bi studenti dobili priliku upoznati i izučavati islamsku kulturu. Zagrebački muftija zahvalio je rektoru na dosadašnjoj suradnji te izrazio nadu da će zajednička inicijativa pokretanja novoga studija arabistike te međusobne odnose dodatno unaprijediti. Istaknuo je da se 2016. obilježava 100 godina institucionalnosti islama u Republici Hrvatskoj, jedinstvena i vrlo značajna obljetnica jer je Republika Hrvatska, uz Austriju, jedina europska država koja se može podići tako dugom tradicijom međusobnoga dijaloga i poštovanja tradicijskih i kulturnih različitosti.

Stogodišnjica institucionalizacije islama u RH

impresum ♦ universitas ♦ hrvatske sveučilišne novine ♦ **urednički kolegij** ♦ Franka Babić ♦ Petar Bačić ♦ Aleksandra Banić ♦ Tomislav Čizmić-Marović ♦ Irena Drmić-Hofman ♦ Suzana Kačić ♦ Bartulović ♦ Snježana Knezić ♦ Jelena Matešić ♦ Sandro Nižetić ♦ Ivan Perković (Zagreb) ♦ Marija Plazonić Šolić ♦ Leida Rizvan Sikimić ♦ Petra Šimundić ♦ Sagita Mirjam Sunara ♦ Ivana Vuka **nakladnički savjet** ♦ prof. Ante Čović ♦ prof. Sandra Bischof ♦ prof. Zoran Curić ♦ prof. Branko Matulić ♦ prof. Mislav Grgić ♦ prof. Ante Bilušić ♦ prof. Nikola Račić ♦ **urednik fotografije** ♦ Damir Humski ♦ **fotografije** ♦ cropix ♦ **glavni urednik** ♦ Duško Čizmić Marović ♦ **nakladnici** ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu ♦ **za nakladnike** ♦ prof. Šimun Anđelinović i prof. Damir Boras, rektori ♦ **adresa redakcije** ♦ Livanjska 5/IV. ♦ tel. 021/558 262 ♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/universitas

NAPREDAK HRVATSKIH SVEUČILIŠTA NA WEBOMETRICS LJESTVICI

Zagrebačko i Splitsko najbolje rangirana sveučilišta

PIŠE:
MARIJA PLAZONIĆ ŠOLIĆ

Ulaganje u znanost i obrazovanje jedan je od najznačajnijih strateških ciljeva svih razvijenih zemalja u svijetu. Prema tome, pozicija neke države na globalnoj razini može se mjeriti i prema poziciji njenih sveučilišta.

Gdje su hrvatska sveučilišta?

Na svjetskoj ljestvici dominira SAD čijim sveučilištima pripada prvih čak 12 mjesta. Najbolje plasirana sveučilišta u Europi su britanski Oxford i Cambridge.

U Hrvatskoj je Zagrebačko sveučilište i dalje vodeće. U svijetu je trenutno 392., a u Europi 174. Slijedi ga Splitsko koje je od srpnja 2015., kada je na svjetskoj ljestvici rangirano na 1544. mjesto, u samo pola godine napredovalo 453 mjesta i sada je na 1091. mjestu u svijetu. Split se po prvi puta našao i među 500 najboljih sveučilišta u Europi. Rezultat više nego dovoljan za zadovoljstvo novih uprava obaju sveučilišta koje su ciljanim mjerama uspjele u namjeri da poboljšaju prepoznatljivost rada svojih znanstvenika. Prvenstveno se to odnosilo na objedinjavanje svih web stranica sastavnica unutar jedinstvene domene sveučilišta.

Na ljestvici koja uzima u obzir samo kriterij znanstvene izvrsnosti za pohvalu je 830. pozicija splitskog sveučilišta, 49 mjesta bolje od posljednjeg rangiranja. Veliki je to poticaj rektoru Anđelinoviću i upravi koja je u posljednjih 15 mjeseci ostvarila skok na svjetskoj ljestvici od nevjerojatnih 1851 mjesta.

Važno je istaknuti da trend napredovanja bilježe sva naša javna sveučilišta. Riječko sveučilište 1441. je u svijetu, Osječko 1624., Zadarsko 3375., Pulsko 7952., Sjever 13503., a impresivan je iskorak Dubrovačkog sveučilišta koji je za 1629 mjesta bolje od prethodnog plasmana i nalazi se na 4520. mjestu.

Što mjeri Webometrics?

Praksa rangiranja započela je 80-ih godina prošloga stoljeća. Potreba za usporednim listama javila se uslijed velikog povećanja broja sveučilišta. Osnovni smisao ovakvih evaluacija nije vrijednosna ocjena pojedinog sveučilišta već temelj za buduće planiranje strateškog razvoja svake institucije. Prema tome, to nije natjecateljske nego orijen-

U odnosu na rang iz srpnja 2015., sva su hrvatska javna sveučilišta u siječnju 2016. na Webometrics ljestvici zabilježila značajan napredak. Od 54 rangirane institucije u Hrvatskoj prvo je Zagrebačko, a drugo Splitsko

Novi pomak koje je ostvarilo Sveučilište u Splitu na Webometrics-ovoj listi rezultat je pozitivnih pomaka u svim segmentima koje ova metoda rangiranja mjeri. U dijelu koji rangira pristup objavljenim dokumentima na web-ovaj je uspjeh rezultat činjenice da je cijelo Sveučilište u Splitu sada objedinjeno pod zajedničku unist.hr domenu. Slaveći ovaj uspjeh već sada treba raditi kako bi i na sljedećim mjeranjima podigli poziciju Sveučilišta kako na ovoj, tako i na drugim rang listama svjetskih sveučilišta. Potrebno je nastaviti smislenu integraciju pristupa digitalnim sadržajima koje objavljuju sastavnice Sveučilišta u Splitu te osobito poraditi na kvaliteti objavljenih sadržaja. Bitni se pomaci mogu postići i većim brojem sadržaja objavljenih na engleskom jeziku što će dodatno povećati vidljivost i prepoznatljivost Sveučilišta.

Prorektor prof. Marko Rosić

Nova Uprava Sveučilišta je nakon stupanja na dužnost u listopadu 2014. analizirala sve relevantne ljestvice uspješnosti i izvrsnosti svjetskih sveučilišta i detektirala osnovne probleme radi kojih je u tom trenutku Splitsko Sveučilište bilo vrlo loše rangirano. Znali smo da tadašnji poredak na ljestvicama zapravo ne odražava pravo stanje stvari, ali smo bili i svjesni toga da upravo na nama samima leži odgovornost za takvo rangiranje. Stoga smo odmah pokrenuli niz akcija, među kojima je jedna od najznačajnijih bila objedinjavanje web domene svih sastavnica, obzirom da je to jedan od glavnih uvjeta na mnogim listama, posebice Webometricsovoj. Time je u samo 15 mjeseci rada nove Uprave, ostvaren ogroman skok, što dokazuje da se sustavnim radom i preciziranim mjerama mogu ostvariti vrhunski rezultati.

Prorektor prof. Alen Soldo

tacijske liste. A orijentacija je važna, ponajprije mladim ljudima i znanstvenicima pri odabiru i nastavku studija, državnoj administraciji pri raspodjeli javnih sredstava za znanost, ali i široj akademskoj zajednici posebice u kontekstu povezivanja s gospodarskim sektorom.

Webometricsovo vrednovanje jedno je od najobuhvatnijih na svijetu: od 2004. dva puta godišnje (u siječnju i srpnju) objavljuje listu koja sada broji više od 24 000 svjetskih sveučilišta. Originalnost ove metode je promoviranje akademske mrežne nazočnosti što podupire inicijative otvorenog pristupa (Open Access) čiji je cilj povećanje znanstvene i kulturne razmjene između sveučilišta i društva. Webometrics koristi četiri kriterija: vidljivost tj. utjecaj (vanjske poveznice koje web domena rangirane visokoškolske ustanove prima od treće strane), prisutnost (ukupan broj web stranica ne uključujući pdf datoteke, prema podacima koje daje Google), otvorenost (broj i dostupnost pdf datoteka objavljenih na web stranicama, prema podacima koje daje Google) i izvrsnost (zastupljenost u prvih 10 posto najviše citiranih radova po području, prema podacima Scimago instituta).

Koraci za 'penjanje' na ljestvici

Posljednjih nekoliko godina u Hrvatskoj se osvijestio značaj evaluacije znanstvene aktivnosti, a posebnu pažnju poboljšanju i boljem pozicioniranju posvetile su uprave sveučilišta. Rezultati njihovih napora očiti su usporedbom trenutnih pozicija i onih unazad nekoliko godina. Sada, objedinjavanjem domenskog prostora i uspostavljanjem sustava dosljedne prezentacije materijala, hrvatska sveučilišta napokon dolaze na mjesta koja im po znanstvenim i društvenim doprinosima realno pripadaju. Ohrabruje i činjenica da se nakon mnogih rasprava na svim mogućim razinama visokog obrazovnog sustava u državi ovoj temi strateški pristupilo, te su dogovorene mjere koje će se u narednom razdoblju provoditi.

S upravljačke pozicije planira se uložiti dodatni napor u sustavnu objavu znanstvenih i stručnih dostignuća, stvaranje digitalnih repozitorija, promociju otvorenog pristupa istraživačkim podacima, kreiranje novih otvorenih obrazovnih sadržaja (e-učenje), suradnju s drugim subjektima iz obrazovnog ali i gospodarskog sektora, te bržu implementaciju rezultata istraživanja u društvo.

Očekujemo, dakle, da se hrvatska sveučilišta nastave 'penjati' na evaluacijskim ljestvicama.

Dobar plasman privući će talente koji će povećati znanstvenu produkciju, na temelju procjene znanstvene aktivnosti dolaze sredstva za inovacije, gospodarski rast kao posljedica transfera pojedine tehnologije u industriju, a onda i društveni, kulturni i ekološki razvoj kakvom bi svaka moderna zemlja trebala težiti.

Humanitarno djelovanje izvire iz biti poslanja sveučilišta

Jedno od manje proklamiranih i potpuno nevidljivih lica akademske zajednice jest i ono koje se vezuje uz humanitarno djelovanje studenata, nastavnika i svih djelatnika. Tek sporadično, bolje reći prigodničarski, spominju se pojedinačne i skupne akcije kojima akademska zajednica u vlastitim okvirima pokazuje svoju toplu i plemenitu narav. Ispada kao da humanitarno djelovanje ne spada u osnovnu djelatnost (visoko obrazovanje), a još manje u temeljno poslanje sveučilišta. No, je li to baš tako i zašto je takve aktivnosti na sveučilištu potrebno isticati?

Važnost takvog djelovanja može se razmatrati na više razina. Jedna je ona odgojna komponenta koja se, za razliku od ranijih razina školovanja, vrlo rijetko ili nikako ne spominje uz visoko obrazovanje, osim kada se radi o studijima odgojnih predznaka. A djelatni humanizam i humanitarno djelovanje imaju i te kako snažan element odgoja, didaktički primjer primjerenog plemenitog životnog ponašanja, osjetljivosti za bližnje i uključenosti u društvenu zajednicu. Ne samo priličarskim akcijama darivanja krvi i sličnim, već svakodnevnim odnosima prema studentima, kolegama, javnosti. Na to se onda nužno nadovezuje i socijalna dimenzija u kojoj akademska zajednica ruši uvriježene predodžbe, često prožete i samopredodžbom kako se radi o nedodirljivom i elitističkom visokomobnom društvu. Usko s tim ide i vrijednost javnog dobra, koje oplemenjeno izvrsnošću, u društvu mora prednjačiti idejama, radom, primjerima i različitim dobrim praksama. Jedna od njih je i ograničavanje trajanja mandatnih čelnih pozicija u okviru akademske zajed-

Prorektor Branko Matulić

nice, čija navada upravo proizlazi iz ideje dijeljenja, kako časti tako i dužnosti i odgovornosti, a nasuprot klijentelizmu i korupciji. Tako na kraju dolazimo do akademske čestitosti bez koje bi akademska čast bila tek suhoparna dužnost istrgnuta iz humane dimenzije sveučilišta.

Prvotna ideja zajednice ljudi željnih znanja počiva na temeljnoj premisi da onaj tko ima, obilatno i bez zadržke daje onima koji su spremni primiti i dalje njegovati neprekinuti krug dijeljenja i primanja, odnosno predavanja, prvenstveno intelektualnih i duhovnih dobara, znanja, sposobnosti i vještina. Ta ideja, osnovna potka i svrha sveučilišnog djelovanja, sadržana je i dan-danas u nazivu temeljnog oblika nastave – predavanje! Naravno, nitko razuman danas ne niječe potrebu da se svaki pošten i predani rad mora i treba naplatiti, akademska zajednica nije u tome iznimka, ali spomenuta svijest o javnom dobru imperativ je određivanja sveučilišne cijene. Na dugom putu formacije modernih sveučilišta utkane su brojne povijesne niti, od javnih rasprava na grčkim agorama i rimskim bazilikama, preko umnih disputa po benediktinskim i inim samostanskim zajednicama i skriptorijima na koje su se naslonile učene i oštre debate po srednjovjekovnim trgovima koje su iznjedrile potrebu formiranja zajednica – universitas. One su do danas u osnovnim konturama zadržale prvotnu formu, sveučilište – universitas studiorum, ali je uvijek riječ o (pre) davanju, a tako će i ostati bez obzira koliko se mijenjale metode, tehnike i načini nastavnog rada. Stoga je zauvijek temeljno poslanje sveučilišta davanje i dijeljenje najdragocjenijih vrijednosti kontinuiteta ljudske civilizacije, a to je znanje u okviru kojega nedjeljivo stoje etička i estetska načela koja su po naravi pridržana čovjeku. A čovjek bez humanosti čovjek je tek po nazivu, a isto se može reći i za sveučilišta.

HRVATSKA JAVNA SVEUČILIŠTA	RANG POZICIJA NA WEBOMETRIXU		
	Hrvatska	Europa	Svijet
Sveučilište u Zagrebu	1	174	392
Sveučilište u Splitu	2	454	1091
Sveučilište u Rijeci	3	591	1441
Sveučilište J. J. Strossmayer u Osijeku	4	645	1624
Sveučilište u Zadru	5	1084	3375
Sveučilište u Dubrovniku	6	1313	4520
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli	8	2159	7952
Sveučilište Sjever	21	3789	13503

Spli T

HUMANITARNA AKCIJA 'Ditetu o' JUBAVI'

U humanitarnoj akciji 'Ditetu o' JUBAVI', koja se u organizaciji Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija odvijala od 8. do 14. veljače u prostorijama trgovačkog centra City Center one za štice Dima 'Maestral', sudjelovalo je 70 studenata odjela koji su posjetiteljima besplatno mjerili krvni tlak, razinu glukoze u krvi te određivali krvne grupe i Rh faktor iz kapilarne krvi. Posjetitelji su imali priliku donirati financijska i materijalna za štice Dima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi.

ZA RAVNOPRAVNO STUDIRANJE

Literatura za slijepu i slabovidnu studente

Sveučilište u Splitu osigurat će svu potrebnu literaturu svojim slijepim i slabovidnim studentima. Projekt provodi Udruga "Zamisli" kao nositelj, u partnerstvu sa Sveučilištem u Splitu, Visokom školom međunarodnih odnosa i diplomacije Dag Hammarskjöld, Fakultetom političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu te Sveučilištem u Rijeci, trajat će do 15. lipnja 2016. godine, a financira ga Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

ALUMNI UMBRA Dobrovoljno darivanje krvi

Alumni udruga Sveučilišnog odjela za stručne studije Alumni UMBRA Split organizirala je akciju dobrovoljnog darivanja krvi koja se održala 5. veljače u prostorima Sveučilišnog odjela za stručne studije u Splitu. Akciji su se odazvali sadašnji i bivši studenti te zaposlenici svih sastavnica Sveučilišta u Splitu.

GRADSKO DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA OSIJEK Suradnja sa splitskim sveučilištem

Splitski rektor Šimun Anđelinović i ravnatelj Gradskog društva Crvenog križa Osijek Marko Đukić 9. veljače potpisali su Sporazum o suradnji u razvoju i provedbi zajedničkih projekata, pružanju potpore razvoju edukativnih programa, razmjeni iskustava zaposlenika i studenata Sveučilišta te zaposlenika i volontera Crvenog križa. Dogovorena je i suradnja na području organizacija konferencija, terenske nastave i ostalih aktivnosti iz područja djelovanja Sveučilišta i Crvenog križa.

Sa splitskoga Senata

19. SJEDNICA

– Usvojen je program poslijediplomskog specijalističkog studija *Medicina spavanja – Sleep medicine*, Medicinskog fakulteta u Splitu (Universitas 74./ str. 3.).

– Donesene su izmjene i dopune studijskih programa preddiplomskog sveučilišnog studija Sociologija i poslijediplomskog sveučilišnog (doktorskog) studija *Humanističke znanosti*, Filozofskog fakulteta u Splitu.

– Usvojen je Program cjeloživotnog učenja *Pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičko obrazovanje*, Filozofskog fakulteta u Splitu.

– Odobreno je izdavanje šest sveučilišnih udžbenika po prijedlogu sveučilišnog Povjerenstva za znanstveno-nastavnu literaturu.

IZVANREDNA, 20. SJEDNICA

– Imenovan je novi ravnatelj Studentskog centra Stenko Dell'Orco (Universitas 75./ str. 3.).

21. SJEDNICA

– Donesene su izmjene i dopune studijskih programa Filozofskog fakulteta u Splitu na preddiplomskom sveučilišnom studiju Pedagogije i na diplomskim sveučilišnim studijima Pedagogije, Povijesti umjetnosti, Hrvatskog jezika i književnosti, Talijanistike, Anglistike, Povijesti i Filozofije.

– Senat je po prijedlogu sveučilišnog Povjerenstva za znanstveno-nastavnu literaturu odobrio status sveučilišnih udžbenika djelima:

“TEHNIČKA MEHANIKA: KINEMATIKA” autora prof. dr. sc. Željana Lozine,

“HRVATSKO PLOVIDBENO UPRAVNO PRAVO” autora prof. dr. sc. Dragana Bolančevića.

– Usvojen je Akcijski plan Sveučilišta u Splitu za 2016. godinu (Universitas 75./ str. 3.).

22. SJEDNICA

– Usvojen je Plan upisa studenata u I. godinu preddiplomskog sveučilišnog, integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog te preddiplomskog stručnog studija u akademskoj godini 2016./2017. Prema upisnim kvotama, Sveučilište nudi ukupno 4388 slobodnih mjesta, od čega ih je 2997 na sveučilišnim studijima, a 1391 na stručnim.

– Donesena je odluka o dodjeli počasnog doktorata (honoris causa) Sveučilišta u Splitu akademiku Mateu Martiću Berošu, uvaženom pravniku i povjesničaru, profesoru emeritusu Sveučilišta Magallanes u Čileu. Prijedlog za dodjelu počasnog doktorata podnio je Filozofski fakultet, uz potporu Pomorskog i Pravnog fakulteta, a dodijelit će se u prigodi proslave Dana Sveučilišta u Splitu.

Potporna za studiranje mladima bez roditeljske skrbi

Na konferenciji za medije održanoj 25. veljače, rektor Šimun Anđelinović i pomoćnica ministricke socijalne politike i mladih Maja Vučinić Knežević te viši savjetnik Josip Sarić predstavili su zajedničku suradnju kojom se mladima bez roditeljske skrbi omogućava nastavak školovanja i studiranja na sastavnicama Sveučilišta u Splitu. Suradnja bi se mogla realizirati početkom iduće akademske godine, kada bi prvih tridesetak mladih koji žive u ustanovama socijalne skrbi i žele nastaviti školovanje Sveučilište poduprlo angažmanom oko upi-

sa, stipendiranjem u iznosu od 1000 kuna mjesečno, osiguravanjem smještaja i prehrane. Fakulteti će prema svojim mogućnostima financirati troškove njihova studiranja, a nadaju se i pomoći Ministarstva socijalne politike i mladih. Takvi bi se studenti primali iznad kvote, a Sveučilište bi zadržalo pravo testiranja budućih studenata i koordinaciju suradnje s Ministarstvom.

Sljedeći je korak preko Povjerenstva, kojeg čine Petar Smajić, Božo Plazibat, Anđelko Domazet, Stenko Dell'Orco i student Petar Ramljak, utvrditi potrebe

Maja Vučinić Knežević

domova, kao što je, primjerice, "Maestral", kako bi se doznao broj osoba koje imaju potrebu za nastavkom školovanja. Anđelinović je najavio kako će na sljedećem Rektorskom zboru predložiti i ostalim sveučilištima da se uključe u ovaj projekt, kako bi svim mladima bez roditeljske skrbi pružili priliku da se studiranjem uključe u društveni život. Pomoćnica ministricke Vučinić Knežević rekla je kako Ministarstvo uvijek rado podržava projekte za mlade koji žele znanje jer je znanje jedino u što se uvijek isplati ulagati.

Suvremeni pristup odgoju i obrazovanju darovite djece i učenika

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilišta u Zadru organizirao je od 25. do 27. veljače znanstveno-stručni skup na temu Suvremeni pristup odgoju i obrazovanju darovite djece i učenika. Skup je bio nami-

jenjen studentima, odgojiteljima, učiteljima, stručnim suradnicima u vrtićima i školama te svim zainteresiranim.

Teme rasprave bile su: Pristupi i razumijevanje fenomena darovitosti i talentiranosti, Darovita i talentirana djeca rane i predškolske dobi, te Darovita i talentirana djeca osnovnoškolske dobi.

SPLITSKI SAVEZ SPORTOVA

Godišnje nagrade najboljima

Na ceremoniji održanoj 11. veljače, Splitski savez sportova proglasio je najbolje sportaše za 2015. godinu. Predstavnici Splitske banke, Grada Splita i Kineziološkog fakulteta bogate novčane nagrade uručili su: Karli Prodan, Luki Perajici, Bartulu Zemuniku, Anđeli Mužinić, Ivanu Mikuliću, Ženskom nogometnom klubu Split, Ragbi klubu Nada, Blanki Vlašić i Ivanu Kljakoviću-Gašpiću.

Prorektor Alen Soldo i članovi Ureda za transfer tehnologije: Boško Ljubenkov, Ivana Vuka, Nikola Balić, Leandra Vranješ Markić i Nikola Vulić

KAKO DO POTPORE SVEUČILIŠNIM UREDIMA ZA TRANSFER TEHNOLOGIJE

Državne agencije ili kako ih se riješiti

Piše:
Duško Čizmić Marović

Novina koju držite u ruci, ovaj 76. broj Universitas, vrvi od primjera ugrožavanja visokoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj nekompetentnošću pa i samovoljom državne administracije. Na 7. je stranici riječ o nekonzistentnosti pravnog i financijskog sustava koji ne haje ni za deklarirana opredjeljenja ni za vapajuće potrebe visokog obrazovanja, pa će, ne libi se ni od protustavnih 'rješenja'; na stranama 8-9 pišemo o jednoglasnoj, više nego opravdanoj pobuni filozofskih fakulteta protiv Pravilnika koji bezočno bagatelizira ulogu filozofskog obrazovanja; na dvije pune stranice (18-19) prenosimo iznimno sustavno i cjelovito obrazloženje *Nacionalnog vijeća za znanost* (...) zbog čega je postojeći *Nacrt Zakona o kvaliteti* nužno odbaciti. Neke od takvih tema čuvamo za naredni broj: čitajte nas! No u mojem iskustvu kroničara visokoobrazovnih iskušenja posebno mjesto zauzima predmet ovoga članka – nesretna odluka Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta u prošlom sazivu da za evaluaciju projekata implementacije... ovlasti Agenciju HAMAG-BICRO.

Tehnologiju treba transferirati

U temelju problema je činjenica da istraživački projekti u nas završavaju baš u času kada bi trebali početi davati efekte za širu društvenu zajednicu. Naime, za implementaciju rezultata projekta u gospodarstvo nemamo ni vremena ni novca jer se ta implementacija kroz istraživački projekt ne financira. Institu-

cionalni odgovor u cijeloj Hrvatskoj na ovaj problem bilo je, prvo, osnivanje Ureda za transfer tehnologije pri sveučilištima, i drugo, program Svjetske banke STPII-SF-5 koji je trebao "... ojačati ulogu UTT-a na sveučilištima i javnim istraživačkim institutima..." i "... potaknuti postojeće zalihe njihovih projekata". Tako i Sveučilište u Splitu, u skladu sa vlastitom razvojnom Strategijom, bez ikakve pomoći centralne države, tj. iz vlastitih sredstava i uz potporu Županije splitsko-dalmatinske, plaća rad petoro djelatnika, što je u vremenima stalnog smanjivanja financijskih sredstava za rad Sveučilišta veliki problem, posebice jer svjetska praksa pokazuje da prvi rezultati dolaze tek nakon dugogodišnjeg rada.

Evaluacija u HAMMAG - BICRU

Početak Programa se činio jednostavan: već gotove proizvode, stvorene tijekom različitih projekata, prikupiti da bismo ih implementirali u gospodarstvo kao patente, kroz spin-off ili start-up tvrtke, i slično. Kada se prije nekoliko godina UTT program planirao, ideja je bila da se, nakon evaluacije, pozitivno ocjenjenim UTT-ovima dodjele određena sredstva te periodički evaluira uspješnost. Tako funkcioniraju i sustavi u brojnim državama koje pokazuju uspjeh u transferu tehnologije (npr. Irska). Dodijeljena sredstva unutar UTT-a usmjeravala bi odgovarajuća vijeća. No pravo na evaluaciju, i to ne programa UTT-ova nego pojedinačnih projekata iz nekog posve nejasnog razloga nije dano UTT-ovima nego agenciji HAMAG-BICRO. Riječ je o

hrvatskoj agenciji za malo gospodarstvo, inovacije i investicije koja je nastala 2014. spajanjem Hrvatske agencije za malo gospodarstvo i investicije (HAMAG INVEST) i Poslovno-inovacijske agencije Republike Hrvatske (BICRO). „Svrha spajanja ovih dviju Agencija jest strateško kreiranje jedinstvenog sustava koji će poduzetnicima pružiti podršku kroz sve razvojne faze njihovog poslovanja – od istraživanja i razvoja ideje pa sve do komercijalizacije i plasmana na tržište“.

Istraživači i podnositelji projekata ogorčeni

Nemam nikakvu predodžbu o cjelini aktivnosti HAMAG-BICRO-a, osobito ne o ukupnim rezultatima njihovog rada. No splitsko iskustvo nedvosmisleno ukazuje da je na planu o kojem pišem HAMAG-BICRO, malo je reći, potpuno zakazao. Split je prijavio 11 projekata u prvom krugu, dvostruko više nego sva ostala sveučilišta zajedno. Splitu je odobren jedan (brojkom: 1) jedan projekt, Zagrebackom sveučilištu jedan, i jedan Osijeku. Valjda po logici – najsigurnije je odobriti svima isto... Dakle, *prvo*, od 21 projekta na nacionalnoj razini HAMAG-BICRO odobrava samo tri (3). „Kada vam od 21 studenta na ispitu prođu samo tri, u akademskoj je zajednici svima jasno tko je kriv“ kaže mi prorektor Alen Soldo koji me o problemu bri-fira... Ipak, kaže, krenuo je u detaljno proučavanje evaluacije sa djelatnicima UTT-ova. „Ako prijavite desetak projekata, a prihvatite vam jednog, netko tu griješi. Ili su ovi 'moji' ili su oni tamo. Da ne dužim, u evaluaciji HAMAG-BICRO-a

uočili smo brojne nepravilnosti u postupku koji je bio sve samo ne pomoć jačanju UTT-ova. „Kao evaluator HORIZON 2020 imam točne okvire, zadane termine da ne bi nešto bilo krivo shvaćeno, jer evaluacija mora pomoći da slijedeća prijava bude bolja. A ovdje – nered jer nema nikakvih kriterija. I bez poštivanja rokova... Rezultat? Dobar broj naših istraživača je zaključio da su evaluatori potpuno nekompetentni te su, ogorčeni, odbili daljnje sudjelovanje u programu.“

Gluhi telefoni

Što ste poduzeli, pitam prorektora. Sve što treba, kaže, strpljivo, poštujući institucije i procedure... Obzirom na nepopravljivu štetu koja je počinjena UTT-u, te Sveučilištu u Splitu, usprkos nemogućnosti žalbe, poslali smo prigovor i HAMAG-BICRO agenciji i MZOS-u s detaljnom analizom evaluacije i našim primjedbama. Jedina reakcija bilo je pismo iz H-B-a, koje bi se moglo poslati bilo kome na bilo koju temu. A kad smo napokon shvatili da nas potpuno ignoriraju, uputili smo pismo Svjetskoj banci čije je rukovodstvo na čelu s gđom. Arabelom Arahamian, upravo odgovornoj za program Svjetske banke STPII-SF-5, promptno reagiralo i zatražilo sastanak s nama na kojem smo ih podrobno informirali o svim problemima. Objasnili smo da je ovaj program zamišljen kao pomoć UTT-ovima, a da se nama sad dogodilo da istraživači odbijaju prijavu na drugi poziv. Doslavce sam rekao da bi mi bilo draže da cijeli program uopće nije postojao, jer bi UTT nastavio funkcionirati unutar svojih

moćnosti, a ovo je sad postao uteg UTT-u, ljudi su postali razočarani. Uslijedio je sastanak u MZOS-u i s predstavnicima H-B-a kojima je glavni i jedini problem bio što se Sveučilište u Splitu buni, a nitko drugi se ne buni... da oni nisu navikli da se netko buni i da nije lijepo da se bunimo... Na konkretna pitanja o postupku evaluacije, rečeno je nećemo o detaljima, pa je jedina korist bile upute o lijepom ponašanju.“

Iznevjerena nada u vjerodostojniju evaluaciju

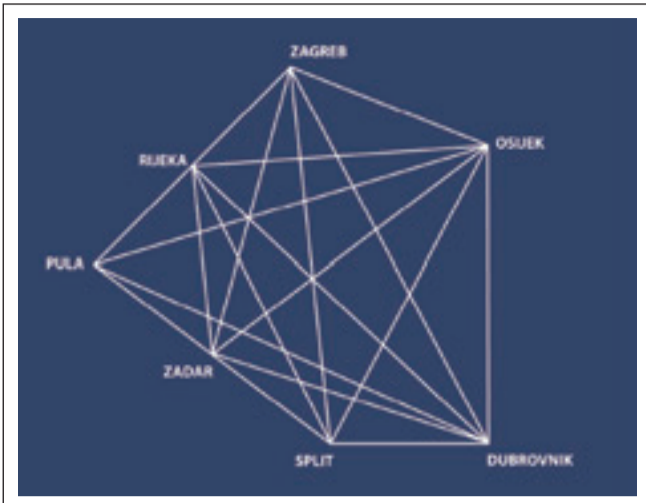
Jeste li se prijavljivali na drugi poziv, pitam. Da, jer smo od strane MZOS-a dobili dojam da će uspjeti utjecati na HAMAG-BICRO u smislu da evaluacijski postupak bude vjerodostojniji, posebice za projekte koji su bili prijavljeni i odbijeni, te nam je preporučeno da ih dotjeramo u skladu s primjedbama iz prvog evaluacijskog ciklusa. Kako je program ostvario potpuno suprotan učinak, tj. umjesto zamišljenog poticanja komercijalizacije rezultirao je odbijanjem sudjelovanja znanstveno-istraživačke zajednice, štetu smo provali sanirati prijavom s osam projekata na novi poziv, od kojih je 6 bilo „popravljenih“. No i nakon 2. poziva nastavilo se po starom, H-B je na program doslovno zaboravio pa smo na rezultate evaluacije, bez ikakva objašnjenja, čekali skoro 3 mjeseca nakon predviđenog roka. **Rezultati ukazuju** da toliko odstupanje od roka nisu iskoristili za detaljniju analizu: posve je nevjerovatno da su neki prvobitno odbijeni projekti, nakon što su popravljani u skladu s uputama HAMAG-BICRO-a, ponovno odbijeni

tako što su dobili niže ocjene nego prvi put, iako su doslovce kopirane upute njihovih evaluatora? To ukazuje da je HAMAG-BICRO potpuno nekompetentan za ovakve evaluacije, jer se ne služe nikakvim čvrstim standardima i kriterijima.

Kako se riješiti agencija

Svi moji sugovornici u ovom stvari isticali su da Sveučilište u Splitu svojim sredstvima plaća UTT te da je nedopustivo da sredstva namijenjena UTT zbog nerazumijevanja njihove uloge i vlastitih nekompetencija uskraćuju. Hoćemo li mi dobiti novac ili ne, umjesto Ministarstva odlučuje netko drugi. Ali bez obzira tko odlučuje, pomoć UTT-ima je neophodna, a do sada je izostala, i to ne zato što sredstava, rezultata i projekata nema. Prorektora Soldu pitam vidi li rješenje ovog problema? „Često se tvrdi da je perjanica glasovite hrvatske šutnje upravo akademska zajednica. No ja ovdje nemam ni prava ni volje šutjeti.“

Agencija HAMAG-BICRO možda dobro obavlja poslove o kojima ja ne znam ništa, ali na planu ove evaluacije HAMAG-BICRO je školski primjer agencija za koje je široka javnost uvjerena da su zaboravile svoju ulogu da služe i pomažu društvu, i koje treba ukinuti. Ne radi toga što su beskorisna, nego radi toga što su ogromna prepreka razvoju našeg društva. Mi nemamo vremena čekati da se HAMAG-BICRO za ulogu evaluatora osposobi, i što god novo Ministarstvo napravi da se ove ovlasti iz ruku HAMAG-BICRO-a oduzmu i dodijele nekome kompetentnome, bit ćemo zahvalni.

Uz rektore, članove Rektorskog zbora, 4. sjednici održanoj 22. siječnja u Zagrebu, nazočili su: novoizabrani predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola Vlatko Cvrtila, rektorica Sveučilišta u Mostaru Ljerka Ostojić, ministar znanosti, obrazovanja i sporta Vedran Mornar, zamjenica ravnateljice AZVO Vesna Dodiković Jurković, predsjednik Upravnog odbora Hrvatske zaklade za znanost akademik Dario Vretenar, predsjednik Udruge Europske sveučilišne igre 2016. Zrinko Čustonja, prorektori iz Osijeka Rudolf Scitovski i Mario Vinković, iz Zagreba Ivana Čuković Bagić, Ante Čović, Mirjana Hruškar, Mladen Janjanin, Miloš Judaš, Tonči Lazibat i Miljenko Šimpraga, iz Splita Alen Soldo i Branko Matulić, prorektori Sveučilišta Sjever Vladimir Šimović i Mario Tomiša, Hrvatskog katoličkog sveučilišta Gordan Črpić, Ines Sabotić i Hrvoje Štefančić, glavna tajnica Sveučilišta u Zagrebu Heli Hajdić Nikolić, tajnica Rektorskog zbora RH Paula Pavletić i voditeljica Ureda rektora Sveučilišta u Zagrebu Katarina Prpić.

Razmatrane su sljedeće teme:

Europske sveučilišne igre Zagreb-Rijeka 2016., Hrvatska zaklada za znanost, Tretiranje Erasmus+ potpora od strane Porezne uprave, Prijedlog Odluke o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u umjetničko-nastavna i nastavna zvanja u području umjetnosti, Vrednovanje znanstveno-istraživačkog rada i promicanje otvorenog pristupa znanstvenim informacijama i istraživačkim podacima

4. sjednica Rektorskog zbora

Raspraviti ključne smjernice za znanost i visoko obrazovanje

OPOREZIVANJE ERASMUS POTPORA

Rektorski zbor RH će, uz pisanu potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Agencije za mobilnost zatražiti od Porezne uprave, odnosno Ministarstva financija, promjenu propisa na način da se Erasmus+ potpore trebaju izuzeti iz iznosa primitaka za roditelje, odnosno da se ubroje u istu kategoriju kao što su to socijalne potpore, doplatka za djecu itd.

UZ POSTUPAK IZBORA U UMJETNIČKO-NASTAVNA I NASTAVNA ZVANJA U PODRUČJU UMJETNOSTI

I.
Radna skupina za izradu Nacrta prijedloga odluke o izmjenama i dopunama Odluke o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u umjetničko-nastavna i nastavna zvanja u području umjetnosti će pripremiti nacrt prijedloga Odluke sukladno primjedbama i napucima s ove sjednice.

II.
Nacrt prijedloga Odluke potrebno je dostaviti Povjerenstvu Rektorskog zbora za tumačenje i izradu prijedloga izmjena i dopuna odluka o nužnim uvjetima za izbore u zvanja koje će konačan nacrt Odluke dostaviti Rektorskom zboru RH na usvajanje.

VREDNOVANJE ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKOG RADA I PROMICANJE OTVORENOG PRISTUPA ZNANSTVENIM INFORMACIJAMA I ISTRAŽIVAČKIM PODACIMA

I.
Rektorski zbor RH prihvaća pristigle komentare Srca i Instituta za migracije i narodnosti na *policy* dokument „Vrednova-

nje znanstveno-istraživačkog rada i promicanje otvorenog pristupa znanstvenim informacijama i istraživačkim podacima“.

II.
Prof. dr. sc. Pero Lučin će pripremiti stav Rektorskog zbora o nužnosti prijave znanstvenika u Google Scholar Open Access Profil.

INICIJATIVA OBRAD

Vlatko Cvrtila je izvijestio o inicijativi veleučilišta VERN kojoj se pridružilo Sveučilište u Zagrebu da se napraviti platformu 'koja će razbiti mit kako obrazovanje i tržište rada nisu povezani'. Rektorski zbor RH je jednoglasno podržao provedbu projekta OBRAD.

SURADNJA SVEUČILIŠTA I POSLOVNIH BANAKA

Šimun Anđelinović je izvijestio da stručna skupina Rektorskog zbora s poslovnim bankama priprema zajedničku konferenciju na kojoj će banke iznijeti svoje ponude. Zaključeno je da bi konferenciju trebalo organizirati u Zagrebu, i na nju pozvati sve rektore i prorektore, dekane i resorne prodekane te ostale važne dionike.

CJELOVITA KURIKULARNA REFORMA

I.
Rektorski zbor RH smatra kako su hrvatskom visokom školstvu potrebne reforme te se protivi zaustavljanju *Cjelovite kurikularne reforme* koju je potrebno dodatno analizirati i zadržati njezine dobre dijelove.

II.
Rektorski zbor RH će na sljedeću sjednicu pozvati novog ministra znanosti, obrazovanja i sporta te s njim razgovarati o ključnim smjernicama za znanost i visoko obrazovanje.

5. sjednica Rektorskog zbora

PRIOPĆENJE RZ NAKON 5. SJEDNICE U AK. GOD. 2015./2016.

Udvostručiti sredstva za materijalne troškove istraživanja

Rektorski zbor Republike Hrvatske održao je 22. veljače 2016. u Rijeci petu sjednicu u ak. god. 15./16. Uz članove Rektorskoga zbora, prorektore sveučilišta i ostale goste, u radu sjednice sudjelovali su novi ministar znanosti, obrazovanja i sporta prof. Predrag Šustar, predsjednik Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnologiju prof. Ivo Družić i ravnateljica AZVO prof. Jasmina Havranek.

Predsjednik Rektorskoga zbora istaknuo je svoje zadovoljstvo što su ispunjeni bitni preduvjeti za donošenje usklađenih i jednoglasnih odluka svih ključnih dionika znanosti i visokog obrazovanja, od Rektorskog zbora i visokih učilišta do resornog Ministarstva, Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnologiju i Agencije za znanost i visoko obrazovanje.

Ministar Šustar je naglasio važnost ovoga tijela čije će mu preporuke biti od koristi u budućem radu.

Predstavnici Rektorskoga zbora i visoki predstavnici nacionalnih tijela su tijekom rasprave o razvoju znanosti i visokog obrazovanja u Hrvatskoj upozorili na višegodišnji nepovoljni trend ulaganja, odnosno na pad izdvajanja proračunskih sredstava za znanost i visoko obrazovanje poglavito u posljednje tri godine.

Rektorski zbor je posebno razgovarao i o financiranju istraživanja te izrazio svoju zabrinutost razinom financiranja materijalnih troškova znanstvenih istraživanja na hrvatskim sveučilištima. Stoga Rektorski zbor smatra da je u cilju osiguranja opstanka hrvatskoga istraživačkoga prostora i osiguranja minimalnih uvjeta za razvoj hrvatskih sveučilišta hitno potrebno udvostručiti sredstva za financiranje materijalnih troškova istraživanja.

Ministar Šustar se složio s članovima Rektorskoga zbora kako je u cilju donošenja kvalitetne politike razvoja znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj potrebno izraditi smjernice za razvoj te je u tu svrhu imenovana

radna skupina u sastavu: zagrebački rektor i predsjednik Rektorskog zbora Damir Boras, splitski rektor i zamjenik predsjednika RZ Šimun Anđelinović, riječki rektor Pero Lučin, i zaderska rektorica Dijana Vican. Ovoj radnoj skupini priključit će se i tri visoka predstavnika Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

Rektorski zbor RH je također raspravljao o poticajnim mjerama za upis u ustanove visokog obrazovanja djece smrtno stradanih, zatočenih ili nestalih branitelja i 100%-tnih HRVI Domovinskog rata prve skupine. Teme ljem Sporazuma o poticajnim mjerama za upis u ustanove visokog obrazovanja sklopljenog između Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te Rektorskoga zbora RH od 27. ožujka 2007. godine, u kojem stoji da će Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH snositi troškove studija tako upisanih kandidata u realnom iznosu, Rektorski zbor RH donio je preporuku da javna sveučilišta u ak. god. 2016./2017. upisuju navedene kandidate u statusu redovitog studenta i izvan odobrene upisne kvote prema upisnim kriterijima.

Također, Rektorski zbor je raspravljao i o nacrtu Pravilnika o odgovarajućoj vrsti obrazovanja učitelja, nastavnika, odgajatelja i stručnih suradnika u školskoj ustanovi i učeničkom domu o kojem je javno savjetovanje otvoreno do 25. veljače 2016. Stav je Rektorskoga zbora RH da u popisu odgovarajućih vrsti obrazovanja propisanih ovim Pravilnikom nisu do kraja i kvalitetno razmotrene i odgovarajuće zastupljene sve kvalifikacije koje se stječu na hrvatskim visokim učilištima.

Stoga Rektorski zbor od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta traži da se donošenje Pravilnika odgodi do iznalaženja kvalitetnih rješenja o odgovarajućoj vrsti obrazovanja za učitelje, nastavnike, odgajatelje i stručne suradnike u školskim ustanovama i dačkim domovima.

Vlada prati rad Rektorskog zbora

Izrazivši zadovoljstvo što sudjeluje na sjednici Rektorskog zbora, prof. Šustar prisjetio se da je u ovoj dvorani, za koju ga vežu raznolika sjećanja, šest godina vodio mnoge bitke u kojima je bilo uspona i padova pri čemu je zajednički nazivnik svih tih događanja bio stalni napor da se sustav visokog obrazovanja poboljša.

Rektorski zbor je tijelo koje ja tek trebam upoznati, rekao je prof. Šustar, zahvaljujući na pozivu da sudjeluje u radu sjednice. No, unaprijed je jasno da će i meni osobno, rekao je ministar, kao i mom Ministarstvu, iznimno koristiti vaši imputi. Iz vaših dokumenata koje sam tek počeo iščitavati vidljivo je da će radni sastanci s premijerom i u Vladi biti mnogo sadržajni i fokusiraniji ukoliko od vas budem dobijao te impute. Logično je i očekujem da ćete me koristiti kao vektor prema Vladi i da će biti korisnije i za visoko obrazovanje, i za svih vas, i za sve nas što me budete više „brifirali“. U tom smislu ovoj se suradnji vrlo radujem. Predsjednik Rektorskog zbora, rektor Boras, sjajan je komunikator i mislim da je već stvoreno jako dobro ozračje u kojem će uloga ovog tijela biti izvrsno iskorištena i utoliko važnija. Rad ovog tijela u razgovorima s premijerom i s kolegama u Vladi prati se, i mislim da je među svim dionicima visokog obrazovanja uloga ovog Zbora među najvažnijima i da će biti od iznimne koristi za postizanje temeljnih ciljeva nove Vlade.

U raspravama na današnjoj sjednici i dokumentima koji će se na njoj pripremati mogu sudjelovati u mjeri koju mi moja sadašnja upućenost dopušta. Namjera mi je vašim sjednicama kad god mogu prisustvovati osobno, u nadi da neće epski trajati. Na ovaj prvi sastanak upoznavanja došao sam sam, uz napomenu da za sada imam samo dva pomoćnika, za znanost i tehnologiju kolegu Krešu Zadru sa zagrebačkog PMF-a i kolegu Mamića kojeg sigurno dobro poznajete. Ideja je da u preustroju Ministarstva kolega Mamić osmisli i usustavi financijski „stup“ korištenjem proračunskih sredstava i EU-fondova. Također, i onaj segment koji mi u Hrvatskoj još uvijek nemamo, tj. suradnju s privatnim sektorom, što je iznimno važno premijeru i novoj orijentaciji Vlade. Potrudit ćemo se i oko pravnog ustroja kako bismo svi zajedno, pa i ovaj Rektorski zbor, čim manje bili izloženi potresima u ovako važnom i osjetljivom sustavu za koji je stabilnost toliko važna. Zaključujem ovo moje 'predstavljanje' ponavljajući da se suradnji s Rektorskim zborom iznimno radujem.

(iz stenograma, neautorizirano)

Nacionalno financiranje znanstveno istraživačkog rada

PISMO REKTORSKOG ZBORA MINISTRU PREDRAGU ŠUSTARU

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Prof. Predrag Šustar, ministar Donje Svetice 38 HR
10000 Zagreb

Predmet: Proračunski položaj i smjernice razvoja znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj

Poštovani gospodine ministre,

Rektorski zbor RH na svojoj 5. sjednici održanoj 22. veljače 2016. u Rijeci raspravljao je o proračunskom položaju i smjernicama razvoja znanosti i visokoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Članovi Rektorskog zbora i predsjednik Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, koji je prezentacijom sudjelovao u radu sjednice Rektorskog zbora, upozorili su na kontinuirani pad izdvajanja proračunskih sredstava za znanost i visoko obrazovanje, poglavito u posljednje tri godine. Rektorski zbor smatra da je razvoj znanosti i visokog obrazovanja preduvjet društvenog i gospodarskog razvoja te da je u tom smislu potrebno postupno povećavati izdvajanja iz državnog proračuna za tu namjenu.

Rektorski zbor je posebno skrenuo pozornost da je u tekućoj proračunskoj godini nužno osigurati interventna sredstva u iznosu od 300-350 milijuna kuna, koja su ne temelju preporuke Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj rebalansom proračuna bila odobrena i u prethodnoj godini, a namjena im je da zajamče temeljnu razinu funkcioniranja sustava znanosti u RH.

Rektorski zbor nadalje smatra da je potrebno imenovati zajedničku radnu skupinu Rektorskog zbora i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta koja bi izradila smjernice razvoja znanosti i visokog obrazovanja. Smjernice bi trebale doprinijeti stvaranju poticajnog okruženja i razvojnog zamaha u hrvatskom znanstveno-obrazovnom sustavu.

Rektorski zbor u tom smislu predlaže da u Radnu skupinu za izradu smjernica razvoja znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj imenujete svoja tri predstavnika. Sa svoje strane Rektorski zbor je kao članove Radne skupine imenovao sljedeće predstavnike:

prof. Damir Boras, predsjednik Rektorskoga zbora i rektor Sveučilišta u Zagrebu

prof. Šimun Anđelinović, zamjenik predsjednika Rektorskoga zbora i rektor Sveučilišta u Splitu

prof. Pero Lučin, rektor Sveučilišta u Rijeci

prof. Dijana Vican, rektorica Sveučilišta u Zadru.

Ljubazno molimo da svoje predstavnike u Radnu skupinu imenujete do 3. veljače 2016. kako bi to tijelo moglo što prije započeti radom

S poštovanjem,

Prof. Damir Boras

rektor Sveučilišta u Zagrebu i Predsjednik Rektorskog zbora RH

POLOŽAJ ZNANOSTI U PRORAČUNU RH

Nacionalno vijeće zajedno s HAZU, Hrvatskom zakladom za znanost donijelo Stavove o financiranju znanosti koje je podržao Rektorski zbor a dobili su i službenu potporu Odbora za znanost, obrazovanje i kulturu Sabora RH. Hrvatska je jedina članica EU koja je od početka krize 2008 smanjila izdvajanja za znanost. Jedino su Rumunjska i Cipar iza Hrvatske po visini ulaganja. Neophodno restrukturiranje, reforme, unapređenje međunarodne vidljivosti i jačanje povezanosti s gospodarstvom traži više a ne manje sredstava. Stjecanjem višegodišnjih nepovoljnih trendova, došlo do takvog njihovog pogoršanja osobito u 2013., 2014. I 2015 godini, koje traži žurnu proračunsku intervenciju od minimalno dodatnih 300 do 350 milijuna kuna u 2016. kako bi se:

- osigurala inicijalna sredstva nužna za pristup EU fondovima u okviru Operativnog programa Regionalna konkurentnost - **45.000.000 kn**
- osigurala minimalna sredstva za znanstveno istraživački rad na sveučilištima (sveučilišni znanstveni kolaboracijski programi, sveučilišni kompetitivni znanstveno istraživački projekti, razvoj znanstvenih tehnoloških parkova) - **90.000.000 kn**
- osigurala nužna sredstva za djelovanje 11 znanstvenih centara izvrsnosti - **20.000.000 kn**
- osigurala žurna i kontinuirana obnova ljudskih resursa u znanosti (HZZZ - razvoj karijera mladih istraživača, doktorandi i postdoktorandi - **50.000.000 kn**
- održala i povećala produkcija i međunarodna vidljivost hrvatske znanosti u relevantnim međunarodnim publikacijama i referentnim bazama kao bitan kvalifikacijski uvjet pristupu EU fondovima (troškovi recenziranja, publiciranja radova u visoko rangiranim međunarodnim časopisima referiranim u Q1 i Q2 u JRC i SJR) - **3.000.000 kn**
- osigurala sredstva za pristup relevantnim međunarodnim bazama podataka i znanstvenoj publicistici kao preduvjeta održanju kvalitete znanstveno-istraživačkog rada - **40.000.000 kn**
- održala nacionalna znanstvena publicistika, i znanstvene monografije, kao bitan preduvjet održanja sveukupnog hrvatskog nacionalnog identiteta - **15.000.000 kn**
- osigurali znanstveni časopisi - **15.000.000,00 kn**
- osigurala minimalna sredstva za financiranje znanstvenih udruga - **2.000.000 kn**
- osigurala minimalna sredstva za financiranje znanstvenih skupova - **5.000.000 kn**
- pokriće materijalnih troškova prema programskim ugovorima - **60.000.000 kn** (iz Stajališta i preporuka NVZVOTR -a)

Sažetak stajališta i preporuka Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj

- Neodrživost financijskog stanja u znanosti i visokom obrazovanju, kao i proračunske projekcije, prijetnja su budućnosti zemlje, njezinog razvoja i napretka
- Ekonomska struktura naše zemlje prepreka je za pokretanje društvenog razvoja, a samo značajnijim povećanjem ulaganja u znanost i istraživanje može se povećati konkurentnost nacionalne ekonomije, zapošljavanje i razvoj
- Poticanjem povezivanja znanosti i gospodarstva osigurava se povećanje ekonomske aktivnosti poduzeća ali i društva u cjelini, snažeci konkurentnost i gospodarstva i države
- Snažna usmjerenost na identificiranje prioriteta razvojem mreže Centara izvrsnosti sukladno usvojenoj nacionalnoj Strategiji i odrednicama Europskog istraživačkog

okvira Obzor 2020

- Intenzivna kadrovska obnova znanosti i visokog obrazovanja kroz programe i aktivnosti Zaklade za znanost, potičući sinergiju znanstvenog rada i istraživanja u istraživačkim institutima, sveučilištu, gospodarstvu, ali i znanstvene dijaspore uključujući i povezivanje i razmjenu s međunarodnim istraživačkim i znanstvenim centrima izvrsnosti
- Podizanje znanstvene kvalitete i promicanje međunarodnih kriterija uspješnosti važni su prioriteti nacionalne znanosti
- Stabilnost nacionalnog sustava znanosti proistječe iz stabilnog nacionalnog financiranja koje je pretpostavka participacije u europskom financiranju
- Neusklađenost pojedinih zadaća i mjera Strategije

- obrazovanja, znanosti i tehnologije s onima iz srednjoročne ekonomske/proračunske politike ugrožava razvoj znanosti i negativno utječe na konkurentnost nacionalne ekonomije
- Hrvatska je znanost prema mjerenoj učinkovitosti na 43. mjestu u svijetu i vrlo će teško zadržati to mjesto nastavkom sadašnjih trendova smanjenja financiranja znanosti
- Hitna intervencija od 300 mil. kuna kojom bi se zaustavilo negativne trendove u znanosti
- Rast ulaganja u znanost do europski prihvatljivih 2% do 2020. godine važan je preduvjet razvoja znanosti i povećanja konkurentnosti nacionalne ekonomije i društva u cjelini, i kao takav postaje prvorazredni nacionalni prioritet

IZ RASPRAVE PROF. TONČA LAZIBATA, PROREKTORA ZA POSLOVANJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Sveučilištima vratiti njihova vlastita sredstva u proračunu za 2016.

Predsjednik NVZOTR-a uvjerljivo je predstavio stvarnu sliku visokog obrazovanja i znanosti od 2009. do danas. Želim i sam podcrtati nekoliko činjenica. Prvo, permanentno smanjivanje proračuna za znanost i visoko obrazovanje od 2009. posebice postaje rapidno nakon uvođenja pilot-projekta programskih ugovora pri čemu nam samo za programske ugovore u Hrvatskoj nedostaje 100 milijuna kuna. Drugo, neke su sastavnice 2009. i 2010. kroz sustav doprinosa uplatili u proračun više nego iz proračuna dobile. Mi bismo se tome mogli i radovati kada bi naša sveučilišta bila stimulirana da ostvaruju vlastite

te prihode. No Ministarstvo znanosti i financija - mislim na prethodne garniture - pokušali su nam kroz *Pravilnik o vlastitim i namjenskim prihodima*, pod svoju kontrolu staviti naše vlastite prihode,

proglašavajući ih namjenskim prema i u Zakonu o visokom obrazovanju i Zakonu o proračunu vrlo jasno stoji da je sve što ne dolazi iz proračuna nego se naplaćuje na tržištu, vlastiti prihod.

Stoga smo podržali samo onu polovinu Pravilnika koja regulira stjecanje vlastitih prihoda preko međunarodnih i nacionalnih projekata. Podržali smo pola jer zbog Zakona o izvršenju proračuna za 2015. u kojem pod naslovom 'namjenski prihodi' stoji i participacije školarina koje plaćaju studenti, u Pravilnik lani to nismo mogli uključiti. Ovo ističem da bih gospodinu ministru ukazao na ono što je već prošli ministar obećao, da

u Zakonu o izvršenju proračuna za 2016., školarine neće biti navedene kao namjenski, nego kao naši vlastiti prihodi. Treće, na osnovu ovoga ocjenjivat ćemo dalekosežne namjere nove Vlade, jer to nije neko slučajno pitanje, to je zlatno pravilo u ekonomiji - ako želite da nečega ima više, potičite to, tj. subvencionirajte, ako želite da nečega ima manje - to oporezujte. A nama se želi oteti ono što sami stvaramo. Četvrto je jedan Zakon koji je napravio dar-mar u visokom obrazovanju, premda je ušao na mala vrata - Zakon o nacionalnom kvalifikacijskom okviru. Pri donošenju tog Zakona uopće nije konzultirana sveučilišna javnost a

na temelju njega prijavljeno je milijun projekata, formirana su raznorazna tzv. sektorska vijeća koja bi morala standardizirati ishode učenja, donijeti tzv. standarde zanimanja koji će biti okosnica svake struke... itd, i tome slično, a u tim vijećima nema nijedne poznate osobe sa sveučilišta. Zamislite da krenemo u tu standardizaciju kako smo krenuli s Bolonjom tako da ni danas javnost ne zna razliku između stručnih i akademskih naziva, ne zna što znači studirati na sveučilištu, a što na visokoj školi, ne zna razlikovati fakultete od visokih učilišta. A mi jesmo različiti, jer sustav visokog obrazovanja u temeljnom Zakonu vrlo jasno

dijeli privatno od javnog obrazovanja, stručne od sveučilišnih studija dok se u ovom Zakonu o nacionalnom kvalifikacijskom okviru ne zna tko je tko, po čemu i zašto... Stoga smo bili prisiljeni zatražiti ustavnu zaštitu, tj. ukidanje Zakona o HKO koji temeljnim Zakonom normirane razlike u ishodu ukida i izjednačuje. Ali ukidanje loših zakona samo je prvi pretpostavka dogovora o novoj, neproturječnoj i stabilnoj zakonskoj regulativi kakva svugdje - a osobito na ovako osjetljivoj i dalekosežnoj javnoj politici kao što je visoko obrazovanje - moramo imati.

(iz stenograma, neautorizirano)

Split

PODUZETNIŠTVO U TURIZMU

Četvrta 3PSplit konferencija

Program #3PSplit, koji je prerastao u udrugu posvećenu promicanju poduzetničke inicijative kod mladih, na konferenciji održanoj 26. i 27. veljače na Ekonomskom fakultetu u Splitu ugostio je poznata imena iz svijeta poduzetništva. Pohađanje programa bilo je besplatno, a polaznici su dobili certifikate o sudjelovanju.

NACIONALNO STUDENTSKO STARTUP NATJECANJE

Četiri inovacije splitskih studenata

Na regionalnom startup natjecanju za studente u organizaciji Ureda za transfer tehnologije, 18. veljače odabrana su četiri tima za nacionalno finale: SleepBuddy, Lucky4You, Spendify i Genius Chess. Ukupno sedam timova prezentiralo je svoje ideje ispred žirija, a četiri najbolja izborila su pravo sudjelovanja u nacionalnom natjecanju koje će se održati 9. ožujka u Zagrebu. Najbolji će osvojiti vrijedne nagrade: 15 tisuća kuna, tri smartphona, ulazak u ZIP inkubator te posebnu nagradu u iznosu od 3 tisuće kuna za najbolji projekt u turizmu.

POZIV NA KONFERENCIJU

Pravni izazovi u modernom svijetu

Međunarodna konferencija '16th International Conference on Economic and Social Development – The Legal Challenges of Modern World (16. međunarodna konferencija o ekonomskom i socijalnom razvoju – Pravni izazovi u modernom svijetu)', održat će se na Pravnom fakultetu 1. i 2. rujna. Organizatori su Sveučilište Sjever, esd konferencija i Pravni fakultet u Splitu. Teme konferencije odnose se na ekonomske i pravne izazove modernog svijeta, a dvije posebne tematske jedinice posvećene su pravnoj problematiki.

PREDSTAVLJENA ISTRAŽIVANJA NA PMF-U

U cilju novih suradnji i povezanosti

Kako bi ostvarili veću vidljivost i povezanost znanstvenika na fakultetu i sveučilištu te potaknuli nove suradnje, 18. veljače na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu predstavljani su projekti i znanstvena istraživanja. Mladi znanstvenici prezentirali su detalje i aktivnosti svog istraživačkog rada na projektima u koje su uključeni.

Stručno omalovažavanje

Piše: ANITA LUNIĆ

Prema Nacrtu Pravilnika o odgovarajućoj vrsti obrazovanja učitelja, nastavnika, odgajatelja i stručnih suradnika u školskoj ustanovi i učeničkom domu, članak 6., stavke 3-5, predviđa se mogućnost da nastavu iz predmeta Filozofija, Etika, Etika i kultura izvode osobe sa sljedećim kvalifikacijama: magistar filozofije, diplomirani filozof, profesor filozofije, diplomirani teolog, diplomirani kateheta, profesor hrvatske kulture, diplomirani kroatolog, profesor religijske kulture i diplomirani religiozolog. Na taj se način negira činjenica da je jedino osposobljeno nastavno zvanje osobe za predavanje filozofije i etike magistar filozofije, diplomirani filozof, odnosno profesor filozofije.

Filozofske i pedagoške (ne)kompetencije

Kao što pokazuje Program nastavnog predmeta etika u srednjim školama, objavljen na stranicama Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, a koji je obavezna smjernica svim profesorima etike u Republici Hrvatskoj, "Za ostvarenje ovih zadaća potrebno je filozofsko obrazovanje nastavnika (...)" . Kako pak, s druge strane, pokazuje Nastavni program predmeta filozofija i Pravilnik o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama, filozofija je polje unutar humanističkih znanosti, a etika jedna od grana filozofije (točka 6.01.08 Pravilnika).

Dakle, nesporno je da je i za etiku i za filozofiju nužno filozofsko obrazovanje. A takvo se, kao što je općepoznato, pruža upravo na studijima filozofije na se-

Anita Lunić

PROTESTIRALI

odsjeci za filozofiju:

Filozofskog fakulteta u Splitu, Sveučilišta u Zadru, Filozofskog fakulteta u Rijeci, Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Filozofskog fakulteta u Osijeku, Hrvatsko filozofsko društvo, Institut za filozofiju, Hrvatsko logičko udruženje, Hrvatsko društvo za analitičku filozofiju, Udruga za promicanje filozofije, Udruženja studenata filozofije Zagreb i Osijek

Kako niti studij religije niti studij kroatistike ne uključuju filozofsko obrazovanje, potrebno je isključiti mogućnost da kategorije diplomirani teolog, diplomirani kateheta, profesor hrvatske kulture, diplomirani kroatolog, profesor religijske kulture i diplomirani religiozolog predaju filozofsku grupu predmeta

dam visokih učilišta u Republici Hrvatskoj. Ti studiji, osim što filozofski izobrazavaju studente, nude i prilagođene pedagoške smjernice kroz kolegije poput Metodike nastave filozofije. Nadalje, kako bi se otklonila sumnja kako se upravo na odsjecima za filozofiju obrazuju budući profesori filozofije, potrebno je ukazati i na mogućnost izbora između nastavnog i znanstvenog smjera, na osnovi čega se prilagođava i studijski program. U skladu s tom mogućnošću, osim kategorija magistar filozofije, diplomirani filozof i profesor filozofije, student filozofije može steći i titulu magistar edukacije filozofije. U prvom redu prijedlog bi trebao uvažiti činjenicu postojanja i ovog zvanja i u skladu s tim ga uključiti u popis.

Religiozolog i kroatolog kao filozofi?

No, ono što je neusporedivo važnije, na osnovi činjenice da niti studij religije niti studij kroatistike ne uključu-

Jedan dan u životu fizičara - International Masterclasses

Piše: MAJA OSMANČEVIĆ

Kada mi, ljudi, pređemo iz jednog poglavlja života u drugo, imamo tendenciju zaboraviti kako nam je bilo u prošlosti – tako se veliši rugaju mališima, srednjoškolci osnovnoškolcima, odrasli adolescentima... Svaki put iznova misleći sami sebi kako je *baš nama* najteže. Tako ni ja ne smijem ovdje zaboraviti da vas podsjetim kako je teško biti srednjoškolac – svi, pa i mi sami, očekujemo da imamo vrlo jasnu viziju naše budućnosti, no rijetko nam tkonastoji pomoći na toj misiji.

Ponovo otkriti Higgsov bozon

Ipak, srećom za mene i moje vršnjake, poneki su se ipak sjetili kako je to biti u našoj koži pa je tako došlo do ideje za event nazvan *Masterclass*, u sklopu Međunarodnog istraživačkog radnog dana srednjoškolaca, koji se ove godine u Hrvatskoj održao 19. veljače. Učenici u Splitu i Zagrebu su, paralelno s istim takvima u Genovi i Istanbulu, dobili priliku iskusiti radni dan jednog čestičnog fizičara analizirajući podatke prikupljene na jednom od najsnažnijih akceleratora „Large Hadron Collider“ smještenom na CERN-u i tako iznova osjetiti euforiju otkri-

Za sve 'štrebere' i one koji će to tek postati, dobre vijesti – opseg manifestacije svake godine postaje sve veći, stoga ubrzo možda dobijete svoju priliku surađivati rame uz rame s nekim od najbistrijih umova današnjice

nja Higgsovog bozona – takozvane „Božje čestice“.

Sudarivač čestica LHC fizičari koriste za studiranje najelementarnije građe materije. Istraživanja na CERN-u znanstveno unapređuju i produbljuju naše razumijevanje subatomskog svijeta, strukture i razvoja svemira. Rezultati istraživanja na CERN-u se prate s velikom pažnjom ne samo od strane fizičara već i široke javnosti. Međunarodni nastavni dan omogućuje srednjoškolicima da dožive iskustvo istraživanja na najdirektniji način. Naime, ideja u dilja programa je omogućiti đacima iskustvo jednog stvarnog radnog dana znanstvenika, rame uz rame s znanstvenicima kako bi osjetili kako je raditi moderna istraživanja u fizici.

U autentičnoj atmosferi đaci stječu uvid u međunarodnu organizaciju modernih istraživanja, a istovremeno i uče o subatomskim česticama kroz lako razumljive prezentacije fizičara direktno uključenih u istraživanja. Učenici su analizirali produkte sudara elementar-

nih čestica ubrzanih gotovo do brzine svjetlosti u 27 kilometara dugom kružnom LHC akceleratoru, snimljenih posebno izgrađenim detektorima.

U okviru programa, od veljače do travnja, znanstvenici u 200 sveučilišta i instituta u 40 zemalja ugostit će preko 10 000 srednjoškolaca. Globalna, svjetska razina ovog događanja odražava prirodu planetarne kolaboracije u eksperimentalnoj fizici elementarnih čestica, koja se najviše ostvaruje kroz CERN. Četiri eksperimenta: ATLAS, CMS, LHCb i ALICE ustupila su svoje podatke za ovaj edukacijski program. Zanimljivo je da đaci mogu u podacima koje analiziraju, ponovo otkriti Higgsov bozon, elementarnu česticu otkrivenu prije dvije godine, a čije je otkriće prošle godine nagrađeno Nobelovom nagradom.

Magični svijet subatomskih čestica

Tako sam svoj dan započela na FESB-u, skupa s 50 drugih učenika iz triju splitskih sred-

Ivica Puljak, jedan od organizatora i predavača na Masterclassu

njih škola, slušajući uvodnu riječ dekana prof. Svena Gotovca, nakon koje sam skoro zažalila što sam upisala jezičnu umjesto prirodoslovne gimnazije. Bez obzira na to, s užitkom sam pratila predavanja znanstvenika s FESB-a koji rade na CERN-u, prof. Nikole Godinovića i prof. Ivica Puljka. Zanimljivim i lako razumljivim prezentacijama su nas uveli u magični svijet subatomskih čestica i čestične fizike, ipak nas podsjećajući koliko je rada potrebno za dostignuća moderne znanosti šaleći se riječima „Tko ima hobi – ima problem“.

Poslije ručka u studentskoj menzi započeo je teži dio posla – analiza podataka CMS detektora. Da bi zaokružili autentičnu atmosferu istraživačkog dana,

e – filozofiju filozofima!

SpliT

ju filozofsko obrazovanje (pogotovo ne na način i u mjeri u kojoj bi to bilo usporedivo sa studijem pri odsjecima za filozofiju!), potrebno je isključiti mogućnost da kategorije diplomirani teolog, diplomirani kateheta, profesor hrvatske kulture, diplomirani kroatolog, profesor religijske kulture i diplomirani religiozolog predaju filozofsku grupu predmeta. Studij kroatologije ne uključuje niti podrazumijeva studij filozofije, kao što je sasvim očigledno iz usporedbe studijskih programa na svim fakultetima koji nude studije i programa Hrvatskih studija, jedinog visokog učilišta koje nudi mogućnost stjecanja titule kroatologa. S druge strane, teolozi i religiozolozi također nemaju adekvatan program studija za predavanje filozofije i etike, kako pokazuje i banalna činjenica da na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu ti studiji egzistiraju kao paralelni. Ako je religiozolog i kroatolog isto što i filozof, čemu onda razlika u programima studija? Čemu onda, na kraju krajeva, uopće studij filozofije?

Na ovaj prijedlog su, naravno i očekivano, reagirali odsjeci za filozofiju, kao i Hrvatsko filozofsko društvo, Udruuga za promicanje filozofije i Hrvatsko društvo za analitičku filozofiju.

Reakcije – apsolutna neprihvatljivost Nacrta

Odsjek za filozofiju Filozofskog fakulteta u Splitu ukazao je na nekonzistentnost *Nacrta* i neprihvatljivost ovakvog tretiranja filozofije i etike. Odsjek za filozofiju Sveučilišta u Zadru je ukazao je na implicitnu potrebu redefiniranja etike ako se ovakav

Nacrt realizira, kao i na njegovu logičku nekonzistentnost. Također su istaknuli da mogućnost da Etiku i Filozofiju mogu predavati i oni koji nisu završili studij filozofije nije u suglasju s odredbama *Zakona o hrvatskom kvalifikacijskom okviru*. Odsjek za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu je pak ustvrdio kako je prijedlog protivan znanstveno-nastavnim, zakonsko-pravnim i kulturno-tradicijskim razlozima. Svi se slažu u apsolutnoj neprihvatljivosti *Nacrta*.

Kao što ističe Hrvatsko društvo za analitičku filozofiju u pozivu na redefiniranje prava na predavanje navedenih kolegija, sveučilišna nastava filozofije odvija se od 1662., kada je s radom počeo *Filozofski studij Zagrebačkog kolegija*. Danas se ta nastava realizira na sedam visokoškolskih institucija gdje se „producira kompetentni nastavnički kadar za predmete Filozofija, Logika, Etika te Etika i kultura. Stoga doista nema potrebe da te predmete predaje bilo tko drugi osim onoga tko ima diplomu filozofije, a i samo onaj tko ima diplomu filozofije ima kompetencije potrebne da predaje te predmete.“

Slično je istaknuto u javnom pismu Udruge za promicanje filozofije: „Samo diploma o završenom studiju filozofije jamči da je osoba tijekom studija osposobljena predavati sadržaje iz povijesti filozofije i filozofskih disciplina (...).“

Neuvažavanjem tih činjenica ovaj *Nacrt* pravilnika ugrožava standarde odgoja i obrazovanja srednjoškolskog sustava Republike Hrvatske. „A bio bi to znak i, kako se navodi u pismu Hr-

vatskog filozofskog društva, „nedosljednog i diskriminirajućeg tretiranja našeg poziva i struke.“

Čemu filozofija ako je mogu predavati svi?

Relativizacija obrazovnog sustava koji jasno predviđa sadržaje, programe i međusobne odnose pojedinih znanosti i disciplina, odnosno polja i grana, nije prikladno Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta. Stoga još jednom ponovimo: s liste osoba koje mogu predavati kako filozofiju, tako i etiku, potrebno je isključiti kategorije diplomirani teolog, diplomirani kateheta, profesor hrvatske kulture, diplomirani kroatolog, profesor religijske kulture i diplomirani religiozolog. U protivnom se ova odluka tumačiti kao nagovještaj plana da se studij filozofije, majke humanističkih znanosti i kritičkog mišljenja, u cjelini marginalizira i omalovaži. A možda i ukine. Jer, pitam ponovno: čemu filozofija ako filozofiju mogu predavati svi?

Ovim putem se, kao magistrica filozofije i magistrica povijesti, a u ime struke, još jednom obraćam ministru sa zahtjevom da se sporne točke *Nacrta* izmijene. Također apeliram i na odsjke imenovanih struka (religiologija, sociologija, politologija i kroatologija) da na jednak način reagiraju, podržavajući pravo diplomiranih filozofa da predaju filozofsku grupu predmeta i odbijaju mogućnost da taj dio nastave obavlja nastavni kadar obrazovan na njihovim odsjecima. Međusobno uvažavanje i znanstveno poštenje jedina su osnova zdravog suradničkog okruženja, kako unutar grana humanističkih i društvenih, tako i drugih znanosti.

CIKLUS „SUSRET S AUTOROM“

Gostovanje Branka Matulića

U okviru ciklusa „Susret s autorom“ 16. veljače u Verbumovoj knjižari sv. Frane gostovao je Branko Matulić, prorektor Sveučilišta u Splitu, autor više knjiga i stručnih članaka s područja konzervacije i restauracije. Govorio je o kulturnoj baštini, hrvatskom kulturnom identitetu, perspektivama razvoja Sveučilišta u Splitu na kojem obnaša dužnost prorektora za kvalitetu, kulturu i umjetnost, kao i o izazovima života na otoku Braču na kojem živi sa suprugom i petero djece.

OTVORENE PRIJAVE

Nagrade 'Ivan Filipović'

Odbor za dodjelu Nagrade "Ivan Filipović" za značajna ostvarenja u odgojno-obrazovnoj djelatnosti za 2015. godinu poziva dječje vrtiće, osnovne i srednje škole, fakultete, sveučilišta, strukovna društva i udruženja te pojedince i ustanove koji su svojom djelatnošću povezani s odgojem i obrazovanjem da predlože kandidate/kandidatkinje za godišnju i nagradu za životno djelo. Prijavni obrazac i više informacija dostupni su na stranici Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

JAPANSKO DRUŠTVO ZA PROMICANJE ZNANOSTI

Stipendije stranim istraživačima

Japan Society for Promotion of Science (JSPS) raspisalo je natječaj za stipendiranje stranih istraživača za 2016. godinu. Stipendijama se postdoktorskim ili iskusnijim istraživačima pruža mogućnost obavljanja istraživačke aktivnosti u vodećim znanstvenim skupinama na japanskim sveučilištima i istraživačkim ustanovama. Rok prijave je 6. svibnja. Više na: <http://www.jsps.go.jp/english/e-fellow/application.html>

PREZENTACIJA PROJEKTA

'Standardi zanimanja u kineziologiji i sportu'

EU projekt 'Standardi zanimanja u Kineziologiji i sportu', izrađeni u sklopu projekta 'Razvoj standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i diplomskih studijskih programa u kineziologiji', predstavljen je 9. siječnja u organizaciji Kineziološkog fakulteta, Alumni udruge KIFST-a i Hrvatskog paraolimpijskog saveza. Projekt vrijedan više od 590 tisuća kuna vodi profesorica Jelena Paušić, a ciljevi su mu razvoj standarda zanimanja i kvalifikacija prema potrebama tržišta rada, te razvoj dva kurikuluma diplomskih studijskih programa.

POSJET NASTAVNOJ BAZI

Poliklinika 'Sv. Katarina'

Specijalna bolnica Sv. Katarina u Zagrebu i Kineziološki fakultet u Splitu protekloga kolovoza potpisali su sporazum o suradnji, čime je bolnica postala nastavna baza Fakulteta. Pri nedavnom posjetu uprava Fakulteta je predsjedniku upravnog vijeća bolnice, Draganu Primorcu, uručila natpisnu ploču nastavne baze, a dogovoreni su i koraci u suradnji u idućem razdoblju.

na kraju se održala video-konferencija između svih partnerskih institucija gdje su učenici prezentirali i zajedno diskutirali o rezultatima.

Za sve štrebere (pišem tu riječ pridajući joj najpozitivnije moguće značenje), i one koji će to tek postati, imam dobre vijesti – opseg manifestacije svake godine postaje sve veći, stoga ubrzo možda i vi dobijete svoju priliku surađivati rame uz rame s nekim od najbistrijih umova današnjice.

Događanje su organizirali znanstvenici FESB-a i CERN instituta, Nikola Godinović, Damir Lelas, Marko Kovač, Dunja Polić i Ivica Puljak u uskoj suradnji s profesorima III. gimnazije u Splitu Tamarom Pavlović i Mladenom Zovkom.

NAGRADE MLADIM SPORTAŠIMA

Svečanost Hrvatskog paraolimpijskog odbora

Kineziološki fakultet sudjelovao je u svečanoj dodjeli nagrada i priznanja za najbolje sportaše s invaliditetom u 2015. godini u organizaciji Hrvatskog paraolimpijskog odbora. Dekanica Đurđica Miletić dodijelila je nagrade u kategoriji mladi perspektivni sportaši s invaliditetom Ninu Baši (stolni tenis), Mihovilu Ninčeviću (plivanje), Antoniji Radoš (plivanje), Matiji Sloup (atletika) i Luciji Brešković (judo slijepi i slabovidni sportaši).

SVEUČILIŠTE U SPLITU
poziva sve studente, profesore i ostale djelatnike na iskazivanje interesa putem

AUDICIJE

ZA AKADEMSKI PJEVAČKI ZBOR

AKADEMSKI PJEVAČKI ZBOR

Audicije za studente, profesore i djelatnike

Sveučilište u Splitu u suradnji sa Studentskim zborom, u cilju poticanja umjetničkog stvaralaštva s naglaskom na interdisciplinarnu interakciju kulturne baštine i suvremenih kreativnih industrija, pokrenulo je inicijativu za osnivanje akademskog pjevačkog zbora. Za zainteresirane studente, profesore i ostale djelatnike održat će se audicije 2., 4. i 9. ožujka na Umjetničkoj akademiji u Splitu. Za dodatna pitanja i informacije javite se na mobitel: 091/5466440, ili mail: amtadin@gmail.com

Originalna Hajdukova murva na splitskom sveučilišnom kampusu

Povodom predstavljanja projekta „Hajdukova murva“, ispred Zgrade tri fakulteta rektor Šimun Anđelinović i predsjednik Hajduka Marin Brbić zasadili su prvu sadnicu hajdučke murve te uz postavljanje spomen-ploče simbolički označili povratak Hajduka njegovim sveučilišnim korijenima, odnosno jačanje suradnje Sveučilišta i kluba, kao sveučilišne nastavne baze.

Sadnji murve prethodilo je predstavljanje čitavog projekta na Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje o čemu su govorili Šimun Anđelinović, rektor Sveučilišta u Splitu, Marin Brbić, predsjednik uprave HNK Hajduk, Zlatko Ževrnja, splitsko-dalmatinski župan, Ivo Baldasar, gradonačelnik Splita, Damir Šarac, urednik i novinar Slobodne Dalmacije, Aljoša Bašić, direktor marketinga Hajduka, dok su o procesu nastanka čiste i zdrave sadnice hajdučke murve koja je genetički identična staroj murvi prezentacije održali Olivera Tančeva Crmarić, OPG Crmarić iz Solina, i Nenad Malenica, Zavod za molekularnu biologiju, Biološki odsjek PMF Zagreb.

Žar prenesen iz Praga

Rektor Anđelinović je pozdravio sve dionike ove manifestacije kojom se simbolično povezuje Hajduk s njegovim korijenima, Sveučilištem u Splitu.

- Sama je ideja o osnivanju Hajduka nastala od naših studenata koji su morali studirati izvan svoje zemlje. 1911. godine svoj sportski duh i mladenački žar iz Praga su donijeli u Split i ta se tradicija iz koje je Hajduk nastao, a koju simbolizira murva, očuvala se sve do danas. Zato današnji dan predstavlja više od simbolike jer naš Split danas ima vlastito Sveučilište koje stalno raste u kvaliteti i ponudi sadržaja. Naša Uprava od početka smatra sport važnim faktorom u razvoju Sveučilišta, i iz simboličkih ćemo razloga

U povodu proslave 105. obljetnice osnutka Hrvatskog nogometnog kluba Hajduk, u srijedu 10. veljače, na Kampusu, Sveučilište u Splitu i Hajduk predstavili su jedinstveni znanstveni projekt „Hajdukova murva“.

Nakon predstavljanja projekta ispred zgrade Tri fakulteta rektor Šimun Anđelinović i predsjednik Uprave Hajduka Marin Brbić simbolično su zasadili prvu sadnicu hajdučke murve

svake godine proizvesti određen broj sadnica kako bi Hajdukova tradicija i uz pomoć znanosti 'živjela vječno'. Ne radi se samo o tome da sustav sveučilišnog sporta mora postati ogledni dio akademskog života i svim našim studentima omogućiti sportsku aktivnost koja će biti primjereno bodovana i na rekreativnoj i natjecateljskoj razini. Sveučilište mora postati i jedan od temeljnih čimbenika čitavog sportskog sustava na našem području. U toj ambiciji suradnja Sveučilišta i Hajduka ima posebnu ulogu jer će pomoći da se znanost integrira u najpopularniji sport kroz trenajne procese svih uzrasta. Dokaz naših mogućnosti je i sastav stručnog stožera naše rukometne reprezentacije.

Trudit ćemo se da naš Kampus zimi postane internacionalni sveučilišni centar, a ljeti najpoželjnije odredište ne samo mladih turista nego i sudionika ljetnih studentskih škola i kulturno – sportskih manifestacija. Sveučilište zamišljamo i gradimo kao onaj dio Splita iz kojeg će se neprestano širiti valovi optimizma i društveno pozitivne energije – istaknuo je rektor.

Uspomena na Hajduk i stari Split

- Nije svako stablo samo stablo, murva u dvoru starog placa podsjeća na Hajdukovu povijest. Vidjela je mnogo pobjeda i poraza. Pod starom murvom Hajduk je osvojio 9 titula prvaka Jugoslavije, 3 prvaka Hrvatske i 6

jugoslavenskih kupova. Nije mi je svjedok povijesti. Čuva uspomenu na Hajduk i Split kakvog danas više nema. Murva je trofej trajanja, nije mi svjedok i kroničar. Njezino vrijeme nikad nije prošlo i nikad neće proći zahvaljujući ovoj inicijativi i oduvijek će se njome mjeriti Hajdukov kult - ustvrdio je predsjednik Brbić zahvalivši svima koji su dali doprinos očuvanju murve.

Aljoša Bašić, direktor marketinga Hajduka, kazao je kako je za proslavu Hajdukove obljetnice napravljeno simboličnih 105 sadnica, od kojih je prva posadena na Kampusu. Ostale će biti posadene diljem Splita na mjestima od povijesnog značenja za grad i klub.

TONI GAMULIN

Molekularno-genetička komponenta projekta

Budući da je HNK Hajduk želio svoju murvu ponuditi kao suvenir, bio joj je potreban pouzdan certifikat originalnosti. Kako je riječ o živom organizmu, najlogičnije rješenje bila je identifikacija jedinstvenog DNK slijeda / biljega hajdukove murve. Prepostavili smo dva moguća scenarija o porijeklu murve: 1. murva je dobivena iz sjemena i kao takva ima jedinstven genotip (manje-više sve drvenaste kulture su heterozigotne, a to znači da daju genetički „unikatno“ potomstvo); 2. murva je dobivena vegetativnim razmnožavanjem, što znači da u Splitu ili okolici teoretski postoji starija „sestra blizanka“ identičnog genotipa. Zbog ovog drugog scenarija, u istraživanje smo uključili i kontrolne DNK uzorke murvi s drugih lokacija iz Splita i okolice. Potragu smo započeli testiranjem ponavljajućih DNK sljedova koji su „razasuti“ po svim kromosomima murve. Nadali smo se „uloviti“ one DNK sljedove koji su mejozom (procesom genetičkog „miješanja karata“) kreirali jedinstven DNK profil Hajdukove murve. Iako smo u nekoliko prvih pokušaja za sve testirane murve dobili identične DNK profile, u konačnici smo našli DNK profil koji je nedvosmisleno razlikovao Hajdukovu murvu od svih ostalih uzoraka. Time smo dobili genetičku „oznaku porijekla/izvornosti“ Hajdukove murve koja se u principu ne može plagirati.

Dr.sc. Nenad Malenica, Zavod za molekularnu biologiju, Biološki odsjek, Prirodoslovno-matematički fakultet, Sveučilište u Zagrebu

Svakom hajdukovcu originalna murva!

- Početkom 2015. godine (...) o Murvi je objavljen cijeli serijal tekstova u novinama i na portalima, govorilo se o njoj na radiostanicama i snimale su je televizije. Kolege novinari uključili su se u svaku fazu akcije. Murva je spašena i opet je na zvjezdanom tronu, sad će u redoviti protokol, valja još postaviti informativnu tablu i urediti okoliš i zaključiti projekt sa sadnicama...

A onda se u lipnju prošle godine javlja Aljoša Bašić, direktor marketinga Hajduka, čujno uzbuđen: 'Dolazi odma na Poljud... znanstvenici... murva... kloniranje... sadnice... murva... registarski broj... fenomenalno...' Nekako sam u glavi sabrao o čemu je riječ i na Poljudu se našao s Aljošom, doktoricom biotehničkih znanosti Oliverom Crmarić i dr. sc. Nenadom Malenicom sa Zavoda za molekularnu biologiju zagrebačkog PMF-a. Plan je slijedeći: iz vršnog pupa murvinih grančica in vitro se stvara početna kultura, zatim razmnožava, zakorjenjuje, aklimatizira i nastaje nova sadnica. Ukratko – dobit ćemo klonove murve koji su identični staroj murvi! Ili kako je Aljoša skratio: 'Znači, svaki ljubitelj Hajduka moći će nabaviti original, autentični primjerak Stare murve i posaditi ga pred kućom! Tako će imati živi simbol povijesti Hajduka, koji će postati jedini klub sa svojim stablom i još znanstveno zaštićenim!'

Iz govora Damira Šarca, novinara i urednika Slobodne i idejnog začetnika projekta

Prve sadnice u prodaji od svibnja

e - Projekt "Hajdukova murva" podrazumijevao je proizvodnju uniformnih, visokokvalitetnih, zdravih i dobro zakorijenjenih sadnica koje bi se mogle prodavati kao suvenir. Sadnice su trebale biti genetski identične s Hajdukovom murvom te manje od klasičnih sadnica, kako zbog transporta tako i skladištenja te daljnje prodaje. Za takvu sadnicu, jedini je način proizvodnja tehnologijom *in vitro* jer osigurava dobivanje klonskih sadnica mikrorazmnožavanjem u kontroliranim uvjetima te na odgovarajućim hranidbenim podlogama. Uspjeli smo kreirati model proizvodnje sadnica Hajdukove murve u vrlo kratkom vremenu od lipnja 2015. kada smo uzeli prve grančice za početnu kulturu do sada, za 105. Hajdukov rođendan, kada se već mjesec dana na aklimatizaciji nalazi prvih 105 zakorijenjenih sadnica. Sadnice se još samo trebaju doraditi do komercijalne veličine od 10-15 cm visine, a prve se u prodaji očekuju od kraja svibnja.

Olivera Tančeva Crmarić, dr. sc. biotehničkih znanosti

Zračna luka Split – nova nastavna baza Sveučilišta

U skladu sa strateškim ciljem poticanja gospodarskog razvoja i na znanju zasnovanog poduzetništva te jačanja izobrazbe studenata u području upravljačkih sposobnosti kao i razvijanja praktičnih vještina, Sveučilište u Splitu zajedno sa sastavnicama nastavlja širiti mrežu nastavnih baza. Naime, dosadašnja uspješna suradnja sa Zračnom lukom Split formalizirala se potpisivanjem Ugovora o suradnji koji će omogućiti rad na zajedničkim projektima, ljetnu stručnu praksu studentima, odnosno jače povezivanje stručnog i znanstvenog rada s ciljem unaprjeđenja znanja.

Dosadašnja uspješna suradnja sa Zračnom lukom Split formalizirala se potpisivanjem Ugovora o suradnji koji će omogućiti rad na zajedničkim projektima, ljetnu stručnu praksu studentima, odnosno jače povezivanje stručnog i znanstvenog rada s ciljem unaprjeđenja znanja.

Direktor Zračne luke Split Lukša Novak

Obostрана potreba za suradnjom

“Kontinuirana veza sa znanstvenom zajednicom je jedan od ciljeva Zračne luke Split koja, kao jedan od najznačajnijih gospodarskih subjekata na ovom području, ima u dužem vremenskom razdoblju pozitivne prometne i financijske pokazatelje te ta iskustva može prenijeti na studente. Istovremeno, ponekad fokusiranost na dnevne potrebe zračnog prometa te ograničenost određenih stručnih resursa zahtijeva pomoć izvana. Tu postoji obostрана potreba za suradnjom Sveučilišta i Zračne luke Split”, rekao je Lukša Novak istaknuvši kako je potpisivanje Ugovora o suradnji ujedno potpora dosadašnjim aktivnostima na povezivanju prakse i znanosti.

Naime, s Fakultetom elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje suradnja se odvijala kroz izradu različitih stručnih studija i elaborata za specifične potrebe zračne luke kao

što su definiranje sustava za informiranje putnika FIDS, konceptno rješenje poslovnog telekomunikacijskog sustava, projektno definiranje aerodromskog vatrogasnog vozila, analiza akustičnih svojstava putničkog terminala, unaprjeđenje raspoloživosti i funkcionalnosti lokalne bežične mreže, itd. Pored toga valja istaknuti kontinuiranu suradnju u organizaciji raznih tematskih usavršavanja stručnih kadrova Zračne luke Split, provođenje raznovrsnih terenskih i laboratorijskih ispitivanja te provođenje stručne prakse studenata s Ekonomskog fakulteta.

Zajednički pristup EU fondovima

Suradnja se, prema riječima Novaka, planira proširiti kroz rad na određenim projektima razvoja Zračne luke Split kao i

širenju djelokruga rada postojećeg Školskog centra Zračne luke Split, koja ima dugogodišnje iskustvo u osposobljavanju zaposlenika aerodroma, pružatelja zemaljskih usluga i korisnika usluga aerodroma.

Izgradnjom mreže nastavnih baza Sveučilišta sa svojim sastavnicama se pak želi čvrsto povezati s tvrtkama, institucijama, ustanovama i sl. koje ugovorom o međusobnoj suradnji postaju sastavni dio Sveučilišta. Namjera je na taj način osigurati najbolji stručni radi i stručnu praksu studentima kako bi kroz povezivanje prakse, znanosti, umjetnosti i visokog obrazovanja postigli najbolje rezultate u učenju i razvili najbolje kompetencije/znanja i vještine. Također, cilj je omogućiti gospodarskim i drugim subjektima povezivanje stručnog, znanstvenog, istraživačkog i umjetničkog ra-

da te uvođenje novih tehnologija radi unaprjeđenja znanja, povećanja kapaciteta i mogućnosti te ubrzanja razvoja. Važno je istaknuti da suradnja omogućuje i zajednički pristup EU fondovima kao i drugim oblicima financiranja na lokalnoj, regionalnoj, državnoj i međunarodnoj razini.

Sveučilište – ‘hot spot’ razvoja zajednice

Stvaranjem široke mreže visokostručnih mentora i potencijalnih nastavnika, odnosno širenjem nastavnih baza Sveučilišta se obogaćuje različitim spektrom praksi kroz koje se mogu uključiti studenti najrazličitijih struka, bilo onih usko specijaliziranih poput informatičke, elektroničke, elektrotehničke, strojarke, energetske, pa do onih općenitijih kojih su potrebni u svim tvrtkama poput ekonomske, pravne i sl.

Kako pojašnjava prorektor za kvalitetu, kulturu i umjetnost, prof. dr. sc. Branko Matulić, sve bi se odvijalo kroz redovite nastavne aktivnosti i kroz dodatnu, tzv. ljetnu praksu.

“Svladavanje vještina i sposobnosti pod nadzorom naših nastavnika, ali i uz sudjelovanje stručnjaka-mentora iz nastavnih baza jedini je način povezivanje akademske zajednice sa realnim sektorom. Važno je naglasiti kako se u svim nastavnim bazama provodi osiguranje kvalitete nastave sukladno standardima i propisima na Sveučilištu.

Na taj način nastavne baze postaju sastavni dio visokog obrazovanja čime smo stvorili institucionalnu platformu za provođenje znanstvenih, umjetničkih, stručnih, tehnoloških i inih projekata zajedno sa gospodarstvom u užem smislu, ali i sa svim ostalim čimbenicima društvenih djelatnosti. Sveučilište postaje ‘hot spot’ točka pokretanja čitave lokalne i šire zajednice u okviru koje djeluje”, istaknuo je Matulić.

Rijeka

STUDIJ ‘GLUMA I MEDIJI’ PREŠAO NA AKADEMIJU

Jačanje pozicije u umjetničkom obrazovanju

Potpisan je ugovor o prijelazu sveučilišnog studija Gluma i mediji na Akademiju primijenjenih umjetnosti, a uskoro se pored postojećih pokreću i novi diplomski studijski programi primijenjenog područja Vizualnih komunikacija i grafičkog dizajna, Scenografije, Kiparstva i keramike. Akademija ovime postaje jači generator grada Rijeke u profiliranju mladih umjetnika i stručnjaka raznolikih umjetničkih područja i na taj način pozitivno utječe na razvoj lokalne i šire društvene zajednice.

CENTAR ZA NAPREDNE STUDIJE

Konferencija ‘Institucije u akciji’

Centar za napredne studije jugoistočne Europe Sveučilišta u Rijeci objavio je javni poziv na sudjelovanje na konferenciji ‘Institucije u akciji – Priroda i uloga institucija u stvarnom svijetu’, koja će se održati 27. i 28. svibnja na Sveučilištu u Rijeci. Rok za podnošenje prijave je 31. ožujka.

HEISEE RADIONICA

‘Institucijsko istraživanje i učinkovitost institucije’

U organizaciji Sveučilišta u Rijeci, a u sklopu UNAPRORI projekta i ‘Inicijative u visokom obrazovanju za jugoistočnu Europu’ (HEISEE), od 23. do 25. veljače održana je radionica ‘Institucijsko istraživanje i učinkovitost institucije’. Uz rektora Peru Lučina, pozdravnu riječ prilikom otvorenja dao je i ministar znanosti, obrazovanja i sporta Predrag Šustar.

Foto serijal u Klubu mladih Split

U Klubu mladih Split 8. veljače mladi fotograf Vedran Vrtlar održao je predavanje o fotografiranju napuštenih vojnih, civilnih i industrijskih objekata. Vedran je student četvrte godine konstrukcijskog strojarstva Odjela za stručne studije u Splitu, fotografijom se bavi već 6 godina, a kroz prezentaciju su prikazane fotografije nastale u sklopu njegovog projekta *Urbex & EDC*

Croatia (Urbex - Urban exploration/urbano istraživanje & EDC -Everyday Carry/ono što nosimo uz sebe).

Iako ga napušteni objekti privlače još od djetinjstva, sve je počelo prije dvije godine fotografiranjem tvornice Dalmacijavina u splitskoj trajektnoj luci. Otada je posjetio preko 40 napuštenih lokacija diljem Hrvatske poput splitske podzemne željeznice, aerodroma

ma Željava, Lebdećeg odmarališta, Beogradskog odmarališta Jelsa, vojarnje Šepurine... U njegovim pothvatima prati ga djevojka Lucija Šimić, suosnivačica web i facebook stranice Urbex & EDC Croatia, gdje se uz fotografije mogu pronaći i priče o burnoj prošlosti ovih davno zaboravljenih objekata. Njihovo pravilo je ‘UZMI samo fotografije, OSTAVI samo stope, RAZBIJ samo tišinu, UBIJ

samo vrijeme!’

Urbano istraživanje globalni je pokret među mladim generacijama koje dio vlastitog identiteta traže kroz mjesta kolektivnog sjećanja. Njihovi radovi zapravo su način kritike suvremenog društva, pokušavajući skrenuti pažnju na mjesta urbanog propadanja i njihove povezanosti s procesom propadanja društva.

Marija Plazonić Šolić

UPOZNAVANJE S AKADEMSKO-POSLOVNOM KLIMOM

Prijam veleposlanice SAD-a

Američka veleposlanica Nj. E. Juliete Valls Noyes posjetila je 5. veljače Sveučilište u Rijeci sa svrhom informiranja akademskih i poslovnih subjekata u SAD-u o razvojnim projektima Sveučilišta. Čelni ljudi Sveučilišta osvrnuli su se na dugogodišnju plodnu suradnju sastavnica riječkog sveučilišta s američkim visokoškolskim ustanovama. Razgovarali su i o želji za novim oblicima suradnje u sklopu sadašnjih projekata Centra za studije Sveučilišta u Rijeci.

SASTANAK S NOVIM MINISTRIMA

Uključiti sveučilišne stručnjake u projekte Vlade

Rektor Damir Boras 27. siječnja održao je sastanak s ministrima u Vladi, koji su ujedno i profesori Sveučilišta u Zagrebu. Bivši dekan Agronomskog fakulteta Davor Romić novi je ministar poljoprivrede, a profesor na Fakultetu strojarstva i brodogradnje Slaven Dobrovič ministar je zaštite okoliša i prirode. Razgovaralo se o mogućnostima većeg uključivanja predstavnika akademske zajednice u projekte koje će u budućnosti razvijati ova dva ministarstva. Rektor je dvojicu ministara pozvao i da sudjeluju na tribini „Inovacije u medicini III“, održanoj 8. veljače.

POSJET VELEPOSLANIKA ČILEA

Studij kroatistike na Universidad de Magallanes

Rektor Boras ugostio je 20. siječnja veleposlanika Republike Čile Nj. E. Juana Luisa Nilo Valledora i njegova drugog tajnik i konzula Republike Čile Mauricio Gutierrez Ghioa. Razgovarali su o postojećoj akademskoj i kulturnoj suradnji na sveučilišnoj te na razini dviju prijateljskih država. S obzirom na to da Sveučilište u Zagrebu već jako dobro surađuje sa tri čileanska sveučilišta, veleposlanik je rektoru predložio da se zajednički organizira i studij kroatistike na Universidad de Magallanes u Punta Arenas. Rektor Boras je podržao inicijativu i obećao angažman Sveučilišta oko inicijative te je pozvao veleposlanika na sljedeći sastanak u travnju ove godine.

NOVI MINISTAR ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA

Dobrom komunikacijom do novih suradnja

Sastanak rektora Damira Borasa s novim ministrom znanosti, obrazovanja i sporta Predragom Šustarom održan je 27. siječnja. Razgovarali su o budućoj suradnji između Sveučilišta i Ministarstva. Rektor Boras, ujedno i predsjednik Rektorskoga zbora Republike Hrvatske, istaknuo je kako je dobra komunikacija između resornoga ministarstva i Rektorskoga zbora važna za daljnji razvoj i unapređenje hrvatskoga znanstvenog i visokoobrazovnog sustava.

PREDSTAVLJANJE PROJEKTA INNOSOC

‘Innovative ICT Solutions for the Societal Challenges’

U auli Rektorata 19. veljače predstavljani su prvi rezultati projekta Innovative ICT Solutions for the Societal Challenges (INNOSOC) te zagrebačke INNOSOC 2016 intenzivne studijske radionice. INNOSOC je zajednički projekt 11 fakulteta iz osam europskih zemalja, a cilj mu je razvoj transnacionalnoga multidisciplinarnog intenzivnog studijskoga programa u području inovacija zasnovanih na informacijsko-komunikacijskim tehnologijama (ICT) za rješavanje društvenih izazova definiranih u programima Europe 2020 i Horizon 2020. Projekt INNOSOC prvi je projekt u sklopu EU-ova programa ERASMUS+ Key Action 2 Strategic Partnerships, koji koordinira Fakultet elektrotehnike i računarstva.

Osamdeset posto današnjih patenata u svijetu koji pokreću suvremena gospodarstva dolaze sa sveučilišta, a ne iz radionica pojedinačnih inovatora, jer su današnja sveučilišta dobro opremljena, imaju istraživačke timove, samo im treba dati mogućnost da svoje ideje razvijaju i da ih komercijaliziraju

U auli Rektorata Sveučilišta u Zagrebu 8. veljače 2016. održana je tribina *Inovacije u medicini III*. Riječ je o jednoj u nizu tribina koje organizira Sveučilište u Zagrebu u suradnji s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti te partnerom Udrugom inovatora Hrvatske. Važno je napomenuti da je ova tribina prva koja se mogla uživo pratiti na novim mrežnim stranicama Sveučilišta u Zagrebu, a na njima i ostaje trajno dostupna što predstavlja značajan iskorak u povezivanju akademske zajednice sa zainteresiranom javnošću. Plan Sveučilišta je da i sve buduće tribine i događanja ovakvog tipa budu uživo i trajno dostupna javnosti. (PRIREDIO IVAN PERKOV)

Rektor Boras – Odgovornost akademske zajednice za gospodarstvo

U uvodnom obraćanju na otvaranju konferencije rektor Sveučilišta u Zagrebu Damir Boras istaknuo je da je transfer znanja i tehnologije u gospodarstvo misija aktualne uprave Sveučilišta, za čiju je implementaciju prije svih zadužen prorektor za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije prof. Miljenko Šimpraga. Rektor Boras je ustvrdio da su Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Sveučilište u Zagrebu dvije najvažnije institucije u hrvatskoj kulturi i znanosti te je njihova odgovornost briga za naše

obrazovanje i gospodarstvo. Dodao je da su svi okrugli stolovi i tribine te aktivnosti poput osnivanja *spin-off* tvrtki i osiguravanja medijskog prostora sveučilištu, održani za mandata njegove uprave strateški rađeni u svrhu ispunjenja tog cilja. To je između ostaloga, rezultiralo i značajnim napretkom Sveučilišta na Webometrics skali (120 mjesta u nešto više od godinu dana) jer je jedan od važnih kriterija međunarodnih rang-lista sveučilišta i prezentnost u medijima.

Prorektor Šimpraga: Studenti kao poduzetnici

Središnji izlagač tribine, prorektor Zagrebačkog sveučilišta za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije i redovni profesor Veterinarskog fakulteta Miljenko Šimpraga rekao je da je akademsko poduzetništvo jedno od prioriteta Sveučilišta i podsjetio da su u mandatu rektora Borasa osnovane već tri sveučilišne *spin-off* tvrtke. Također je naglasio važnost osnivanja tvrtke BICRO BIOCentar koja je u vlasništvu HAMAG BICRO-a (60%), Sveučilišta u Zagrebu (27%) te Grada Zagreba (13%). Radi se o vrhunski opremljenom centru vrijednom 18,5 milijuna eura u kojem će raditi istraživački timovi s područja biomedicine i biotehnologije. „Posebnu pozornost treba posvetiti akademskom i istraživačkom poduzetništvu studenata jer njih 75.000, koji trenutno studiraju na Sveučilištu u Zagrebu, predstavljaju neiskorišteni istraživački i poduzetnički potencijal“, istaknuo je Šimpraga.

Postakademsko zapošljavanje u suradnji sa Sveučilištem u Splitu

Prorektor Šimpraga zatim je predstavio aktualnu situaciju i planove u vezi s projektom postakademskog zapošljavanja koji su zajednički osmislila i pokrenula dva naša najveća sveučilišta – Zagrebačko i Splitsko: „Sporazum je potpisan, a želja oba sveučilišta je da tijekom ljet-

nih škola naše studente učimo novim vještinama i znanjima kako bi mogli osnivati vlastite tvrtke, i naravno, u suradnji s Gradom Zagrebom, kad su u pitanju zagrebački studenti, ulaziti u novi Tehnološki park koji se formira na Zagrebačkom Velesajmu. Ideja vodilja, kad su u pitanju ulasci naših start-up kompanija u Tehnološki park Grada Zagreba je zapravo ono što se dogodilo u Americi i traje već skoro 85 godina, a to je Stanford University u Kaliforniji koji je razvio Tehnološki park danas poznat kao Silicijska dolina. To je najbolji Tehnološki park na svijetu zato što se u njemu godišnje otvara 300 do 400 studentskih tvrtki u suradnji s profesorima, a imaju samo 12.000 do 14.000 studenata. Zagreb ima 75.000 studenata. Naravno, od tih 300 tvrtki 90 % ih propadne, ali ono što ostane postaje globalno poznato, najpoznatija tvrtka među njima je Google. Ono što je važno, u razdoblju od 85 godina u tim tvrtkama otvoreno je oko 5,5 milijuna radnih mjesta, a ukupni promet je bio oko 2700 milijardi dolara. Potencijal za velike rezultate postoji i kod nas i namjera naših sveučilišta je da ga probamo što bolje iskoristiti“.

Šimpraga se zatim osvrnuo na važnost inovacija i suradnje sveučilišta s gospodarstvom. „Osamdeset posto današnjih patenata u svijetu koji pokreću

Akademik Vukičević – Bez ulaganja u znanost nema napretka

Moderator tribine, ugledni hrvatski znanstvenik svjetskog renomea, akademik Slobodan Vukičević okupljenima je predstavio povijesni kontekst transfera znanja i tehnologije u gospodarstvo i društvo.

Prisjetio se zanimljivog primjera nobelovca Fredericka Bantinga – izumitelja inzulina koji je zbog svojih iznimnih ljudskih kvaliteta isprva odbijao da njegov izum bude patentiran, a kad je uvidio da je to nemoguće, inzistirao je da njegov pronalazak bude dostupan svima za jako nisku cijenu i tako značajno doprinio svijetu u kojem živimo.

Znanstveni doprinosi društvu koji u prošlosti nije nužno promatran sa strane profita akademik Vukičević slikovito je opisao još jednim primjerom: „U studiji u kojoj je otkriveno Salkovo cjepivo koje je iskorijenilo poliomijelitis 1979. godine, sudjelovalo je 20.000 doktora, 64.000 osoba u školama, 220.000 volontera, a 1,8 milijuna djece je cijepljeno. Međutim, je li to postalo profitabilno, je li to bitno utjecalo na gospodarstvo? Odgovor je ne. Salk je svoje cjepivo odbio patentirati, dao ga je svima na korištenje i te bolesti više nema.“ Akademik Vukičević prezentirao je zatim podatke

o ulaganju u znanost u razvijenim zapadnim zemljama i utjecaju tog ulaganja na gospodarstvo i društvo: „Amerika izdvaja više od tri posto bruto nacionalnog dohotka i u predsjedničkim kampanjama je financiranje znanosti jedna od ključnih tema, a Scientific American postavlja u javnosti 14 pitanja na koje se i predsjednički kandidati moraju očitovati.“

Najvažnija poruka je da istraživanje i razvoj pokriva gotovo 50 posto njihovog ekonomskog rasta. Pogledao sam podatke RH za 2012. godinu – iz znanosti je RH uprihodovala tri milijuna dolara a to su sume koje su apsolutno zanemarive“.

Na kraju izlaganja akademik Vukičević je izrazio nadu da će Hrvatska u budućnosti pametnije pristupiti ovim pitanjima, te podsjetio na postojanje strategije pametne specijalizacije koju treba implementirati uz pomoć Akademije i Sveučilišta jer u protivnom prijeti opasnost da sredstva iz EU fondova koja će nam sljedećih godina biti na raspolaganju neće biti adekvatno iskorištena.

suvremena gospodarstva dolaze sa sveučilišta, a ne iz radionica pojedinačnih inovatora, jer su današnja sveučilišta dobro opremljena, imaju istraživačke timove, samo im treba dati mogućnost da te ideje razvijaju, da ih komercijaliziraju do kraja i pomognu gospodarstvu u svom razvoju. Nije dovoljno „jedan čovjek – jedna ideja“, danas bez tima ne možete ništa“, zaključuje Šimpraga.

Sveučilište oslonac inovacija

Na tribini u organizaciji Znanstvenoga vijeća za tehnološki razvoj HAZU prorektor Šimpraga je istaknuo da su inovacije i transfer tehnologije ‘treća misija’ sveučilišta, odmah nakon istraživanja i obrazovanja: „Sveučilište u Zagrebu snažno se zalaže za izgradnju modernoga i inovativnoga sveučilišta poticanjem izvrsnosti istraživanja i omogućavanjem transfera znanja u gospodarstvo. Cilj Zagrebačkog sveučilišta je postati najveće inovacijsko središte u Hrvat-

skoj i stup hrvatskog inovacijskog sustava, a kako bi taj cilj bio dostignut, bitno je uskladiti principe i pravila upravljanja intelektualnim vlasništvom i inovacijama unutar Sveučilišta, sustavno poticati društveno prihvatljive i transparentne oblike poduzetništva u akademskoj zajednici i komercijalizaciju rezultata istraživanja prodajom licenci ili osnivanjem tvrtki kćeri (university spin-off companies) te poticati poduzetničke aktivnosti studenata. U malo više od godinu dana puno je napravljeno po ovim pitanjima. Sveučilište je zajedno s Fakultetom kemijskog inženjerstva i tehnologije krajem 2014. osnovalo spin-off tvrtku Comprehensive Water Technology čija djelatnost je vezana uz obradu vode za piće i otpadne vode, što uključuje fizikalno-kemijsku analizu voda, razvoj novih tehnologija, projektiranje te nadzor i puštanje u pogon postrojenja za obradu voda, kao i ispitivanje kakvoće vode i gospodarenje vodama. U prosincu 2015. Sveučilište je s Fakultetom prometnih znanosti osnovalo Centar za promet i logistiku koji će se baviti unapređenjem prometnoga sustava i primjenom inovativnih tehniko-tehnoloških rješenja u transportu, a Senat Sveučilišta prihvatio je i osnutak tvrtke High Tech Vets, zajedno s Veterinarskim fakultetom.

misija sveučilišta

Creska ovca

Hrvatska šarena koza

Ekostočarstvo za oživljavanje krških područja

Vlastiti projekt ekološkog stočarstva, koji se temelji na spoju izvornih hrvatskih pasmina domaćih životinja i inovacija u njihovu uzgoju i proizvodnji, predstavio je prof. dr. sc. Miljenko Šimpraga, redovni profesor Veterinarskog fakulteta i prorektor Sveučilišta u Zagrebu

Piše:
PETRA KRALJEVIĆ

Projekt ekološkog stočarstva temelji se na tehnološkom projektu *Proizvodnja janjetine s ekološkim znakom Hrvatske*, koji je pokrenut još 2003. godine s ciljem unaprjeđenja stočarstva i poljoprivrede u Republici Hrvatskoj te korištenja znanja koja nastaju na sveučilištu u svrhu razvoja domaćeg gospodarstva. Na temeljima prirodnih dispozicija koje Hrvatska ima za razvoj ekološkoga stočarstva te postojanja izvornih pasmina ovaca i koza na ovome području, projekt je posebno istaknuo važnost stvaranja preduvjeta za očuvanje tradicionalnoga načina proizvodnje, razvoja održive, ekološki i socijalno prihvatljive gospodarske djelatnosti te zaštite prirodnih vrijednosti, okoliša i kulturnoga identiteta.

Spin off tvrtka Ekojanje

Prof. dr. sc. Miljenko Šimpraga predstavio je na tribini ishode ovoga projekta - tri studije, dva programa, intelektualno vlasništvo nad žigom *Ekojanje* i osnivanje istoimene spin-off tvrtke - te druge projekte koji su u međuvremenu pokrenuti s ciljem poticanja konkurentnoga ovčarstva i kozarstva koje se temelji na privatnom vlasništvu povezanom s trgovinom, prehrambenom industrijom i turizmom, osiguravanja potpore i promicanja lokalnoga gospodarstva te pokretanja projekata i programa koji povezuju turistički razvijeno priobalje i zaleđe, a mogu privući domaće investitore.

Prof. dr. sc. Miljenko Šimpraga predstavio je i *Program razvoja ovčarstva i kozarstva na krškim područjima Republike Hrvatske*, u čijoj je pripremi sudjelovao, a koji je na žalost 2008. zaustavila kriza. Tehnološki razvijena društva značajan dio svoga BDP-a ostvaruju kroz tvrtke utemeljene na znanju i modernim tehnologijama. Želi li i Hrvatska postati 'društvo znanja', mora poticati razvoj vlastitih tehnologija, za što je potrebno aktivirati znanstveno-istraživačke potencijale i intenzivirati raznolike programe suradnje znanosti i svih segmenata gospodarstva.

Potencijal hrvatskih krških područja

U tom smislu, posebnu pozornost treba posvetiti transferu znanja i tehnologija u poljoprivredu i prehrambenu

industriju, jer Hrvatska u tom segmentu ima izvanredne prirodne potencijale. Najbolji primjer kako Hrvatska loše koristi taj potencijal je zapušten ruralni prostor hrvatskoga krša koji čini polovinu ukupnog teritorija Hrvatske. Upravo ti prostori danas imaju gotovo idealne uvjete za razvoj stočarstva temeljenog na uzgoju izvornih pasmina ovaca i koza. U posljednjih dvadesetak godina, njihov se broj prepolovio, a koriste se uglavnom za proizvodnju samo mesa ili sira.

Sobzirom na biološki potencijal krških područja, budući razvoj ovčarstva i kozarstva mora se temeljiti na inovativnim programima i projektima koji će vrednovati prirodne resurse u skladu s načelima održivog razvoja. To podrazumijeva koncept gospodarskog razvoja koji će omogućiti naseljavanje uz uvjet očuvanja visokorizičnog krškog okoliša i kulturnog identiteta prostora. Ovčarstvo i kozarstva na krškim područjima treba se temeljiti na izvornim pasminama te stoljetnoj tradiciji uz uvažavanje specifičnosti okoliša i zahtjeva potrošača.

Razvoj krškog seoskog turizma

Na taj način proširit će se djelatnost obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i poljoprivrednih zadruga te unaprijediti proizvodnju tradicionalnih/autohtonih i ekoloških proizvoda - mesa i mesnih preradevina te sira, skute i drugih proizvoda. Kako su na tržištu takvi proizvodi cijenjeni i traženi, poticanjem i zaštitom ove proizvodnje proširit će se trgovinska razmjena, zaštititi tradicionalni proizvodi od nestajanja i imitacija te pomoći potrošačima u prepoznavanju kakvoće proizvoda. Uz to, obogatit će se i domaća gastronomska ponuda koja uz prirodne ljepote može biti temelj razvoja seoskoga turizma na krškim područjima.

Razvoj svake djelatnosti na zapuštenim krškim područjima, a posebice razvoj ovčarstva i kozarstva koji za cilj ima proizvodnju tradicionalnih, ekoloških i inovativnih proizvoda, uz osiguranje neophodne infrastrukture, sigurno će zaustaviti trend depopulacije stanovništva iz tih krajeva, osigurati održivi povratak već iseljenog stanovništva te privući one koji svoj radni i životni vijek žele provesti u okruženju koje pruža kvalitetu života, a koja nije dostupna u urbanom prostoru.

SVEUČILIŠTE U SPLITU EKONOMSKI FAKULTET

raspisuje
NATJEČAJ m/ž
za izbor

a) dva nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora (trajno zvanje), za područje društvenih znanosti, polje ekonomija, grana Kvantitativna ekonomija, i odgovarajuća radna mjesta na Katedri za kvantitativne metode

b) jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izvanrednog profesora (znanstvenik-povratnik), za područje društvenih znanosti, polje ekonomija, grana Ekonomika poduzetništva, na Katedri za management Pristupnici pod a) i pod b) moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o radu, Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju te uvjete Rektorskog zbora. Pristupnici pod b) moraju zadovoljiti i uvjete iz Odluke o kriterijima za odobravanje radnih mjesta znanstvenika-povratnika na sveučilištima i znanstvenim institutima u republici Hrvatskoj od 03. srpnja 2012. godine, i to: imati najmanje 5 godina radnog iskustva u sustavu znanosti izvan RH, ostvarenog nakon doktorata te ispunjavati kriterije za izbor u znanstveno-nastavno zvanje izvanredni profesor.

Prijavi na natječaj pristupnici pod a) i pod b) treba priložiti: životopis, dokaz o potrebnoj stručnoj spremi, odluku o izboru u znanstveno zvanje, potvrdu o aktivnom sudjelovanju u realizaciji znanstvenih projekata, znanstvene i stručne radove, te njihov popis i to podijeljen u dvije skupine: radovi objavljeni do posljednjeg izbora ili reizbora, razvrstani po kategorijama i radovi objavljeni nakon toga razvrstani po kategorijama, dokaz o pozitivno ocijenjenim rezultatima institucijskog istraživanja kvalitete nastavnog rada pristupnika ili dokaz o pozitivno ocijenjenim rezultatima studentske ankete.

Svu dokumentaciju dostaviti i na CD-u, a radovi za izbor i na posebnom CD-u. Rok za prijavu je 30 dana od objave u „Narodnim novinama“, na adresu: Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, 21000 Split, Cvite Fiskovića 5. Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati. Pristupnici će o rezultatima bit obaviješteni u zakonskom roku. Strani državljani trebaju dostaviti dokaz o znanju hrvatskog jezika.

SVEUČILIŠTE U SPLITU KATOLIČKO BOGOSLOVNI FAKULTET OBJAVLJUJE PONIŠTENJE NATJEČAJA

Objavljenog 11. 12. 2015. god. u NN za izbor u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto docenta iz područja humanističkih znanosti, znanstvenog polja teologije, znanstvene grane povijesti filozofije na Katedri filozofije (1 izvršitelj m/ž);

te OBJAVLJUJE NATJEČAJ m/ž

za izbor u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto docenta iz područja humanističkih znanosti, znanstvenog polja filozofije, znanstvene grane povijesti filozofije na Katedri filozofije (1 izvršitelj);

za izbor u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto redovitog profesora (trajno zvanje) iz područja humanističkih znanosti, polja teologije i znanstvene grane egzegeze na Katedri Svetoga pisma Novoga Zavjeta (1 izvršitelj);

Kandidati trebaju ispunjavati uvjete predviđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Pravilnikom Nacionalnog vijeća za znanost, Odlukom Rektorskog zbora visokih učilišta, Statutom Sveučilišta u Splitu i Statutom KBF-a Sveučilišta u Splitu. Uz prijavu kandidati su dužni priložiti sljedeću dokumentaciju: životopis (svi pristupnici); "nihil obstat" svoga Ordinarija (pristupnici klerici); presliku dokaza o državljanstvu (svi pristupnici); presliku diplome akademskog stupnja doktorata znanosti (svi pristupnici); doktorsku disertaciju ili objavljen njezin izvadak (pristupnici pod brojem 1.); presliku svih dokaza o zadnjem izboru u zvanje (svi pristupnici); dokaz o radnom iskustvu na visokom učilištu (svi pristupnici); izvješće o ispunjavanju natječajnih, odnosno minimalnih zakonskih uvjeta, potrebnih za izbor u zvanje i na radno mjesto prema natječaju (svi pristupnici); izvješće o dosadašnjoj znanstvenoj, odnosno istraživačkoj, te nastavnoj i stručnoj djelatnosti na visokom učilištu i izvan njega (svi pristupnici); tri popisa radova prema kategorizaciji i to: popis svih radova koji su objavljeni prije, i popis svih radova koji su objavljeni nakon zadnjeg izbora u sadašnje zvanje na visokom učilištu, te popis svih radova s kojima se pristupnik natječe po ovom natječaju (svi pristupnici); potreban broj objavljenih znanstvenih radova (svi pristupnici); odgovarajući broj objavljenih znanstvenih knjiga (pristupnici pod brojem 2.) Sve radove i natječajnu dokumentaciju predati u roku 30 dana od dana objave natječaja u NN na adresu Fakulteta s naznakom "za natječaj" u četiri primjerka te snimljene u PDF formatu i u elektroničkom obliku na zasebnim CD-ima kako slijedi: 1) separate predloženi radova (samo onih radova predloženih za izbor u raspisano zvanje), na jednom CD-u i 2) natječajnu dokumentaciju (izvješća, popise radova i životopis - na drugom CD-u). Prijave se podnose na adresu: Sveučilište u Splitu, Katolički bogoslovni fakultet, Zrinsko-Frankopanska 19, p.p. 329, HR - 21000 Split. Zakašnjele prijave neće se razmatrati.

SKUP O EUROPSKIM POLITIKAMA U FORENZIČKO-PSIHIJATRIJSKOJ SKRBI

Kako uskladiti forenzičko-psihijatrijsku skrb na razini Europe?

Piše:
DR. SC. ZRNKA KOVAČIĆ PETROVIĆ,
DR. MED., PSIHIJATAR, ZNANSTVENI SURADNIK

Modeli forenzičko-psihijatrijske skrbi variraju diljem Europe, i cilj COST programa je usklađivanje zakonskih okvira ili bazičnih standarda za forenzičku skrb u Europi stvaranjem istraživačke mreže za skrb o dugotrajnim forenzičkim pacijentima s multidisciplinarnog aspekta

U organizaciji Sveučilišnog odjela forenzičkih znanosti Sveučilišta u Splitu je 8. listopada 2015. održana konferencija "Patients, Research and European Policy on Long-term Forensic Patients" (Pacijenti, istraživanja i europske politike za dugoročne forenzičke pacijente), unutar programa EU COST (European cooperation in science and technology – Europska suradnja u znanosti i tehnologiji) Action no. IS1302 "Towards an EU Research Network on Forensic Psychiatric Care" (Prema europskom okviru o forenzičkoj psihijatrijskoj skrbi), koji je započeo 2013. i trajat će do 2017. godine. U okviru projekta jednom godišnje organizira se konferencija COST akcije u raznim europskim gradovima zemalja sudionica projekta, a ove godine odabran je grad Split. Cijeli projekt i konferencija posvećeni su stvaranju istraživačke mreže za skrb o dugotrajnim forenzičkim pacijentima s multidisciplinarnog aspekta – forenzičko-psihijatrijskog, psihološkog, pravnog i socijalno-pedagoškog aspekta.

S obzirom na europski značaj cijeloga projekta i interdisciplinarni karakter konferencije (forenzičko-psihijatrijski, psihološki, pravni i socijalno-pedagoški aspekt), skupu su prisustvovali profesionalci raznih struka.

Konferenciju je otvorio Peter Braun, predsjedatelj ISCH COST Action IS1302, a uvodnu riječ je uputio rektor Sveučilišta u Splitu prof. Šimun Andelinović, te voditelj Sveučilišnog odjela u Splitu prof. Josip Kasum. Nakon obraćanja prof. Dragice Kozarić-Kovačić, članice Upravnog odbora projekta, uvodno predavanje je održala doc. Tija Palijan-Žarković, o organizaciji psihijatrijske skrbi za dugoležeće forenzičke pacijente u Hrvatskoj. Prof. Hans Joachim Salize iz Centralnog instituta za mentalno zdravlje u Mannheimu održao je predavanje o Europskoj perspektivi u odnosu na forenzičko-psihijatrijsku skrb s posebnim naglaskom na procjeni potrebe

za forenzičkim uslugama, proceduri, kvaliteti skrbi i izlaznim rezultatima.

Problem dugotrajnih forenzičkih pacijenata

Budući da velik broj dugoležećih (dugotrajnih) forenzičkih pacijenata dugo ostaje unutar sustava skrbi, želi se istražiti koje su karakteristike takvih osoba i temelji li se dugotrajni tretman na određenim karakteristikama njihovih ličnosti, njihovoj rezistentnosti na tretman ili njihovoj opasnosti. Cilj istraživanja je i poboljšati mentalno zdravlje i reducirati rizik recidivizma mentalno poremećenih osoba. Zasiurno, neki mentalno poremećeni počinjavaju kaznenih djela trebaju dugotrajnu forenzičku psihijatrijsku skrb, ali pitanje je trebaju li svi dugoležeći forenzički pacijenti takvu skrb na forenzičkim odjelima ili kroz druge vidove tretmana. S obzirom na različite zakonske aspekte u pojedinim europskim zemljama, različitu politiku i organizaciju zbrinjavanja takvih osoba, kao i materijalne mogućnosti, programi tretmana su različiti. Upravo se iz tih razloga želi uspostaviti mreža istraživača, kliničara i osoba koje sudjeluju u skrbi takvih osoba, komparativno evaluirati i istražiti učinkovitost tretmana te razviti najbolju praksu zasnovanu na dokazima za dugoležeće forenzičke psihijatrijske pacijente. To bi omogućilo razvoj politike zasnovane na ekonomskim pokazateljima (*eng. cost-effective policies*) u forenzičkim odjelima, tretman i praksu zasnovanu na dokazima u takvim institucijama te bi poboljšalo kvalitetu života tih pacijenata.

Tri su radne grupe: ona kojoj je cilj utvrditi karakteristike dugotrajnih forenzičko-psihijatrijskih pacijenata, radna grupa kojoj je zadatak utvrditi najbolju praksu u dugotrajnoj forenzičko-psihijatrijskoj skrbi, te grupa koja definira potrebe takvih pacijenata i optimizira njihovu kvalitetu života.

Razlike u forenzičko-psihijatrijskoj skrbi u Europi

U Europi postoje različiti pristupi i modeli u forenzičko-psihijatrijskoj skrbi. U po-

mentalna retardacija.

Dugotrajni smještaj forenzičkih psihijatrijskih pacijenata na zakonskoj osnovi je moguć u većini članica Europske unije, osim u Španjolskoj i Portugalu. Preventivno zadržavanje na legalnoj bazi je moguće u Belgiji, Danskoj i Njemačkoj (za osobe koje nisu mentalno bolesne), dok u drugim zemljama takav koncept nije poznat, osim u Engleskoj i Walesu gdje aktualno postoji takva mogućnost za izuzetno opasne osobe s poremećajem ličnosti.

Dužina boravka proteže se od jedne pa do 10 i više godina, s time da najduže ostaju osobe sa shizofrenim poremećajima, a u Nizozemskoj osobe s poremećajima ličnosti.

Potreba za jedinstvenim europskim okvirom forenzičke skrbi

Modeli forenzičko-psihijatrijske skrbi variraju diljem Europe (legalni sustavi, okviri, ključni koncepti, službe, kapaciteti, rutinske

procedure, načini skrbi, itd.), administrativni i istraživački podaci su deficitarni, evaluacija i usporedba je ozbiljno osujećena, ishodi tretmana nisu definirani i indikatori nisu implementirani, kriteriji za model najbolje prakse ne postoje, a specijalizirani odjeli su uobičajeni. Zato se za sada teško postiže usklađivanje zakonskih okvira ili bazičnih standarda za forenzičku skrb u Europi.

Europske inicijative u tom pogledu se odnose na dvije grupe: Ghent Grupu, koja je neformalna grupa europskih forenzičkih psihijatarata i spomenutu ISCH Cost akciju IS1302: prema europskom okviru o forenzičkoj psihijatrijskoj skrbi.

Ciljevi obje skupine odnose se na usporedbu zakonskih okvira, utvrđivanje karakteristika pacijenata i prakse, potrebe pacijenata i kvalitetu života kod dugotrajnih forenzičkih psihijatrijskih pacijenata, usporedbu modela, harmoniziranje medicinskih standarda i treninga, potpomaganje zemalja u razvoju novih službi, poticanju međunarodne rasprave, usklađivanju profesionalnih edukacija, standardiziranju indikatora za forenzičke službe i ishode liječenja te poticanje razvoja *after-care* skrbi i intersektorske suradnje.

Kamo s pacijentima nakon otpusta iz forenzičke psihijatrije?

Mogućnost *after-care* skrbi za forenzičke pacijente se odnosi na psihijatrijske odjele/psihijatrijske bolnice, centre za mentalno zdravlje, forenzičke izvanbolničke službe, specijalizirane rehabilitacijske službe, zatvore, probacijske i socijalne službe, skloništa za beskućnike i ostalo. Naime, za ove pacijente je važan smještaj, приход, medi-

cinska i psihijatrijska skrb, pomoć kod problema sa psihološkim tvari, podrška zajednice i obitelji. Da bi se implementirale obvezatne *after-care* procedure, potrebno ih je definirati, uključujući i kriterije i razinu kvalitete, imenovati regionalne službe odgovorne za *after-care*, definirati standarde za *after-care* procedure (tretman, skrb, transport, sigurnost, izvještavanje, itd.) te pripremiti osoblje za *after-care* skrb (trening, supervizija, itd.).

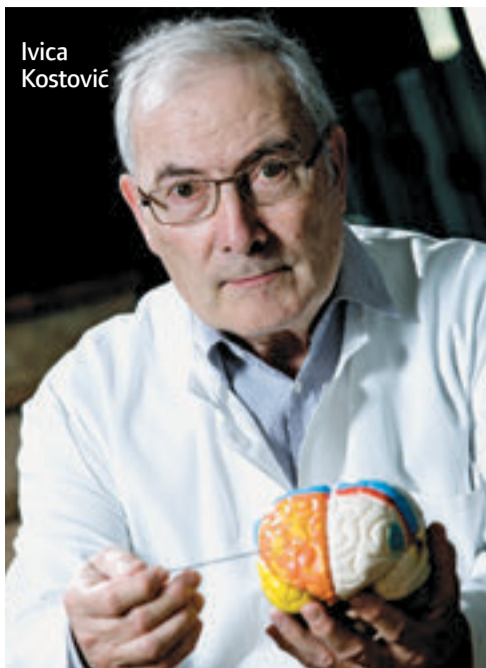
Općenito se može zaključiti da se u europske perspektive forenzička psihijatrija još uvijek polako izgrađuje, a da se sporna pitanja, problemi i potencijali jako razlikuju, te da su klinička, tretmanska, zakonska i proceduralna pitanja osnovna i da su više ili manje definirana. Nadalje, pokazuje se da su sistemski aspekti (koordinacija i suradnja s općom psihijatrijom, zatvorskim sektorom i drugim sektorima) te forenzičko-psihijatrijska *after-care* skrb osobito zanemareni.

Standardna obavezna procedura otpusta trebala bi obuhvaćati: standardiziranu psihijatrijsku procjenu, standardiziranu procjenu rizika, dokumentaciju, komunikaciju sa sudom, zakonskim autoritetima, probacijskim službenikom, *after-care* službom, te obveznim rutinskim izvještajima.

U budućnosti COST akcije planiraju umrežavanje i izvan postojeće COST grupe u Europi i izvan nje, sastanke, izmjene nje, te istraživanja, da bi se trenutna situacija razvijala nabolje. Intenzivno se radi i na zatvaranju procjepa između znanosti, politike i društva, što znači na povezivanju s političarima, onima koji planiraju politiku te udrugama, kao i na uključivanju korisnika.

Peter Braun, predsjedatelj ISCH COST Action IS1302

Četvrt stoljeća Hrvatskog instituta za istraživanje mozga

Hrvatski institut za istraživanje mozga (HIIM) je znanstveno-nastavna ustrojbeno jedinica (podružnica) Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, osnovana 1990. godine s ciljem razvijanja značajnog i dinamičnog polja suvremene znanosti – neuroznanosti te uspostavljanja suradnje temeljnih i kliničkih neuroznanosti. Osnivanje Hrvatskog instituta za istraživanje mozga podudara se s početkom Desetljeća mozga (1990.), kada je Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, na temelju poticaja i jasno obrazloženog prijedloga akademika Ivica Kostovića, pokrenuo inicijativu za osnivanje HIIM-a.

Za taj projekt Medicinski fakultet dobio je potporu Vlade RH i osobno pokroviteljstvo predsjednika Franje Tuđmana. Od samog početka rada HIIM-a razvija znanstvene programe iz područja razvojne neurobiologije čovjeka, kao i istraživanja biološke osnove psihijatrijskih i neuroloških bolesti i kognitivnih poremećaja. Dobro razvijena infrastruktura omogućuje istraživačkim skupinama sa svih temeljnih Zavoda Medicinskog fakulteta izvođenje međunarodno ocijenjenih projekata (EU, UKF, HRZZ, Adris), suradnju s kliničkim nastavnim bazama i suradnju s vodećim međunarodnim znanstvenim institucijama (Yale University, The Johns Hopkins University, McGill University, INSERM, University of Geneva, University of Amsterdam, Université Libre de Bruxelles).

Osigurana je izobrazba za doktorande (Doktorski studij Neuroznanost), uspješan razvoj znanstvenih karijera mladih istraživača u vodećim svjetskim centrima te njihov povratak u Hrvatsku. Osim istraživačkog rada i objavljivanja radova u vodećim svjetskim časopisima, znanstveni

Institutom smo dali inicijativni poticaj za razvitak novoga znanstvenog područja u Hrvatskoj, neuroznanosti ili istraživanje mozga, ističe akademik Ivica Kostović, utemeljitelj Instituta i njegov dugogodišnji ravnatelj

ci HIIM-a su aktivni u popularizaciji i širenju spoznaja o mozgu (Tjedan mozga). Međunarodni znanstveni savjet HIIM-a, sastavljen od istaknutih američkih i europskih znanstvenika, periodički ocjenjuje program HIIM-a.

Danas, na 25. godišnjicu postojanja, HIIM je najjači znanstveno-istraživački centar u Hrvatskoj iz područja temeljne i kliničke neuroznanosti, ima dugogodišnje iskustvo i međunarodnu prepoznatost u području istraživanja normalne građe i razvoja ljudskog mozga i neuroloških bolesti i poremećaja mozga te razvojnih poremećaja mozga.

Ukoraks 'dekadom mozga'

“Od početka karijere sam se bavio istraživanjem mozga, unutar male skupine suradnika. Zbog stalne suradnje s američkim sveučilištima kao što su Yale i Harvard, kao i zahvaljujući tome što sam član Američkog društva za neuroznanost, bio sam dobro upoznat što će biti prioritet istraživanja u sljedećoj dekadi. Nakon što je predsjednik George Bush stariji 1990. proglasio 'dekadom mozga' i nakon što su vodeća sveučilišta u SAD-u kao što je Harvard, Hopkins, Yale - proglasili da je istraživanje mozga njihov prioritet, bilo je logično da i mi uđemo u to novo dinamično područje“, objašnjava akademik Ivica Kostović, utemeljitelj Instituta i njegov dugogodišnji ravnatelj.

Dodaje kako je Hrvatska do 1990. imala dobru tradiciju

istraživanja mozga na Institutu „Ruđer Bošković“, zagrebačkom Medicinskom fakultetu i Klinici za neurologiju, no Institut je trebao biti korak dalje u istraživanju mozga.

„Od početka smo zamislili da Institut bude sveučilišna jedinica, istraživačka, da ljudi koji na njemu rade imaju i nastavničke dužnosti i da imaju ugovor i o nastavnom radu, da budemo povezani sa strukom, dakle sa kliničkim bolnicama – pedijatrijama, neurolozima, psiholozima itd. i da istraživanje bude fokusirano na neurološke i duševne bolesti.“

Institut je od samih početaka zapošljavao najkvalitetnije hrvatske znanstvenike koji su imali međunarodni renome. Dapače, međunarodni ugled je bio uvjet rada na Institutu.

Svjetski prepoznati znanstvenici i stručnjaci

“Meni je najvažniji stalni protok mladih talentiranih ljudi - biramo ih već tijekom njihovih istraživanja za vrijeme studentskog razdoblja, često se usavršavaju u inozemstvu, neki su se vratili, i sada imamo 15 profesora koji su svjetski prepoznati u svom području – to je glavni dobitak instituta. Imamo povratnika iz Europe, SAD-a, Kanade koji rade u institutu u našim istraživačkim projektima i imamo generaciju novaka koji su naša budućnost, a svi oni koji su ostali vani nam pomažu“, otkriva prof. Kostović. Kako dodaje, organizacija Instituta je fleksibilna, znanstvenici imaju svoje nastavne obveze i ugovore na zavodima ili na sveučilištu na više sastavnica, ali na Institutu imaju laboratorije. Takva je organizacija racionalna, jer onda istu opremu, kada se ona nabavi, može koristiti više znanstvenih grupa.

HIIM je i sjedište Hrvatskog društva za neuroznanost koje je član europske i svjetske neuroznanstvene federacije, a Institut je i sjedište nedavno osnovanog Hrvatskoga vijeća za mozak. „Institutom smo dali inicijativni poticaj za razvitak novog znanstvenog područja u Hrvatskoj, neuroznanosti ili istraživanje mozga“, zaključio je akademik Ivica Kostović.

Priredeno prema prilogu iz emisije 'Sveučilišni Zagreb'

Prof. dr. sc. Miloš Judaš novi je ravnatelj Instituta i voditelj novooznanog centra izvrsnosti za temeljnu, kliničku i translacijsku neuroznanost Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. S optimizmom gleda na daljnju budućnost Instituta. „Fokus petogodišnjeg programa novog centra izvrsnosti jest hipoksijsko i ishemijsko oštećenje mozga. Konkretno, promatramo što se s mozgom dogodilo, bilo u razvoju, bilo u odrasloj dobi, pri perinatalnoj ozljedi ili moždanom udaru kod u odraslih, kada mozgu zbog raznoraznih razloga ponestane dotoka krvi, kisika i energije i dođe do oštećenja. To ćemo raditi u kombinaciji s naših pet glavnih klinika, te s pet članica sveučilišta – nekoliko skupina s PMF-a, jedna s PBF-a, dvije s Veterine, zatim kognitivni lingvisti s Filozofskog, kolege s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta. Suradujemo s jednom istraživačkom skupinom s Instituta „Ruđer Bošković“, jednom s visokog Zdravstvenog učilišta, a imamo i dvije svoje ustanove u mreži koje je Fakultet već odavno osnovao kao ustanove kćeri – Centar za kliničku primjenu neuroznanosti i Polikliniku neuron“, otkriva prof. dr. Miloš Judaš.

TV emisija Sveučilišni Zagreb

U suradnji Sveučilišta u Zagrebu i Z1 Televizije, serija emisija pod nazivom “Sveučilišni Zagreb” počela je s emitiranjem u listopadu prošle godine. Riječ je o mozaičnoj emisiji koja prati sva važna događanja, aktivnosti i inicijative sastavnica Sveučilišta u Zagrebu. Emisija traje 30 minuta, premijerno se emitira ponedjeljkom u 23 sata, a reprizno srijedom u 16 i subotom u 18 sati.

Prva je emitirana 12. listopada 2015., a do sada ih je prikazano dvadesetak.

Cilj je emisije redovito predstavljati teme važne za rad sastavnica Sveučilišta u Zagrebu, praćenje događanja koja organiziraju fakulteti, predstavljanje značajnih projekata i izvannastavnih aktivnosti koje na sastavnicama provode studenti i nastavnici te predstavljanje svih gospodarskih subjekata s kojima sastavnice Sveučilišta u Zagrebu ostvaruju suradnju.

Neke od važnijih obrađenih tema

- Razgovor s rektorom prof. dr. sc. Damirom Borasom
- Prilog o obnovi studentskih domova “Stjepan Radić” i “Cvjetno naselje”
- Prilog o Europskim sveučilišnim igrama
- Održavanje sajma ARCA
- Predstavljanje 1. spin-off tvrtke Fakulteta kemijskoga inženjerstva i tehnologije: Comprehensive Water Technology d.o.o.
- Prilog o projektu Tekstilno-tehnološkoga fakulteta “Inteligentna odjeća”. Razgovor s nositeljem projekta prof. dr. sc. Rogaleom
- Predstavljanje projekta Fakulteta strojarstva i brodogradnje
- Dan Sveučilišta u Zagrebu
- Smotra Sveučilišta u Zagrebu
- Predstavljanje Geodetskoga fakulteta. Razgovor s dekanom
- Prilog o Kampusu Borongaj
- Zagreb Forum 2015.
- Predstavljanje laboratorija za neuroonkologiju
- Razvojni koeficijenti
- Tehnološki park – preuređenje Velesajma
- Predstavljanje drugog projekta Fakulteta prometnih znanosti
- Rektor svečano primio europske sveučilišne prvakinje u košarci
- Sveučilište u Zagrebu dobilo četiri centra izvrsnosti – tiskovna konferencija u MZOS-u
- Promocija knjige “Melanom” Mirne Šitum u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti
- Otvaranje studentskih domova
- Tiskovna konferencija o akademskom poduzetništvu.
- Razgovor s rektorom o 2015. godini na Sveučilištu u Zagrebu
- Predstavljanje Hrvatskog instituta za istraživanje mozga – razgovor s prof. dr. sc. Milošem Judašem i akademikom Kostovićem
- Predstavljanje 3D printera – projekt Fakulteta strojarstva i brodogradnje
- Predstavljanje Sveučilišnog računskog centra Sveučilišta u Zagrebu – razgovor s ravnateljem dr. sc. Zoranom Bekićem
- Predstavljanje Konfucijeva instituta Sveučilišta u Zagrebu – razgovor s voditeljem Konfucijeva instituta u Hrvatskoj Krešimirom Jurakom
- Predstavljanje projekata Operativnog programa 2007. – 2013. (ubačen video)
- Prilog studenata Fakulteta političkih znanosti s Televizije Student – naziv priloga: STUDOKU
- Predstavljanje projekta u kojem sudjeluje i Sveučilište u Zagrebu te hrvatski liječnici – “Hrskavica koljena” – razgovor s doc. dr. sc. Alanom Ivkovićem – Medicinski fakultet, prof. dr. sc. Dražen Maričić – Veterinarski fakultet, prof. dr. sc. Srećko Gajović – Medicinski fakultet
- Predstavljanje projekta “Socialni dijalog” Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja
- Prilog TV Student – Humanitarna palačinkijada
- Predstavljanje Agronomskog fakulteta. Razgovor s dekanom Zoranom Grgićem i predsjednicom Studentskog zbora

Petra Kraljević, urednica i voditeljica emisije

15. tjedan mozga (Brain Awareness Week) u Hrvatskoj

Hrvatski institut za istraživanje mozga (HIIM) Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatsko društvo za neuroznanost (HDN), kao pridruženi članovi i partneri European Dana Alliance for the Brain (EDAB-a), i ove su godine od 14. do 20. ožujka 2016. glavni organizatori Tjedna mozga u Hrvatskoj, uz suorganizaciju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. U obilježavanju Tjedna mozga pridružiti će im se Medicinski fakulteti i sveučilišne klinike u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku te mnoge udruge, škole i druge javne ustanove. Cilj je upoznati širu javnost sa značenjem istraživanja mozga u 21. stoljeću – Stoljeću uma. Ove godine posebno će se obraditi sljedeće teme: ‘Dječji mozak’, ‘Empatija, tolerancija i netolerancija’ te ‘Suradnja lijeve i desne hemisfere mozga’.

Senat sveučilišta

Prof. Damir Boras, rektor

Biomedicinsko područje

Farmaceutsko-biokemijski fakultet: prof. Jerka Dumić; prof. Lidija Bach Rojceky, zamjenica;

Medicinski fakultet: prof. Nada Čikeš, prof. Jadranka Božikov, zamjenica; prof. Marijan Klarica, prof. Sven Seiwert, zamjenik; akademik Davor Miličić prof. Davor Ježek, zamjenik; **Stomatološki fakultet:** prof. Hrvoje Brkić, prof. Ivan Alajbeg, zamjenik; prof. Tomislav Dobranić, prof. Nenad Turk, zamjenik;

Veterinarski fakultet: prof. Alen Slavica, prof. Ksenija Vlahović, zamjenica, prof. Josip Kos, predsjednik Vijeća biomedicinskog područja, prof. Jerka Dumić, zamjenica.

Biotehničko područje

Agronomski fakultet: prof. Zoran Grgić, prof. Boro Mioč, zamjenik; prof. Jasminka Karoglan Kontić, prof. Ramona Franić, zamjenica;

Prehrambeno-biotehnički fakultet: prof. Damir Ježek, prof. Jadranka Frece, zamjenica;

Šumarski fakultet: prof. Vladimir Jambreković, prof. Renata Pernar, zamjenica; prof. Mladen Brezović, predsjednik Vijeća biotehničkoga područja, prof. Tajana Kričkat, zamjenica.

Društveno područje

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet: prof. Antonija Žizak, prof. Mirjana Lenček, zamjenica;

Ekonomski fakultet: prof. Lajoš Žager, doc. Tomislav Baković, zamjenik;

Ekonomski fakultet: prof. Nataša Erjavec, prof. Ivana Mamić Sačer, zamjenica;

Fakultet organizacije i informatike: prof. Neven Vrček, prof. Vjeran Strahonja, zamjenik;

Fakultet političkih znanosti: prof. Lidija Kos-Stanišić, doc. Marta Zorko, zamjenica;

Kineziološki fakultet: prof. Damir Knjaz, prof. Lana Ružić, zamjenica;

Pravni fakultet: prof. Dubravka Hrabar, prof. Davor Derenčinović, zamjenik;

Učiteljski fakultet: prof. Ivan Prskalo, doc. Marko Čaleta, zamjenik; prof. Jurica Pavičić, predsjednik Vijeća društveno-humanističkoga područja.

Humanističko područje

Filozofski fakultet: prof. Vlatko Previšić, prof. Vlasta Erdeljac, zamjenica, prof. Željko Holjevac, prof. Marko Tadić, zamjenik, akademik Mislav Ježić, prof. Neven Jovanović, zamjenik; prof. Jadranka Lasić Lazić, prof. Ivana Franić, zamjenica;

Katolički bogoslovni fakultet: prof. Tonči Matulić, prof. Josip Šimunović, zamjenik;

Hrvatski studiji: prof. Josip Talanga, prof. Ivan Šestak, zamjenik; prof. Slavko Slišković, zamjenik predsjednika Vijeća društveno-humanističkoga područja.

Prirodoslovno područje

Prirodoslovno-matematički fakultet: prof. Zoran Curić, prof. Miroslav Požek, zamjenik; prof. Marijan Herak, prof. Eduard Marušić-Paloka, zamjenik; prof. Vlasta Čosović, prof. Gordana Rusak, zamjenica; prof. Mirko Orlić, prof. Zlatko Mihalić, zamjenik; Damir Bakić, predsjednik Vijeća prirodoslovnoga područja; prof. Tamara Nikšić, zamjenica.

Tehničko područje

Arhitektonski fakultet: prof. Boris Koružnjak, doc. Zlatko Karač, zamjenik;

Fakultet elektrotehnike i računarstva: prof. Mislav Grgić, prof. Gordan Gledec, zamjenik; prof. Nedjeljko Perić, prof. Mario Vražić, zamjenik;

Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije: prof. Bruno Zelić, prof. Marko Rogošić, zamjenik;

Fakultet strojarstva i brodogradnje: prof. Zvonimir Guzović, prof. Zdenko Tonković, zamjenik; prof. Dubravko Majetić, prof. Ivanka Boras, zamjenica;

Fakultet prometnih znanosti: prof. Hrvoje Gold, prof. Ernest Bazijanac, zamjenik; **Geodetski fakultet:** prof. Miljenko Lapaine, prof. Đuro Barković, zamjenik;

Geotehnički fakultet: prof. Josip Mesec, prof. Mladen Božičević, zamjenik;

Građevinski fakultet: prof. Neven Kuspilić, dr. sc. Stjepan Lakušić, zamjenik;

Grafički fakultet: prof. Klaudio Pap, prof. Nikola Mrvac, zamjenik;

Metalurški fakultet: prof. Ladislav Lazić, doc. Anita Begić Hadžipašić, zamjenica;

Rudarsko-geološko-naftni fakultet: prof. Zoran Nakić, doc. Mario Dobrilović, zamjenik;

Tekstilno-tehnoološki fakultet: prof. Sandra Bischof, prof. Tanja Pušić, zamjenica; prof. Adrijan Barić, predsjednik Vijeća tehničkoga područja; prof. Lidija Čurković, zamjenica.

Umjetničko područje

Akademija dramske umjetnosti: prof. Borna Baletić, doc. Tatjana Aćimović, zamjenica; **Akademija likovnih umjetnosti:** prof. Aleksandar Battista Ilić, prof. Tanja Dabo, zamjenica;

Muzička akademija: prof. Dalibor Cikojević, prof. Marina Novak, zamjenica; prof. Enes Midžić, predsjednik Vijeća umjetničkoga područja, prof. Ante Rašić, zamjenik

Predstavnici nastavnih i suradničkih zvanja

Akademija likovnih umjetnosti: Tajana Vrhovec Škalamera, viši umjetnički suradnik Eva Kirchmayer-Bilić, zamjenica, Muzička akademija;

Ekonomski fakultet: dr. sc. Antonio Vlahov, prof. Dario Škegro, zamjenik, Kineziološki fakultet;

Veterinarski fakultet: Josipa Habuš, dipl. ing., Nikola Bilandžija, zamjenik, Agronomski fakultet;

Fakultet strojarstva i brodogradnje: Nataša Tošanović, dr. sc. Gorjana Jerbić Zorc, zamjenica, Prirodoslovno-matematički fakultet.

Predstavnici studenata preddiplomskog i diplomskog studija

Rudarsko-geološko-naftni fakultet: Matej Boras, Jure Žuljević, zamjenik, Fakultet elektrotehnike i računarstva;

Muzička akademija: Branimir Norac, Adrijana Dimić, zamjenica, Akademija dramske umjetnosti;

Prirodoslovno-matematički fakultet: Marko Lepoglavec, Karlo Radmanić, zamjenik, Prirodoslovno-matematički fakultet;

Katolički bogoslovni fakultet: Damir Čamber, Josip Papak, zamjenik, Hrvatski studiji;

Ekonomski fakultet: Ivan Sesar, Mate Vušković, zamjenik, Fakultet političkih znanosti; **Šumarski fakultet:** Ivan Šolić, Vedran Išasegi, zamjenik, Agronomski fakultet;

Stomatološki fakultet: Ante Miličević, Sandro Gašpar, zamjenik, Medicinski fakultet;

Prirodoslovno-matematički fakultet: Petar Labrović, predstavnik Studentskog zbora, zamjenik Tomislav Bosanac, Veterinarski fakultet.

Predstavnici studenata poslijediplomskog studija

Ekonomski fakultet: Mate Damić, Mislav Rađić, zamjenik, Ekonomski fakultet;

Filozofski fakultet: Ivan Bota, Mirna Medaković-Stepinac, zamjenica, Filozofski fakultet;

Građevinski fakultet: Ivan Klepo, Josip Ivšinović, zamjenik, Rudarsko-geološko-naftni fakultet;

Medicinski fakultet: Danko Relić, Krešimir Bašić, zamjenik, Stomatološki fakultet.

U Zagrebu 9. veljače A.D. 2016.

snimio: Damir Humski

šteta u Zagrebu

Zadar

PREDAVANJE TEOLOŠKO-KATEHETSKOG
ODJELA

‘Međuvjerski dijalozi pred izazovom imigracija i terorizma: afrička perspektiva’

Matthew Kwasi Gyamfi, biskup Sunyane u Gani, održao je 26. veljače u Multimedijalnoj dvorani Novog kampusa predavanje Međuvjerski dijalozi pred izazovom imigracija i terorizma: afrička perspektiva u organizaciji Teološko-katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru.

ZNANSTVENO-
STRUČNI SKUP

‘Održivi razvoj i odgojno-obrazovni sustav Hrvatske’

Znanstveno-stručni skup ‘Održivi razvoj i odgojno-obrazovni sustav Hrvatske’ održat će se 12. i 13. svibnja 2016. godine na Sveučilištu u Zadru i u Dječjem vrtiću Radoš u Zadru. Pozivaju se odgojitelji, učitelji i nastavnici zaposleni u odgojno-obrazovnome sustavu, sveučilišni profesori i poslijediplomski studenti na aktivno sudjelovanje na skupu.

PREDAVANJE
ODJELA ZA
SOCIOLOGIJU

‘Žene na desnici: o emancipaciji, moći i (ne) razumijevanju ravnopravnosti’

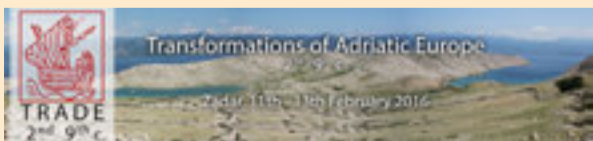
Biljana Kašić s Odjela za sociologiju održala je 11. veljače u prostorijama Gradske knjižnice Zadar predavanje pod naslovom ‘Žene na desnici: o emancipaciji, moći i (ne)razumijevanju ravnopravnosti’. Predavanje je održano u sklopu ciklusa ‘Javna sociologija’ u organizaciji zadarskog Odjela za sociologiju.

SPORTSKI USPJESI ZADARSKIH STUDENATA

Primanje za uspješne studente sportaše

Svečano primanje za posebno uspješne sportaše, studentice i studente Sveučilišta u Zadru – žensku odbojkašku i košarkašku ekipu, mušku košarkašku ekipu te Angela Kosovića, člana Športskog ribolovnog društva ‘Zubatac’ koji je osvojio prvo mjesto na Svjetskom natjecanju u udličarenja, upriličeno je 26. siječnja. Ženska odbojkaška ekipa Sveučilišta u Zadru osvojila je prvo mjesto na 19. međunarodnom studentskom košarkaškom i odbojkaškom turniru ‘Memorijal Vedrana Jelavića’, a muška košarkaška ekipa osvojila je četvrto mjesto.

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA

‘Transformacije na jadranskim prostorima u europskom kontekstu od 2. do 9. stoljeća’

U organizaciji Odjela za arheologiju, Instituta za arheologiju u Zagrebu i Alma Mater - University of Bologna (Italija), na Sveučilištu u Zadru od 11. do 13. veljače 2016. održana je međunarodna konferencija ‘Transformacije na jadranskim prostorima u europskom kontekstu od 2. do 9. stoljeća’.

STAVOVI NACIONALNOG VIJEĆEA ZA ZNANOST, VISOKO

Nacrt Zakona o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju nepododban za javnu raspravu

Donosimo stavove Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj glede Nacrta Zakona o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, upućene ministru prof. Predragu Šustaru 5. veljače 2016. Oprema redakcijska

Nacionalno vijeće ocijenilo je kako neophodne reforme i unapređenje sustava znanosti i visokog obrazovanja treba početi od spoznaje kako Republika Hrvatska, prema međunarodnim standardima, ima solidan sustav visokog obrazovanja i znanosti, osobito obzirom na uložena sredstva. Pri tome očekivanja i napore u stalnom unapređenju kvalitete znanstveno istraživačkog rada i visokog obrazovanja treba snažnije povezati kako s potrebama gospodarstva tako i sa dubokim promjenama u strukturi potrebnih zanimanja i kvalifikacija koje nose nove tehnologije. Nacionalno je vijeće donoseći stavove naglasilo kako se oni odnose isključivo na predloženi Nacrt Zakona o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju. Uvažavajući ova polazišta i svoju već donesenu pozitivnu ocjenu prigodom prihvaćanja godišnjeg izvještaja Agencije za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) Nacionalno je vijeće donijelo sljedeće stavove:

RAZLOZI NEPODOBNOСТИ NACRTA ZAKONA

Nacionalno vijeće drži kako Nacrt zakona o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (u daljnjem tekstu Nacrt zakona) u predloženom obliku nije pododban za javnu raspravu. Nacionalno vijeće će kao Zakonom definiranim dionik u osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju aktivno sudjelovati u izradi novog Nacrta Zakona o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju.

Razlozi za ovakav stav odnosno naglašenu potrebu da se pristupi izradi novog Nacrta Zakona su među ostalim sljedeći;

1. Zakon o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju iznimno je važan dokument kojim se uspostavlja sustav koji po svojim dugoročnim učincima ne samo da utječe na sektor visokog obrazovanja, nego doslovno opredjeljuje neke od bitnih elemenata ukupnog razvoja hrvatskog društva uključujući i obilježja nacionalnog identiteta,
2. Predloženi Nacrt Zakona nema formulirana konceptijska polazišta odnosno elemente razvojne strategije hrvatskog društva koje se njime namjerava realizirati,
3. Izostanak jasnih konceptijskih polazišta rezultira činjenicom kako nema obrazloženih ciljeva koje se želi postići novim Zakonom,
4. Nema analize iskustava u provođenju postojećeg Zakona o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/09), odnosno nema obrazloženih razloga zašto i u koje se promjene kreće, što bi trebali biti glavni stručni argumenti predlaganju promjena sistematiziranih u Nacrtu Zakona,

NEISKORIŠTENA DOKUMENTACIJSKA OSNOVA

5. Nacionalno vijeće naglašava kako postoji bogata analitičko-dokumentacijska osnova u kojoj su praktički svi potrebni elementi za integralnu analizu stanja i dinamike kvalitete znanstvenika, znanstveno-obrazovnih institucija i kvalitete znanstvenog istraživačkog rada;

a. Analitička dokumentacija Nacionalnog vijeća i njegovih matičnih odbora daje cjelovit uvid u znanstveni učinak i dugoročan razvoj svakog hrvatskog znanstvenika. Najmanje jednom u svakih 5 godina svaki hrvatski znanstvenik financiran iz javnih sredstava prolazi instituciju javnog natječaja i analizu svoje znanstvene produkcije, a na senatima sveučilišta analizu nastavnog rada. Raspoloživa je dakle kompletna dokumentacija i analiza razvoja znanstvene karijere svakog hrvatskog znanstvenika. To omogućuje definiranje standar-

Predsjednik Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, prof. dr. sc. Ivo Družić

da („benchmark“) odnosno normaliziranog pokazatelja kako kvalitete pojedinog znanstvenika tako i kvalitete po znanostima i strukama, što čini bitan element ocjene ukupne kvalitete znanosti i visokog obrazovanja. Još je značajnije što takva računica omogućuje realno i objektivno definiranje novih međunarodno usporedivih kriterija i uvjeta za napredovanje u znanstvena zvanja,

b. Postupci (re)akreditacije programa i institucija u hrvatskom sustavu znanosti i visokog obrazovanja koje provodi Akreditacijski savjet AZVO angažirajući timove inozemnih recenzenata, pružaju opsežnu analitičku podlogu za ocjenu kvalitete hrvatskih sveučilišta, fakulteta i znanstvenih instituta. Analiza prikupljena sustavnim i kontinuiranim (re)akreditacijskim postupcima treba biti temelj prepoznavanja stanja u hrvatskim znanstveno-nastavnim institucijama, razvojnih pomaka evidentiranih periodičkim recenzijama odnosno treba biti standard („benchmark“) za utvrđivanje očekivanja u razvoju kvalitete pojedine institucije/programa i ishoda učenja u narednom razdoblju,

c. Izvještaji o rezultatima rada na znanstvenim projektima čine bogatu analitičko dokumentacijsku osnovu za ocjenu kvalitete znanstveno-istraži-

“ Nacrt Zakona o kvaliteti ne prepoznaje da je Nacionalno Vijeće u ZoZDiVO definirano kao najviše stručno tijelo koje utvrđuje koncepciju, ciljeve, kriterije i instrumente unapređenja i mjerenja kvalitete cjelokupne znanstvene djelatnosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja

OKO OBRAZOVANJE I TEHNOLOŠKI RAZVOJ

siguranju kvalitete nu raspravu

“ Nacionalno vijeće podržava stavove Rektorskog zbora da bez ravnoteže između upravne i sveučilišne autonomne vertikale akademska zajednica ne bi bila partner kojeg se potiče i stimulira nego objekt upravne kontrole

vačkog rada kako pojedinih znanstvenika/istraživača i istraživačkih timova tako i institucija koje prijavljuju projekte. MZOS raspolaže izvještajima o realizaciji nekoliko tisuća znanstvenih projekata u razdoblju do 2011/13 uz sličnu dokumentaciju Hrvatske zaklade za znanost i drugih specijaliziranih fondova. Uvid u stvarno stanje, istraživačku orijentaciju i napredak u formuliranju istraživačkih tema i objavi rezultata, bitan su temelj u programiranju ciljeva znanstveno istraživačke politike i posebno u formuliranju očekivanja u podizanju kvalitete znanstveno-istraživačkog rada,

AKADEMSKA ZAJEDNICA KAO OBJEKT UPRAVNE KONTROLE

6. Nedefinirani ciljevi i izostanak potrebne analize sadašnjeg stanja i do sada učinjenih napora, onemogućuju formulaciju objektivnih mjerila odnosno standarda („benchmarka“) kojima bi se mjerili realni pomaci u kvaliteti znanosti i visokom obrazovanju. Time se dovodi u pitanje i sam smisao donošenja novog zakona,

7. Nacionalno vijeće konstatira kako predloženi Nacrt Zakona ne uspostavlja produktivan partnerski odnos između državno upravne i sveučilišne autonomne vertikale, te javnih znanstvenih instituta u upravljanju sustavom unapređenja kvalitete, što je temeljna pretpostavka njegove realizacije. U prijedlogu je detaljno razrađena državno upravna vertikala što je svakako potrebno.

No nigdje (osim spominjanja internog osiguranja kvalitete) nema sveučilišta, njihovih senata i savjeta, fakulteta i odjela, vijeća znanstvenih područja i drugih stručnih i profesionalnih tijela. U tom smislu Nacionalno vijeće podržava stavove Rektorskog zbora hrvatskih sveučilišta o Nacrtu Zakona. Bez usklađenog partnerskog odnosa i uspostavljene ravnoteže između upravne i sveučilišne autonomne vertikale moglo bi se tumačiti kako akademska zajednica nije partner kojeg se potiče i stimulira nego objekt upravne kontrole,

8. Nacionalno vijeće uočava kako se relativno usko područje znanosti i visokog obrazovanja sistemski uređuje s više zakona. Pored temeljnog Zakona o znanosti i visokom obrazovanju na snazi su i Zakon o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, Zakon o akademskim nazivima, Zakon o hrvatskoj zakladi za znanost te znatnim dijelom Zakon o hrvatskom (nacionalnom) kvalifikacijskom okviru, uz brojne podzakonske propise i upravne akte. To posebno ističe potrebu usklađenog i konzistentnog pristupa kako bi se izbjegla različita međusobno suprotna rješenja istih pitanja u pojedinim propisima,

NACIONALNO VIJEĆE NIJE PREPOZNATO KAO NAJVIŠE STRUČNO TIJELO ZA RAZVITAK I KVALITETU

9. U tom smislu Nacionalno vijeće posebno naglašava kako ovako formuliran Nacrt Zakona o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju može biti u koliziji sa temeljnim Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (ZoZ-DiVO, NN 123/03-94/13). Naime ZoZDiVO u čl. 6.st 1. definira Nacionalno vijeće kao najviše stručno tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja. Nacrt Zakona o kvaliteti ne prepoznaje Nacionalno vijeće (osim članaka gdje se kao uvjet za izdavanje dokumenta spominju mreže). Pozicija Nacionalnog vijeća spomenuta u Nacrtu Zakona svedena je na operativnu ulogu u kreiranju vrlo opsežnih dokumenata mreže visoko obrazovnih i znanstvenih institucija. Na-

“ Ovakav Nacrt Zakona otvara prostor uspostavi mehanizma kojim bi upravna tijela, agencije i ad hoc povjerenstva u međusobnoj komunikaciji podzakonskim aktima mogla upravljati sustavom narušavajući ne samo autonomiju sveučilišta, nego i načela uključivog društvenog razvoja

cionalno vijeće tako umjesto najvišeg stručnog tijela koje utvrđuje koncepciju i ciljeve unapređenja kvalitete te kriterije i instrumente mjerenja napretka, postaje uglavnom „administrativno-tehnički“ element legitimnosti procesa. Tome valja dodati i potpuni izostanak nadzorne (kontrolne) funkcije Nacionalnog vijeća u politici i procesima mjerenja i utvrđivanja pomaka u kvaliteti znanstveno-nastavne aktivnosti. Bez razumnog i preciznog razgraničenja uloge i nadležnosti moglo bi se tumačiti kako Nacrt Zakona o kvaliteti supstituira Nacionalno vijeće s Agencijom za znanost i visoko obrazovanje (AZVO), koju čl. 13 st. 7 temeljnog ZoZDiVO definira kao onoga koji obavlja administrativne i stručne poslove za potrebe Nacionalnog vijeća.

AD HOC UPRAVLJANJE SUSTAVOM

10. Posebno ograničenje predstavlja činjenica kako Nacrt Zakona ne razlikuje dovoljno precizno osiguranje i unapređenje kvalitete samog znanstveno-nastavnog rada od unapređenja sustava kojim se prati osiguranje kvalitete tog rada. To otvara prostor tumačenju kako se, pored više zakona kojima se regulira područje, vitalna pitanja u biti uređuju upravnim aktima, odnosno kako se bitne zadaće stvarnog utvrđivanja kvalitete, mjerenja i ocjenjivanja, odabira i angažiranja domaćih i inozemnih recenzenata koji ocjenjuju kvalitetu, odvija kroz sustav kriterija, pravilnika, registara i pod registara, upisnika, postupovnika, napatka i slično, izvan javnog i transparentnog uvida u procedure.

Time se otvara prostor mogućoj uspostavi mehanizma kojim upravna tijela, agencije i druga tijela i ad hoc povjerenstva u međusobnoj komunikaciji podzakonskim aktima u bitnim elementima upravljaju sustavom te narušavaju ne samo autonomiju sveučilišta, nego i načela uključivog društvenog razvoja.

Mogućnost ovakve interpretacije dodatno potvrđuju neprecizne formulacije i termini koje koristi nacrt Zakona kao što su: „može“, „vjerojatno“, „odgovarajući“. Kako ni predlagatelj ovog nacrta Zakona niti njegov kasniji „provoditelj“ nisu u dostavljenom materijalu precizirani, to također može postati ograničenje osobito u odnosu stručno-znanstvenih i administrativno-upravnih dionika u osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju,

TEMATSKO SAVJETOVANJE NA PODLOZI DUBINSKE ANALIZE BOLONJSKOG PROCESA

11. Nacionalno vijeće posebno zabrinjavajućom drži činjenicu kako je, zaista žurna potreba za unapređenjem sustava visokog obrazovanja i znanstveno istraživačkog rada koja treba biti realizirana i odgovarajućim zakonskim promjenama, u potpunom neskladu s usvojenom proračunskom politikom, koja programira smanjenje izdvajanja za sustav znanosti i visokog obrazovanja. Hrvatska je jedina članica EU koja je od početka krize 2008. smanjila izdvajanja za znanost što je zasigurno dijelom utjecalo na činjenicu da se hrvatsko gospodarstvo najsporije oporavlja glede stopa ekonomskog rasta.

Stoga Nacionalno vijeće drži kako u proračunu za 2016. treba osigurati minimalna dodatna sredstva neophodna za funkcioniranje sustava znanosti i visokog obrazovanja. Nacionalno je vijeće dostavilo detaljno obrazložen prijedlog minimuma od potrebnih dodatnih 300 milijuna kuna već u rebalansu proračuna za 2015.,

12. Nacionalno vijeće predlaže da se prije predlaganja Nacrta Zakona organizira tematsko savjetovanje predstavnika sveučilišta, sastavnica, ministarstva, gospodarstva, studenata i njihovih udruga i ostalih dionika, na kojem bi se stručno raspravili temeljni elementi unapređenja kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju.

Nacionalno vijeće predlaže da podloga za ovakvu raspravu bude dubinska analiza realizacije bolonjskog procesa u Hrvatskoj koju bi pripremilo MZOS temeljem izvješća svojih radnih tijela koje prate aktivnost na ovom području.

DU brovnik

SPORAZUM S REZERVATOM LOKRUM

Znanstveno-razvojna suradnja

Rektorica Vesna Vrtiprah i ravnatelj Javne ustanove rezervat Lokrum Mario Tevšić potpisali su 18. veljače Sporazum o znanstveno-razvojnoj suradnji. Rektorica Vrtiprah istaknula je da joj je iznimno drago što se dugogodišnja suradnja Sveučilišta i rezervata proširuje i što se uključuje više sastavnica Sveučilišta. Ravnatelj Instituta za more i priobalje Valter Kožul naglasio je da su Botanički vrt na Lokrumu osnovali upravo znanstvenici Instituta, te da je suradnja Instituta i rezervata Lokrum uvijek bila dobra. Mario Tevšić dodao je kako stavljaju svoje resurse na raspolaganje studentima, nastavnicima i znanstvenicima, te se nadaju mnogim zajedničkim projektima u budućnosti.

NOVA KNJIGA POMORSKE PROBLEMATIKE

'Nautički turizam Hrvatske'

Knjiga 'Nautički turizam Hrvatske' urednika Tihomira Lukovića izdana je u nakladi Lučke uprave Dubrovnik. Ima 342 stranice a radove je napisalo 14 autora, od uvaženih ekonomista i

pravnik do znalaca pomorske struke. Nautički je turizam za Hrvatsku vrlo značajan turistički fenomen koji je u priobalnom području važna sastavnica gospodarstva. Stoga je značajno da mu se ovom knjigom, posebno u istraživačkom kontekstu, posvetila posebna pažnja.

3. DAN KARIJERA

Priprema mladih za tržište rada

Sveučilište u Dubrovniku organiziralo je 25. veljače treći po redu Dan karijera. Otvoren je panel-diskusijom na temu pripreme mladih za tržište rada na kojoj su sudjelovali predstavnici brojnih uspješnih tvrtki. Cilj je bio upoznati studente sa stanjem i prilikama na tržištu. Tako su dobili priliku upoznati se s predstavnicima tvrtki, održati intervjue za posao, raspitati se o mogućnostima stručne prakse i stalnog zaposlenja. Održana su i predavanja o osobnim iskustvima bivših studenata.

PROJEKT ESN-A DUBROVNIK

'Budućnost bez granica'

Program 'Budućnost bez granica' za cilj ima pridonijeti podizanju kvalitete života i mogućnosti zaposlenja mladih kroz programe mobilnosti. Aktivnosti programa usmjerene su predstavljanju programa mobilnosti i savjetovanju mladih o mogućnostima, podizanju svijesti donositelja odluka unutar jedinice lokalne samouprave te uspostavljanju dijaloga između sveučilišnog osoblja i studenata. Program se provodi od prosinca 2015. i trajat će tri godine, u suradnji s jedinicom lokalne samouprave gradom Dubrovnikom te udrugom Bonsai – Volonterski centar.

EUROPSKO UDRUŽENJE SVEUČILIŠTA

Program rada EUA

PRIREDILA:
PAULA PAVLETIĆ
TAJNICA REKTORSKOG ZBORA RH

U prošlom smo broju obrazložili ulogu i značenje EUA u europskom visokoobrazovnom prostoru s naglaskom na promišljanje jačanja uloge sveučilišta općenito, dok se sada bavimo ključnim planovima njihova budućega dvogodišnjeg djelovanja

Udruženje europskih sveučilišta (*European University Association*) najveća je i najsveobuhvatnija organizacija koja predstavlja istraživačka sveučilišta u Europi. Kao glas europskih sveučilišta, EUA podupire i promiče interese pojedinih institucija te predstavlja europski visokoobrazovni sektor u cjelini.

Vijeće EUA na sjednici u siječnju 2016., na kojoj je sudjelovao i predsjednik Rektorskoga zbora RH prof. dr. sc. Damir Boras, odobrilo je program rada za 2016. i 2017. godinu. Težište svojega programa EUA stavlja na jačanje društvene uloge sveučilišta kako bi kreatori politika na svim razinama i šira javnost prepoznali njegovu ulogu. Vodeći se tom idejom, EUA će tijekom iduće dvije godine raditi na promicanju i jačanju sveučilišta kao ključnih aktera u društvu s ciljem povećanja razumijevanja i povjerenja između sveučilišta i njihovih dionika. EUA predstavlja više od 800 visokih učilišta u 47 zemalja i u svojem radu neće zaboraviti na načelo uvažavanja različitosti svojih članica koje djeluju u vrlo različitim kontekstima i okruženju što je prednost Europe u odnosu na druge svjetske regije. EUA će svojim članicama biti podrška u ispunjavanju individualnih misija, ali će ujedno i predstavljati europski visokoobrazovni sektor u cjelini. Osigurat će da se glas sveučilišta čuje na europskoj razini, što uključuje i doprinos reviziji i razvoju planova Europske komisije za modernizaciju europskoga visokoga obrazovanja, otvorene znanosti (*Open Science*) i otvorenoga pristupa znanstvenim informacijama i publikacijama (*Open Access*) te reviziji *Erasmus+* i *Horizon 2020* programa.

Tijekom sljedeće dvije godine EUA će se u svojem radu oslanjati na značajno iskustvo i stručnost u pet ključnih tematskih područja: učenje i poučavanje, istraživanje i inovacije, internacionalizacija, upravljanje i financiranje i institucionalni razvoj.

TEMATSKI PRIORITETI I KLJUČNE AKTIVNOSTI

1. Učenje i poučavanje

Ključni izazovi europskom visokom obrazovanju su nastavak povećanja broja studenata (unatoč trendu demografskoga pada u nekim zemljama), smanjenje proračuna u većini sustava, promjenjivi zahtjevi tržišta rada, tehnološke inovacije i kontinuirana internacionalizacija. Također, pred europska je sveučilišta stavljen izazov migrantske krize koja može dovesti do daljnjega rasta i različitosti studentske populacije, pri čemu je važna uloga sveučilišta u integraciji ovih studenata u društvo. Migrantska je kriza otvorila i široki spektar pitanja vezanih uz učenje, kvalifikacije i njihovo priznavanje unutar europskoga obrazovnoga sustava.

Utjecaj na europsko visoko obrazovanje imat će preoblikovanje dva značajna procesa: prvog koji se temelji na dokumentu *Yerevan Communiqué* iz 2015. i drugog koji se vezuje uz *Program modernizacije europskog visokog obrazovanja*. Oba su procesa usmjerena na poboljšanje učenja i poučavanja na temelju inovacija, kvalitete, relevantnosti, društvenu uključenost, spol, zapošljivost i internacionalizaciju. EUA će, osim navedenih, pratiti i ocjenjivati utjecaj ostalih važnih dokumenata na visokoobrazovne institucije kako bi svojim članicama pomogla u lakšem pronalaženju odgovora na nove izazove u učenju i poučavanju.

Ključni prioriteti i aktivnosti EUA vezani uz učenje i poučavanje su: sudjelovanje u izradi programa rada Bolonjskoga procesa u razdoblju od 2015. do 2018.; informiranje članstva o političkim inicijativama i procesima Europske unije koji mogu značajnije utjecati na visoko obrazovanje; analiza veza između istraživanja i obrazovanja; kontinuirano praćenje tijeka digitalizacije učenja i poučavanja te njezin utjecaj na visokoobrazovne institucije, sustave komunikacija, suradnju u nastavi, internacionalizaciju i ponudu obrazovnih programa.

Projekti koje EUA trenutno provodi vezano uz unaprjeđenje učenja i poučavanja su: HERE – centralizirana podrška

ka ekspertima za reformu visokoga obrazovanja; STREAM – platforma za trening službenika koji rade na upisu studenata; EFFECT – europski forum za poboljšanje suradnje u nastavi. Također, EUA će nastaviti razvijati komunikacijske alate za podršku izbjeglicama te među svojim članovima provesti istraživanje o provedbi novog *Erasmus+* programa za financiranje nastave, osposobljavanja, mladih i sporta.

2. Istraživanje i inovacije

Glavni je cilj EUA jačanje uloge sveučilišta kao ključnoga dionika u razvoju politika istraživanja i inovacija. Taj je cilj sažet u motu EUA koji ističe važnost *razvoja jakih institucija za napredak društva temeljenog na znanju*. Za razvoj tih politika zadužena je Radna skupina za istraživačke politike (*RPWG*), savjetodavno tijelo Vijeća EUA, koje u suradnji s ostalim tijelima i radnim skupinama daje smjernice aktivnosti temeljem kojih EUA može preuzeti inicijativu te pravovremeno reagirati na europske politike koje imaju utjecaj na sveučilišta.

Ključni prioriteti i akcije EUA vezano uz istraživanje i inovacije su: povećati ukupnu vidljivost i utjecaj sveučilišnih istraživanja, ističući ključnu ulogu sveučilišta u pripremi sljedeće generacije istraživača, stručnjaka i građana; utjecati na implementaciju Europskoga istraživačkoga prostora (*ERA*) i povezanih politika (otvoreni pristup istraživačkim informacijama, zaštita podataka, implementacija programa *Horizon 2020*, i dr.); ojačati strateški dijalog sa većim brojem političkih tijela i partnera, uključujući europske institucije i organizacije aktivne u Europskom istraživačkom prostoru; nastaviti razvoj i promidžbu dobrih praksi u suradnji između sveučilišta i gospodarskoga sektora temeljenih na ishodima FP7 projekata; nastaviti provođenje strukturalnih reformi i izgraditi kritičnu masu u doktorskom obrazovanju u Europi, što će se dodatno ojačati izradom novoga strateškoga dokumenta kojega priprema Vijeće za doktorsko obrazovanje EUA, a koji bi trebao biti završen do proljeća 2016.

Projekti koje EUA trenutno provodi vezano uz istraživanje i inovacije su: EUA-EPUE – *Europska sveučilišna platforma za istraživanje i obrazovanje u energetici*; UNI-SET – *Mobilizacija istraživanja, inovacija i obrazovnih kapaciteta na europskim sveučilištima vezano uz energetiku*. Također, EUA je u 2015. osnovala ekspertnu skupinu *Science 2.0/Open Science*, svojevrsni forum za raspravu s vanjskim ekspertima kojoj je cilj ojačati utjecaj sveučilišnog sektora na visokoj razini političkoga dijaloga.

3. Internacionalizacija

Istraživanja EUA pokazuju kako je internacionalizacija izvan granica europskog visokoobrazovnog prostora i dalje prioritet za većinu visokoobrazovnih institucija diljem Europe. Pritisnuta konkurencijom iz inozemstva, sveučilišta dodatne napore ulažu u privlačenje stranih studenata, uspostavljanje strateških partnerstava i promišljanjem o načinima kojima mogu ostvariti interakciju sa širom globalnom akademskom zajednicom. Dolazak

A za 2016. - 2017.

Upravno vijeće
EUA siječna 2016.

velikog broja izbjeglica i pitanja vezana uz njihovu integraciju u društvo vjerojatno će postati novi oblik internacionalizacije visokog obrazovanja u Europi. Tako je internacionalizacija postala i jedan od strateških ciljeva brojnih europskih vlada, čiji je rezultat razvoj strategija za internacionalizaciju na institucijskoj, nacionalnoj i europskoj razini. U tom kontekstu, EUA će pomoći svojim članicama u stvaranju globalnih partnerstava, pozicioniranju na međunarodnoj sceni i razvoju kvalitetnih međunarodnih strategija. Kao odgovor na izbjegličku krizu, EUA će posebnu pažnju posvetiti istočnim i južnim susjednim regijama u kontekstu EU politika.

Ključni prioriteti i akcije EUA vezano uz internacionalizaciju su: nastaviti s oblikovanjem globalnoga obujma Europskoga visokoobrazovnoga prostora kroz doprinos u provođenju politike internacionalizacije na europskoj razini; održavati i unapređivati globalne partnerske odnose sa sveučilišnim organizacijama i mrežama u različitim regijama svijeta (Azija, Afrika, Latinska Amerika, Arapska regija, SAD i Kanada) putem redovitoga političkoga dijaloga i razmjene najnovijih trendova u svjetskom visokom obrazovanju.

Projekti koje EUA trenutno provodi vezano uz internacionalizaciju su: AECHE – Arapsko-Europska konferencija o visokom obrazovanju; EU – SHARE - Podrška Južnoj Aziji u visokom obrazovanju.

4. Upravljanje i financiranje

Kako bi odgovorila na izazove u globalnom okruženju, sveučilišta širom Europe trebaju zadržati svoju institucionalnu autonomiju koja podrazumijeva snažno sveučilišno vodstvo i stabilno financiranje. U trenutnom kontekstu slaboga gospodarskoga rasta i povećanja broja studenata, posebno je važno europskim visokoobrazovnim institucijama osigurati povoljne uvjete za razvoj putem odgovarajućih propisa i održivoga javnoga financiranja. Istovremeno, sveučilišta moraju unaprijediti vlastite strukture upravljanja te postati uspješnija i učinkovitija u financijskom upravljanju, ali i u internom poslovanju.

U 2016. i 2017. godini EUA će svoj rad u području upravljanja i financiranja nastaviti kroz prikupljanje i analizu osnovnih podataka te razmjenu dobrih praksi među institucijama, javnom upravom i drugim dionicima. Također, razvijat će se i zagovarati zajedničke politike na nacionalnoj i europskoj razini.

Ključni prioriteti i aktivnosti EUA vezani uz upravljanje i financiranje su: uspostaviti jedinstvenu platformu za prikupljanje i razmjenu korisnih informacija i alata za svoje članove; pratiti, analizirati i komunicirati trendove u javnom financiranju; analizirati modele financiranja i regulatornih okvira širom Europe; osigurati informacije za rasprave o politikama europskih programa financiranja.

Projekt koje EUA trenutno provodi vezano uz upravljanje i financiranje je USTREAM – Strategije za učinkovito i autonomno poslovanje sveučilišta. U rujnu 2016. EUA će organizirati 3. Forum o financiranju, a tijekom 2016. provesti će i niz aktivnosti s ciljem prikupljanja podataka o europskim programima financiranja.

5. Institucionalni razvoj

EUA je razvio nekoliko servisa i programa putem kojih svojem članstvu pomaže u institucionalnom razvoju:

- EUA je kao član grupe E4 (EUA, ENQA, EURASHE i ESU) aktivan u polju osiguravanja kvalitete, te ima svojega predstavnika u Upravnom vijeću Europskoga registra osiguravanja kvalitete (EQAR). U 2016. i 2017. godini EUA će promovirati Standarde i smjernice za osiguravanje kvalitete na Europskom prostoru visokoga obrazovanja (ESG) 2015, te svojim članovima biti podrška u njihovoj provedbi. EUA je u osiguravanju kvalitete aktivan i izvan Europe, i to svojim djelovanjem u Međunarodnoj mreži za osiguranje kvalitete (INQAAHE) i Američkom vijeću za akreditaciju u visokom obrazovanju (CHEA), a održava i veze s partnerima u Africi i Aziji.

Rolf Tarrach novi predsjednik EUA

Rolf Tarrach novi je predsjednik EUA koji je u listopadu 2015. započeo svoj četverogodišnji mandat. Profesor Tarrach doktorirao je fiziku na Sveučilištu u Barceloni, a neko je vrijeme proveo kao postdoktorski istraživač u CERN-u u Ženevi. Počasni je doktor Sveučilišta u Sankt Peterburgu u Rusiji i bivši predsjednik Španjolskoga znanstvenoga istraživačkoga vijeća (CSIC Madrid). Od 2005. obnaša dužnost rektora Sveučilišta u Luksemburgu. Dugogodišnji je član Vijeća EUA vijeća. Profesor Tarrach na sastanku Vijeća EUA vijeća u siječnju 2016. predstavio je svoj strateški program razvoja EUA u sljedećem četverogodišnjem razdoblju, pri čemu je pouzdaniji odnos i bolje razumijevanje između sveučilišta i njegovih dionika istaknuo kao glavnu odrednicu svoga djelovanja. Najavljujući kako će u sljedeće četiri godine EUA nastaviti širiti opseg svojih aktivnosti i razvijati ih u skladu s potrebama članstva, istaknuo je i nekoliko glavnih ciljeva: uz jačanje političkoga utjecaja EUA i širenja svijesti u društvu o njezinome djelovanju, važna odrednica programa bit će i produbljivanje ekonomskih partnerstava.

Sukladno ovim ciljevima, jačanje političkoga utjecaja EUA planira postići pojačanim uključivanjem u rane faze procesa donošenja odluka na europskoj razini u Bruxellesu, dok bi suradnja s gospodarskim sektorom trebala pridonijeti snažnijem uključivanju najkreativnijih i najkvalitetnijih građana Europske unije u politike koje će doprinijeti jačanju oba sektora.

- Projekti u koje je EUA uključen vezano uz osiguravanje kvalitete i rangiranje su: FAIR - Automatsko institucionalno priznavanje i EQUIP – Pobojšavanje kvalitete kroz inovativne politike i praksu. Također, EUA sudjeluje u organizaciji Europskoga foruma o osiguravanju kvalitete koji će se održati u studenome 2016. i studenome 2017. EUA je razvio servis EUA-CDE koji se fokusira na jačanje i podršku doktorskom obrazovanju na europskim sveučilištima. Glavni prioritet ovoga tijela u 2016. bit će dovršetak strateškoga dokumenta o doktorskom obrazovanju. EUA-CDE jednom godišnje organizira skupštinu, dva puta tijekom godine izdaje bilten o doktorskom obrazovanju te je u stalnom dijalogu s nacionalnim i europskim mrežama.

- EUA je u svrhu evaluacije i podrške visokoobrazovnim institucijama razvio i nezavisni servis za evaluaciju programa IEP. EUA će u 2016. provesti evaluaciju na šest visokoobrazovnih institucija, a registracija institucija za evaluaciju u ak. god. 2016./2017. otvorena je do lipnja 2016.

- EUA putem usluge EUA Solutions visokim učilištima i drugim dionicima nudi specijalizirane stručne savjete. EUA će putem toga servisa promicati postojeće konzultantske usluge te istražiti mogućnosti za proširenje opsega svojih aktivnosti.

SjeveR

PROMOCIJA KNJIGE

'Grafičke tehnike dubokog tiska'

Knjiga "Grafičke tehnike dubokog tiska" Nevenke Arbanas predstavljena je 28. siječnja u Sveučilišnom centru u Koprivnici. Izdavač je Sveučilište Sjever, a predstavili su je recenzenti Mikica Maštrović, voditeljica Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice i Črtomir Frelj s Odsjeka za likovnu pedagogiju Sveučilišta u Ljubljani. Knjiga je specifična po tome što je svako od poglavlja, kojim se objašnjava pojedina tehnika dubokog tiska, tiskano upravo tom tehnikom.

PREDAVANJE SIMONE KREBS

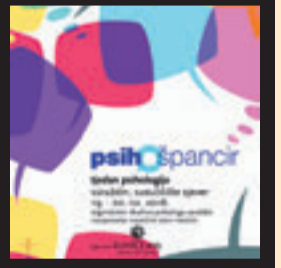
Važnost smijeha u kliničkom okruženju

U sklopu izbornoga kolegija: "Specifičnosti sestrinske skrbi u tretiranju boli" na Studiju sestrinstva 22. siječnja održano je gostujuće predavanje o smijehu i njegovim značajkama u životu, a posebice u tretiranju boli. Predavanje i radionice održala je Simona Krebs, magistra sestrinstva s Međunarodnog instituta za smijeh u Mariboru, pokretač i autor mnogobrojnih znanstvenih publikacija i projekata na području smijeha u kliničkom okruženju.

U SKLOPU 9. TJEDNA PSIHLOGIJE

Manifestacija 'Psihošpansir'

Sveučilište Sjever i Odjel za biomedicinske znanosti uz Društvo psihologa Varaždin, a povodom 9. tjedna psihologije koji se obilježava u čitavoj Hrvatskoj, organizirao je 19. i 20. veljače manifestaciju Psihošpansir. Svoj rad i projekte predstavile su i brojne udruge, a u programu su aktivno sudjelovali brojni studenti te profesori Studija sestrinstva. Među brojnim predavanjima govorit će se i o temama namijenjenim mladima.

IZLOŽBA STUDENATA

Fotografije i videoprezentacije Inno day

Izložba fotografija i videoprezentacija studenata Sveučilišta Sjever nastale tijekom konferencije Inno day, predstavljena je 5. veljače. Valentina Blagušević, Sven Rastovac, Petar Begović i Borna Vincek pod mentorskim vodstvom Marija Periše izložili su 32 fotografije, dok su se ostali radovi mogli vidjeti u videoprojkciji koja je sastavni dio izložbe. Studenti su imali priliku upoznati se s cjelokupnim procesom, od narudžbe samog snimanja pa sve do postprodukcije i izložbe.

Kulturni identitet hrvats

U više smo prilika na ovim stranicama Universitas tvrdili da je briga za očuvanje, standardizaciju i razvoj hrvatskoj jezika među najvažnijim i najprečim programskim zadacima Universitas. Ozbiljni su razgovori na temu te naše zadaće vođeni s krugom najuglednijih naših jezikoslovaca... Započnimo tekstom jednoga od njih, akademika Mislava Ježića, iz čijeg pera objavljujemo prikaz knjige Hrvatski jezik akademika Radoslava Katičića. Opseg teksta nalaže nam objaviti ga u dva, ili čak u tri nastavka. Neposredno po tome obilježiti ćemo četverogodišnjicu ukidanja Vijeća za normu hrvatskoga standardnoga jezika kojemu je posljednji predsjedao upravo Radoslav Katičić

PIŠE: AKADEMIK MISLAV JEŽIĆ

Kroatističkomu krugu znanstvenih tema kojima se Radoslav Katičić bavio pripada knjiga *Hrvatski jezik* (2013., Zagreb, Školska knjiga). Poticaj za pisanje i objavljivanje takve sintetičke knjige o povijesti i posebnome značaju hrvatskoga jezika dao je Katičiću ravnatelj Školske knjige dr. sc. Ante Žužul s osjećajem iskusna nakladnika da će od takva autora dobiti knjigu o temi o kojoj svi u našoj sredini žustro raspravljaju, no kakvu nitko drugi ne bi mogao napisati. To mu je u potpunosti uspjelo.

Iako Katičić u Predgovoru kaže da je to opušteno pisana knjiga, da nije predavanje s katedre, nego prije razgovor uz čašu vina, djelo koje nam je podario predstavlja po bogatstvu znanja, širini pristupa i dubini razumijevanja krunu Katičićeva cjeloživotna promišljanja o hrvatskome jeziku i hrvatskoj kulturi u najširem jezikoslovnome, filološkome, povijesnome i kulturnome međunarodnom kontekstu.

Avarski kaganat

Da bi mogao s raščišćenim pojmovima pristupiti temi, a ona je hrvatski književni (ili standardni) jezik, Katičić prvo opisuje sta-

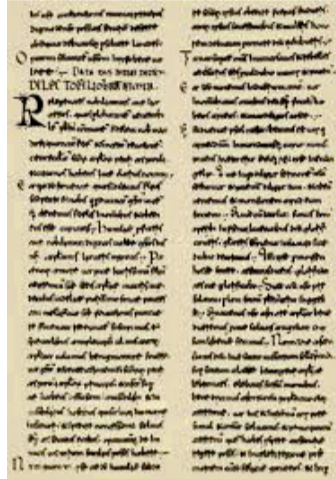

Zabat s imenom kneza Trpimira,

852.

nje s mjesnim govorima, dakle prirodnim (a ne književnim) jezičnim idiomima u Hrvata. Njih stavlja u povijesnu i međunarodnu perspektivu jer se samo tako može razumjeti njihov postanak.

Oko 600. g. n. e. slavenski se jezici gotovo još nisu stali razlikovati, bili su dio baltičkih jezika, i to južna grana njihova. Tada su, u vrijeme stvaranja Avarskoga Kaganata, ušli u njegovo područje i time se odijelili od drugih baltičkih jezika, a proširili velikim prostorima kaganata. U tome su kaganatu Slaveni bili najbrojniji i, kuda se on širio, širio se i slavenski jezik. Rušenje kaganata i stvaranjem Franačkoga Carstva u doba Karla Velikoga, došlo je do jezične i povijesne podjele unutar slavenskih jezika: iz jednoga istočnoslavenskoga prajezika stali su nastajati istočni slavenski jezici, a zapadni su se slavenski jezici od njih odvajali nizom glasovnih promjena koje se u njima nisu odveć jednoliko javljale, dok su se na jugu odijelili istočni južnoslavenski jezici u Bizantijskome Carstvu (bugarski, makedonski) i zapadni južnoslavenski izvan njega i dijelom u

Pismo Pape Ivana VIII knezu Branimiru,

879.

Franačkome Carstvu ili s njime povezani.

Južnoslavenski jezični idiom

Unutar tih zapadnih južnoslavenskih jezika stvaranjem je Njemačkoga Carstva došlo do izdvajanja slovenskoga koji je ostao u granicama Carstva, dok su se u Hrvatskom Kraljevstvu, a poslije i srpskome i bosanskome, nastavili granati ostali zapadni južnoslavenski jezični idiom i narječja: čakavsko, kajkavsko, zapadnoštokavsko i istočnoštokavsko i k tomu torlačko ili prizrensko-timočko. Sva se ta narječja još razlikuju po dijalektima i mjesnim govorima. Svima njima, osim torlačkoga, govore Hrvati, i to svima jedino oni.

Za osmanlijskih osvajanja dogodila su se velika seljenja i preseljavanja stanovništva pa su se područja čakavskoga i, osobito, zapadnoštokavskoga u hrvatskome prostoru suzila, a područje se je istočnoštokavskoga znatno proširilo na zapad i uvelike prekrilo zapadnoštokavski. A taj jezični dijasistem nije dao jednoznačnu dijalekatsku genetsku podlogu niti hrvatskom jeziku, niti nekomu bosansko-crnogorsko-hrvatsko-srpskomu nadjeziku niti se na takvoj podlozi mogao jednoznačno razvijati književni jezik. Sve je to Katičić prikazao pristupačno, ali sustavno i dobro utemeljeno na prinosima mjerodavnih autora poput Stjepana Ivšića, Dalibora Brozovića ili u novije vrijeme Josipa Lisca i Ranka Matasovića.

Razdoblje bespismene kulture

Avarski kaganat predstavljao je za narode koje je obuhvatio područje i razdoblje bespismene kulture. No na slavenskome jeziku te bespismene kulture razvila se „narodna književnost“, tj. usmena književnost koja je i poslije na prirodnim narodnim idiomima, pa tako i hrvatskima, prenositelja kulturne, pa i vjerske sadržaje naslijeđene iz toga, pa i prethodnih razdoblja. Ta usmena književnost i njeni jezični izričaji i izražajnost ostali su u svim kasni-

Bašćanska ploča, glagoljica, oko **1100.**

Povaljski prag, ćirilica zapadnog tipa, **1184.**

jim razdobljima hrvatske i drugih slavenskih književnosti bitan izvor bogatstva i izražajnosti književnih jezika. Poslije se je na području Franačkoga Carstva i nakon toga Njemačkoga Carstva kao jezik pismenosti uveo latinski, ali su se osnovne formule vjere i ispovjedni katalozi sastavljali i na jezičnim idiomima pučanstva, kako germanskima tako i slavenskima.

Na području Bizantijskoga Carstva bilo je lakše zamislivo da se dopusti da se i liturgija slavi ne samo na grčkome, nego i na jeziku slavenskih saveznika: u 9. st. poslali su car Mihajlo i patrijarh Photij velike misionare Ćirila i Metodija u Veliku Moravsku k Slavenima i oni su im priredili i svetopisamske i liturgijske tekstove na slavenskome solnskoga narječja, dakle istočnome južnoslavenskome, starocrkvenoslavenskome, a poslije su se njihovi učenici raširili bizantijskim prostorima u Makedoniji, Bugarskoj i u Dalmaciji

Glagoljica, ćirilica, latinica

Taj prvi slavenski književni jezik pisane književnosti, a dijelom i njegovo pismo, glagoljica (poslije i ćirilica pa onda i latinica), postao je osnovicom svakomu slavenskome književnomu jeziku pisane književnosti koji se poslije razvio na području na kojem bi starocrkvenoslavenski pustio korijenje, kako bugarskomu, tako i srpskomu, tako i ruskomu, a tako i hrvatskomu iako im se to ne vidi u jednakom mjeri. Od srednjega se vijeka, a pogotovo od renesanse, to najmanje vidi hrvatskomu, a od Karadžićeve reforme srpskomu.

U hrvatskome se ta osnovica jasno očituje

Šibenska molitva, latinica,

1347.

u imenu književnoga jezika kako ga rabe glagoljaši u srednjem vijeku, a potom leksikografi i gramatičari od 16. do 19. stoljeća: slovinski/slovenski jezik, a to znači da se zasniva na starom crkvenome slovenskome, a na latinski mu ime prevode od vremena humanizma kao lingua Illyrica.

U ranome srednjem vijeku javljaju se hrvatske riječi, osobito imena na latinskim natpisima i naslovi dostojanstvenika na hrvatskome dvoru u latinskim dokumentima. S kraja 11. stoljeća imamo najstariji sačuvan dokument pisan slovinskim jezikom, ktomu već izrazito prožetim hrvatskim narodnim jezikom onoga doba i kraja, Bašćansku ploču.

Jezik nazvan hrvatskim

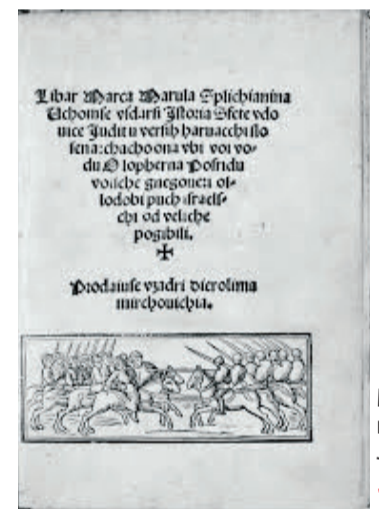
Iz vremena romanike imamo pretežito liturgijske tekstove, a i neliturgijski namijenjeni su učenomu kleru. U doba gotike javljaju se i tekstovi pučke pa i svjetovne

usmjerenosti, često sačuvani tek u mladim rukopisima: redovnički, zakonski, pravni tekstovi, pjesmarice, svetačke legende, romani o Troji i Aleksandru, skazanja. U skladu s time udio narodnih govora, pretežito čakavskih, i žive izražajnosti jezika usmene književnosti u književnome jeziku raste.

U Vinodolskome se zakoniku jezik naziva hrvatskim, kao i poslije u Poljičkome statutu – možda zato što je to svjetovna pismenost, kao u biti i Marulićev ep *Judita* i renesansno pjesništvo u kojem je to ime često, a tako ga poslije Krbavske bitke zove i pop Martinac, no misleći na puk. Na širi puk djeluje postojano i neprekidno i jezik hrvatskih lektionara koji slušaju svake nedjelje i blagdana: čakavskih (Bernardin Splićanin), pa štokavskih (Ranjinac, Bandulavić), pa kajkavskih (Vramčeva *Postilla* itd.), ali uvijek dubinski utemeljenih na starocrkvenoslavenskome književnom jeziku, a potom i njegovoj prvoj narječnoj stilizaciji, čakavskoj i dalmatinskoj.

Katičić ne opterećuje tekst bibliografskim podatcima, ali povremeno odaje priznanje istraživačima srednjovjekovne i glagoljaške književnosti od Jagića do Muguša, Dragice Malić, Damjanovića i Kolumbića.

Renesansa i hrvatski narodni govori

Marulić, naslovnica *Judite*,

1521.

Velike promjene nastupaju u 16. stoljeću: javljaju se tekstovi renesanse, reformacije, katoličke obnove; nakon čakavskih tekstova u Dalmaciji i štokavskih iz Dubrovnika javljaju se i prvi kajkavski tekstovi. Renesansa širom otvara vrata izražajnosti usmene književnosti i hrvatskim narodnim govorima, kakvi su sve vrijeme nosili tu književnost. Stvara se auktorska epika na hrvatskome, bogata petrarkistička lirika, renesansna komedija, renesansni roman. Kulturno su još, barem dijelom, zemlja, književnost i jezik u uzletu. (Javljaju se i prvi rječnički priručnici, npr. Bartola Đurđevića, koji odražuje tursku ugrozu, i petojezični rječnik Fausta Vrančića, koji izvrsno ilustrira pragmatičnu višejezičnu konstelaciju u kojoj su djelovali učeni Hrvati onoga vremena.) Ali politički je Hrvatska već rascjepkana, pa i dijalektalno, a isto nastupaju dramatična seljenja stanovništva i preslagivanja narječja, dijalekata i govora.

Protestantski pisci staju standardizirati jezik za krajeve iz kojih potječu, s jakim udjelom čakavske stilizacije, a u njima se pod pritiskom osmanlijskih osvajanja drastično mijenja pučanstvo i dijalektalna zastupljenost. Na kraju stoljeća njihov je jezik zastupljeniji u Gradišću nego u Hrvatskoj, a u hrvatskim se krajevima jako raširilo istočnoštokavsko narječje. Stvorila se bitno nova jezična situacija koja će odrediti putove hrvatskoga književnog jezika u idućim stoljećima.

Kulturni uzlet u baroku

Kulturni se uzlet, usprkos političkoj i vojnoj katastrofi, nastavlja i u baroku, još traje „zlatno doba“, osobito u dubrovačkome pjesništvu i drami, u djelima Gundulićevim, Bunićevim i Palmotićevim u 17. st., a Đorđevićima u 18. st. U 18. st. javljaju se i znatni pjesnici u Slavoniji: Antun Kanižlić i Vid Došen. To znači da se jezik živo razvija, a

skoga jezika

onda će ga trebati i normirati jezikoslovci. U tome razdoblju stoga djeluju i znatni gramatičari, ortografi i leksikografi na filološkome polju, kao što su iz rimskoga i italskoga kruga isusovci: pisac prve hrvatske gramatike, učenjak i prevoditelj (do jučer neobjavljene) Biblije Bartol Kašić i leksikograf Jakov Mikalja, s Trsata franjevac Franjo Glavinić, iz ozaljskoga kruga pavlinski leksikograf Ivan Belostenec i preteča hrvatskoga preporoda, mnogostrani Pavao Ritter Vitezović, i na neki im način bliski zaneseni panslavist Juraj Križanić, a u Dubrovniku pravopisac Rajmund Damanjić i leksikograf i gramatičar Ardelio della Bella.

Uz elitno pjesništvo u Dubrovniku, javlja se istovremeno za katolički puk Bosne Srebrene i poučna vjerska književnost potrebna

strativnim potrebama. Zamrlo je stvaralaštvo i objavljivanje na čakavskoj stilizaciji, a kajkavska će biti plodna još do ilirskoga pokreta.

Najznatnija imena prosvjetiteljske književnosti u Hrvata u duhu nacionalnoga preporoda i povijesne samosvijesti jesu dalmatinski franjevci Filip Grabovac i Andrija Kačić Miošić (narod i jezik zovu slovinskim, iliričkim i arvatskim), a u duhu modernizacije gospodarstva, običaja i racionalizacije politike slavonski krajišnik i časnik Matija Antun Relković. Oni, a osobito Kačić, osvajaju dotad nedosegnutu pažnju široka čitateljstva i slušateljstva. Sada se, dakle, naziv „ilirski“ za jezik počinje prosvjetiteljski prenositi i u hrvatski tekst.

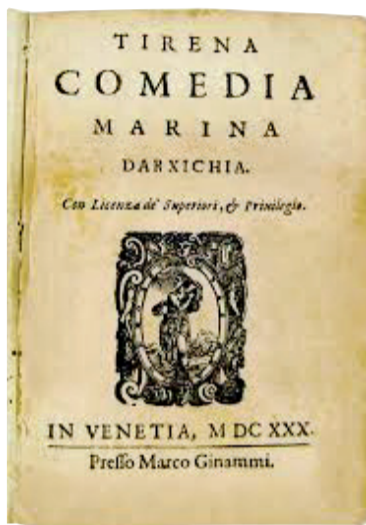
Tako je i u cjelovitome i prvome ikada objavljenome (tek 1831.; stariji je do potkraj 20. st. neobjavljeni Kašićev) prijevodu *Biblije* na hrvatski Matije Petra Katančića, učenoga arheologa i vrsnoga latinskoga i hrvatskoga pjesnika koji se je okušao i u antičkoj metrici u hrvatskome. Navode se u knjizi i mnogi bosanski franjevci. U djelima većine tih dalmatinskih, bosanskih i slavonskih pisaca, na jugoistočnoj okomici od Makarske do Budima, preteže novoštokavska ikavska stilizacija jezika.

Štokavska stilizacija

Na sjeverozapadu više i nema cijele okomice, ali živi kajkavska književnost i njena narječna stilizacija hrvatskoga književnog jezika. Ima tu istaknutih osobnosti poput Adama Baltazara Krčelića, čovjeka bečkih prosvjetiteljskih nazora, koji većinom piše latinski, ali nešto i kajkavski, ili poput živoga komediografa Tituša Brezovačkoga. Ističe se i Tomaš Mikloušić koji piše poučan zbornik u kojem daje i kratku povijest hrvatske književnosti *Od slovarnic, piscev i knjig orsaga horvatskoga*, u koju uključuje dubrovačke i dalmatinske pisce. Najvažniji su tu leksikografi isusovci Josip Sušnik i Andrija

Držić, Tirena, pretisak prvog izdanja, Venecija,

1551.

za pastoralni rad, često zbirke propovijedi, a predstavljaju je franjevci Matija Divković, Ivan Bandulavić i drugi, a poslije u 18. st. Stipan Margitić, Tomo Babić, Filip Laštrić i drugi. U baroku se dalje razvija i kajkavska književnost s auktorima poput Jurja Habdelića. A čakavsko stvaralaštvo od početka 18. st. jenjava nakon Ivana Ivaniševića, Petra Kanavelovića, Andrije Vitaljića i Jerolima Kavanjanina.

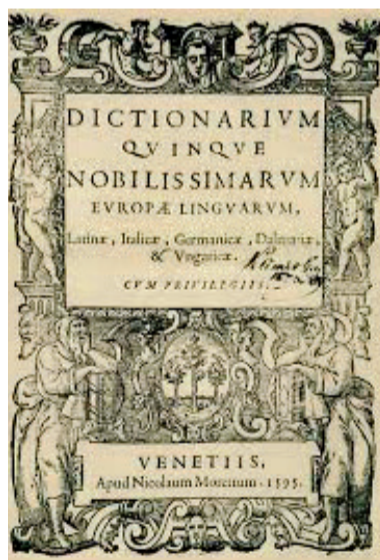
Prosvjetiteljstvo u hrvatskim zemljama

Katičić naglašuje da se je smjer dalje standardizacije hrvatskoga jezika opet promijenio i nije išao onako kako su ga zacrtali leksikografi i gramatičari sa sjeverozapadne okomice: Glavinić, Belostenec i Vitezović, koji su se zalagali za jedinstvo triju narječja, na kojima se zapravo narječno stilizirao slovinski jezik, nego su prevladale silnice s jugoistočne okomice: one bosanskih franjevaca i dubrovačke književnosti i filologije kamo treba ubrojiti i Kašića. I tu je dušobrižničkoj književnosti franjevac ostajala osnovicom tradicija hrvatskoga lecionara, u kojoj se je glagoljaška osnovica samo dijalekatski različito stilizirala. Ostala je još otvorena dvojba hoće li prevladati novoštokavska ikavska ili jekavska stilizacija književnoga jezika.

Ta se dvojba nastavlja i u idućem razdoblju od druge polovice 18. st. do početka 19. st., koje Katičić karakterizira kao prosvjetiteljstvo i obrazlaže razloge za posebnost njegovu u hrvatskim zemljama. Tu ono pretežitije nije bilo ni sekularno ni revolucionarno, kao u zapadnoj Europi, ali je proširilo teme o kojima se piše na svjetovnu nacionalnu povijest, staru i suvremenu, na gospodarstvo, na društvene teme, na neke znanosti (npr. aritmetiku), na prijevode iz stranih književnosti. A time je pridonio multifunkcionalnosti i standardizaciji hrvatskoga jezika. A i kada služi dušebrižničkim svrhama, znade ih povezivati sa svjetovnim, a svakako služi prosvjeti puka.

Ilirički naziv za jezik

U leksikografskome i gramatičarskome radu, uz latinski i talijanski, sada se jače naglašuje i njemački, a uvodi se i francuski, u skladu sa suvremenim političkim i admini-

Faust Vrančić, Rječnik,

1595.

Jambrešić i njihov *Lexicon Latinum interpretatione Illyrica, Germanica et Hungarica locuples*.

Književnosti prosvjetiteljstva štokavske stilizacije pripadaju i važna leksikografska djela Josipa Voltića-Voltiggia sa štokavskom ikavskom stilizacijom i, osobito, najveće hrvatsko leksikografsko djelo do Akademijina rječnika, trostruki ilirsko-italijansko-latinski rječnik dubrovačkoga franjevca Joakima Stullia-Stulića, sa svakim od triju jezika kao prvim u trima verzijama, sa štokavskom jekavskom stilizacijom (razlikuje je i jē), koji obuhvaća oko osamdeset tisuća riječi brižno sakupljenih iz djela hrvatske književnosti. Pripada i dotad najveća hrvatska gramatika Francesca Marie Appendinina.

Vrijeme je bilo dozrelo da učeni Antun Mihanović, koji će poslije ispjevati *Horvatsku domovinu*, poslije hrvatsku himnu, na štokavskoj stilizaciji (jekavskoj? jat bilježi ē), najavi na kajkavskome (Beč, 1815.) *Reč domovini od hasnovitosti pisanja vu domorodnem jeziku*.

Radoslav Katičić, Zagreb, 1930., klasični filolog, jezikoslovac, indoeuropeist, indolog i slavist, jedan je od najistaknutijih hrvatskih znanstvenika u zemlji i svijetu na području humanističkih znanosti.

Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je klasičnu filologiju te doktorirao disertacijom *Pitanje jedinstva indoeuropejske glagolske fleksije*. Prvi su mu radovi iz grčke filologije. Od 1958. asistent je na Katedri za indoeuropejsku poredbenu gramatiku. Utemeljitelj je studija opće lingvistike i indologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Godine 1961. preuzeo je upravo tada novoosnovani Odsjek za opću lingvistiku i orijentalne studije, vodio ga i izgrađivao: od 1961. kao docent, od 1966. kao izvanredni i od 1972. kao redovni sveučilišni profesor. Nastavni mu je rad, uz indoeuropejsku i opću lingvistiku, obuhvaćao još staru iransku i osobito staru indijsku filologiju. Od 1977. do umirovljenja profesor je slavenske filologije na Sveučilištu u Beču. Član je Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Austrijske akademije znanosti, Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Norveške akademije znanosti, Academiae Europae i Akademije dei Lincei u Rimu.

Katičićevi bi se radovi mogli svrstati u nekoliko područja:

- Djela iz opće lingvistike, u kojima je razvijao različite suvremene jezikoslovne pristupe poput strukturalne lingvistike i transformacijske gramatike
- Književnojezične studije iz područja

ja europskih i neeuropskih književnosti (starogrčke, bizantske, indijske) te arealne lingvistike izumrlih jezika (balkanski jezici)

- Jezičnopovijesni radovi u kojima je istraživao kontinuitet hrvatske pismenosti i jezičnog izraza, od početaka na latinskom i crkvenoslavenskom, preko djela renesansnih i baroknih pisaca, sve do standardnoga hrvatskog jezika
- Velika sintetična djela u kojima obrađuje civilizacijski kontinuitet hrvatske kulture i civilizacije (*Literarum studia* (1998., 2007.), *Na kroatističkim raskrižjima* (1999., 2011.))
- U tri knjige: *Božanski boj* (2008.), *Zeleni lug* (2010.) i *Gazdarica na vratima* (2011.) dao je doprinos rekonstrukciji starih slavenskih obrednih tekstova i time omogućio nove uvide u slavenske pretkršćanske vjerske sadržaje.
- Na području slavistike najugledniji je hrvatski stručnjak u međunarodnim razmjerima. Svojim je velikim znanstvenim opusom i radom pridonio i pridonosi ugledu hrvatske znanosti u Austriji, Europi i svijetu. Na taj je način promicao i promiče hrvatsku kulturu, hrvatsku književnost i komparativnu kroatistiku.

SVEUČILIŠTE U SPLITU MEDICINSKI FAKULTET

objavljuje
NATJEČAJ m/ž

I. ZA IZBOR U ZVANJE

1. jednog suradnika u suradničkom zvanju i na radnom mjestu asistenta za znanstveno područje biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana anatomija u Katedri za anatomiju,

2. jednog suradnika u suradničkom zvanju i na radnom mjestu asistenta na određeno vrijeme od godine dana za znanstveno područje biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana fiziologija u Katedri za fiziologiju.

3. jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu redovitog profesora u trajnom zvanju s nepunim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničkih medicinskih znanosti, grana kirurgija u Katedri za kirurgiju,

4. jednog suradnika u suradničkom zvanju i na radnom mjestu poslijedoktoranda za znanstveno područje biomedicine i zdravstva, polje dentalna medicina, grana dječja i preventivna dentalna medicina.

Pristupnici pod I. trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju te Pravilnikom o uvjetima i postupku izbora u zvanja Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu (veljača 2014.). Potrebna dokumentacija i dokazi koje je potrebno priložiti za izbor u određeno zvanje objavljeni su na mrežnoj adresi Povjerenstva za kadrove (<http://www.mefst.hr/kadrovi>).

II. ZA IZBOR ZA RAD NA PROJEKTU

- jednog poslijedoktoranda za rad na HRZZ projektu 1498 "Identification of new genetic loci implicated in regulation of thyroid and parathyroid function" u punom radnom vremenu na određeno vrijeme od dvije godine.

Kvalifikacije i iskustvo: doktorat iz molekularne biologije ili srodnih područja (prirodne znanosti, biomedicinske znanosti, biotehničke znanosti, medicinska fizika, biofizika, računarstvo, informacijske i komunikacijske tehnologije, matematika i slično); dobro poznavanje programiranja i primjene statističkih metoda; izvrsno poznavanje engleskog jezika.

Opis poslova: provođenje cjelogenomskih analiza, metaanaliza, analiza interakcije genskih varijanti i čimbenika okoliša te međusobne interakcije različitih čimbenika okoliša; pisanje opisa primijenjenih statističkih metoda za potrebe znanstvenih i stručnih publikacija; po potrebi, sudjelovanje u ostalim aktivnostima projekta, sve u dogovoru s voditeljem projekta. Prednost imaju kandidati s prethodnim iskustvom u području genetičke statistike.

Prijava treba sadržavati životopis, popis znanstvenih publikacija, motivacijsko pismo te dokumente kojima se dokazuju tražene kvalifikacije i iskustvo. Najbolji kandidati bit će pozvani na razgovor, uz mogućnost dodatnog testiranja i dostave dodatne dokumentacije.

Rok natječaja za prijave za izbore u zvanja i na radna mjesta pod I. i 2. te II. je do 14. ožujka 2016., odnosno 30 dana od dana objave u „Narodnim novinama“ br. 14. od 12. veljače 2016. Rok natječaja za prijave za izbore u zvanja i na radna mjesta pod I.3. i 4. je do 25. ožujka 2016., odnosno 30 dana od dana objave u „Narodnim novinama“ od 24. veljače 2016.

Prijave se podnose poštom na adresu:
MEDICINSKI FAKULTET U SPLITU, Šoltanska 2, 21000 Split

SVEUČILIŠTE U SPLITU Sveučilišni odjel za stručne studije, raspisuje NATJEČAJ m/ž za izbore uzvanja (i na odgovarajuća radna mjesta)

1. jednog nastavnika u nastavno zvanje profesor visoke škole u trajnom zvanju, u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje elektrotehnika, za granu telekomunikacije i informatika. Točka 1.

Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07, 45/09, 63/11 i 94/13) i Odlukom o nužnim uvjetima Rektorskog zbora za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna zvanja (NN 13/2012). Prijavi treba priložiti: životopis pristupnika, preslik diplome o odgovarajućoj stručnoj spremi odnosno akademskom stupnju, prikaz stručne i nastavne djelatnosti, popis radova i radove relevantne za izbor (u elektronskom obliku).

Sva dokumentacija se predaje u dva primjerka. Prijave s priložima podnose se Sveučilišnom odjelu za stručne studije Sveučilišta u Splitu, Split, Koplilica 5/II kat, u roku od 30 (trideset) dana od dana objave natječaja u Narodnim novinama. Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati.

Studentska dokolica u umreženom društvu

PRIREDIO: IVAN PERKOV

Velike tehnološke i socijalne promjene značajno su utjecale na ponašanje i vrijednosni sustav mlade populacije, uvelike i kroz promjenu načina provođenja slobodnog vremena. Za razumijevanje totaliteta studentskog života važno je istražiti i kako oni provode svoje slobodno vrijeme, a rezultati istraživanja objavljeni u studiji „Sociološki portret hrvatskih studenata“ urednice prof. dr. sc. Vlaste Ilišin daju vrlo zanimljive pokazatelje i ukazuju na nove životne trendove.

Studenti sve manje čitaju

Proučavanje slobodnog vremena odavno je jedna od točaka promatranja sociološke analize. Iako je proučavano još u antici, veće značenje pridaje mu se od industrijske revolucije kad su ljudi počeli imati stalno radno vrijeme. Značaj pojma slobodnog vremena raste napredovanjem zapadnih kapitalističkih društava jer se slobodno vrijeme registrira kao vrijeme u kojem se zbiva glavna rastuća potrošnja. No promjene nastale u postindustrijskom društvu transformirale su poimanje slobodnog vremena. S jedne strane, pojava informacijske tehnologije omogućuje „rad na daljinu“ što granicu između radnog i neradnog vremena čini nejasnom i zahtjeva reorganizaciju svakodnevnog života. S druge strane, nesigurnost radnih mjesta, zahtjevi izgradnje karijere i stalni rast konzumerizma pridonijeli su proširivanju radnog nauštrb neradnog vremena. Time se postupno odustaje od „društva sa što više dokolice“ i uspostavlja društvo s manjkom slobodnog vremena pod geslom „radi i troši“.

Pred slobodno vrijeme postavljaju se danas veliki zahtjevi, posebice kad je u pitanju mlada studentska populacija – buduća intelektualna elita. Sva istraživanja pokazuju da mladi u svim aktivnostima slobodnog vremena parti-

Podaci pobijaju često ponavljaju tezu da na društvenim mrežama vrijeme provode oni koji nemaju stvarnog društvenog života - društvene mreže uglavnom su još jedan način komunikacije za ljude koji su ionako socijalni

cipiraju više od starih. Kako ga provode?

Rezultati istraživanja objavljeni u „Sociološkom portretu“ (provedeno 2010.g) pokazuju da današnja generacija studenata raspolaže s prosječno manje slobodnog vremena od generacije istraživane 1999. Razloge za to treba tražiti u promjeni načina studiranja (Bolonjska reforma). Broj sati slobodnog vremena opada proporcionalno s povećanjem prosječnih ocjena na studiju što jasno govori da više učenja podrazumijeva manje slobodnog vremena.

Aktivnosti slobodnog vremena koje su se u promatranom razdoblju najviše smanjile su korištenje medija masovne komunikacije (televizija,

radio, tisak) i čitanje knjiga te slušanje ozbiljne glazbe i odlasci na izložbe i ostale kulturne manifestacije. Dok je gubljenje značaja svih masovnih medija nauštrb interneta lako razumljivo, zabrinjava podatak da studenti danas čitaju i posjećuju kulturne manifestacije znatno manje nego prije.

Smanjenje tradicionalnih studentskih aktivnosti

Za koliko se potreba za čitanjem srozala pokazuju i podaci iz istraživanja studenata Sveučilišta u Zagrebu iz 1987; tada je 55% studenata često ili redovito čitalo knjige koje nisu obvezna stručna literatura, a samo 4,3% ih to nikada nije činilo. Usporedba rezulta-

ta iz 1987. i 2010. pokazuje da se za nešto manje od četvrt stoljeća broj studenata s potrebom i navikom čitanja prepolovio (s 55% na 27%), a broj onih koje knjige ignoriraju upeterostručio (4% na 20%).

Potpuna struktura slobodnog vremena unazad desetak godina nije se radikalno promijenila, ali ipak je uočeno da se ukupno sudjelovanje u aktivnostima dokolice smanjilo. Ove tendencije upućuju na to da je u suvremenom naraštaju studenata došlo do određene pasivizacije i letargije upravo u onoj domeni svakodnevnog života koja ima velikih potencijala za njegovo obogaćivanje.

Podaci sugeriraju da studenti većinu slobodnog vremena provode u krugu prijatelja ili partnera, najčešće u izlascima i neobaveznim druženjima. Za aktivnosti koje su se smatrale primarno studentske (sudjelovanje u političkom životu, volontarstvo, odlasci na kulturna zbivanja) današnja studentska populacija nije osobito zainteresirana.

Društvene mreže nisu utočiste nedruštvenih

Korištenje interneta povećalo se i u radno i u neradno vrijeme, studenti ga koriste za učenje i izvršenje ostalih studentskih obaveza te komunikaciju s profesorima i kolegama, a i za virtualno druženje u okviru slobodnog vremena. Podaci iz istraživanja pokazali su da npr. društvene mreže najviše koriste oni studenti koji inače imaju ili vrlo malo ili puno slobodnog vremena. Zaključak je da oni s oskudnim slobodnim vremenom kompenziraju nemogućnost stvarnih druženja komunikacijom preko interneta, a oni koji slobodnog vremena imaju napretek jedan njegov dio rado provode i online. Ovi podaci pobijaju često ponavljaju tezu da na društvenim mrežama vrijeme provode oni koji nemaju stvarnog društvenog života - društvene mreže uglavnom su još jedan način komunikacije za ljude koji su ionako socijalni.

‘Sportska prehrana’

U Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu 24. veljače održana je promocija knjige „Sportska prehrana“, sveučilišnoga udžbenika u nakladi kuće Znanje. Uz moderatoricu, prorektoricu Mirjanu Hruškar, događanju su prisustvovali rektor Damir Boras, prorektorica Ivana Čuković-Bagić, te prof. emer. Boris Labar, predsjednik Zdravstvene komisije Hrvatskoga olimpijskoga odbora.

Udžbenik na popularan način upućuje na važnost pravilne prehrane u sportu, te brojnim i vrlo prihvatljivim informacijama uči kako i na koji način provoditi i pravilnu i sportsku prehranu. Neke od te-

ma koje su opisane u knjizi su praktična primjena principa sportske prehrane za rekreativce i sportaše, osvrti na najnovije i kontroverzne znanstvene

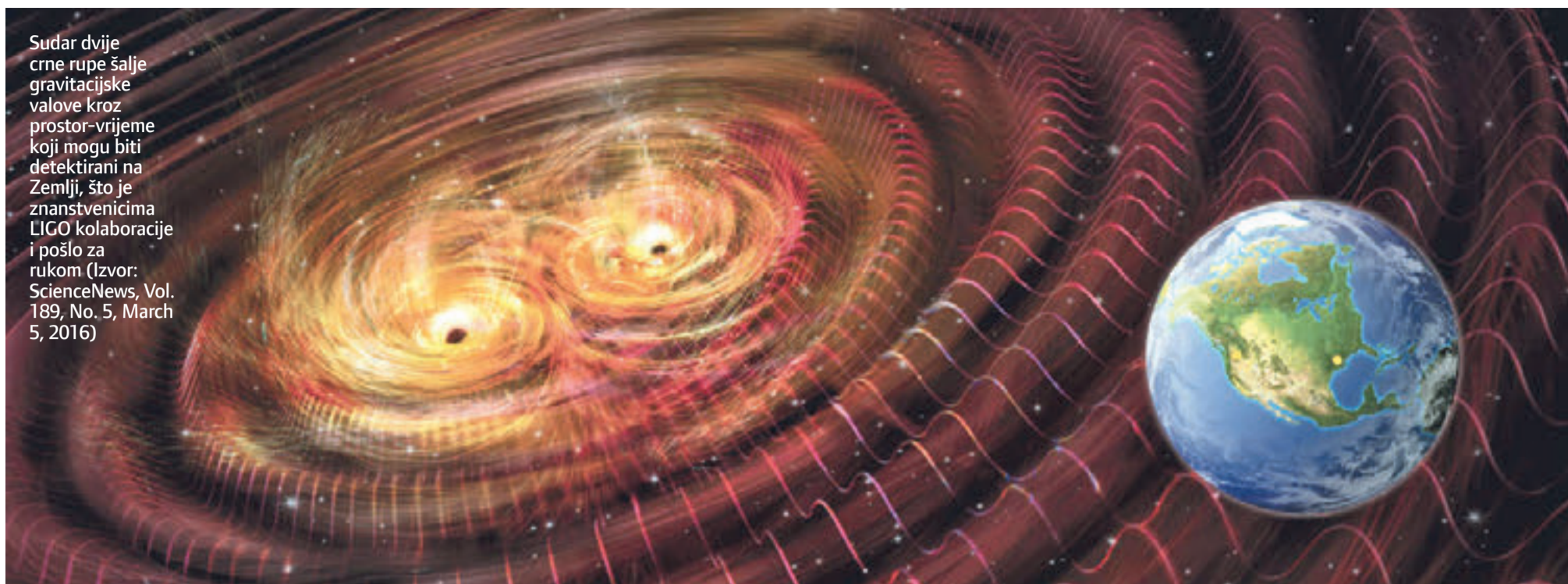
spoznaje, piramida sportske prehrane, izračunavanje individualnih energetske potrebe sportaša primjenom novog koncepta raspoloživosti energije, praktične preporuke za povećanje odnosno smanjenje tjelesne mase i udjela masnog tkiva, detaljno razrađene preporuke za unos proteina i ugljikohidrata, praktični načini samoprocjene stupnja hidracije i preporuke za unos vode ovisno o trajanju tjelesne aktivnosti, ogledni jelovnici za mjesec dana. Autori su Zvonimir Šatalić s Prehrambeno-biotehnološkoga, te Maroje Sorić i Marjeta Mišigaj-Duraković s Kineziološkoga fakulteta.

Doktori znanosti: ključni faktor bržega gospodarskog rasta

U okviru Simpozija studenata doktorskih studija, na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 26. veljače održan je okrugli stol „Doktori znanosti: ključni faktor bržega gospodarskoga rasta?“.

Razgovaralo se o mogućnostima poboljšanja suradnje između PMF-a i gospodarstva te o načinima na koje doktori prirodnih znanosti mogu postati nositelji transfera tehnologije u području prirodoslovlja, matematike i biomedicine. U raspravi su sudjelovali i prorektor Miljenko Šimpraga, voditelj doktorskih studija Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta te predstavnici tvrtki koje ostvaruju neformalnu suradnju s PMF-om. Moderatorica okrugloga stola bila je Dubravka Hranilović, prodekanica za znanost i doktorske studije Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta.

Sudar dvije crne rupe šalje gravitacijske valove kroz prostor-vrijeme koji mogu biti detektirani na Zemlji, što je znanstvenicima LIGO kolaboracije i pošlo za rukom (Izvor: ScienceNews, Vol. 189, No. 5, March 5, 2016)

Nebo 'uzburkano' gravitacijskim valovima

PRIREDO: TOMISLAV ČIZMIĆ MAROVIĆ

Prije 100 godina, 1915. godine, Albert Einstein dao je svijetu svoju novu teoriju, opću teoriju relativnosti, koja se temelji na ideji da sila gravitacije nije ništa drugo nego zakrivljenje prostor-vremena. Samo godinu dana kasnije, Einstein je pogurao ovu ideju korak naprijed: shvatio je da, ako je prostor dovoljno fleksibilan da se zakrivljuje, on bi se također trebao mreškati, vibrirati. Ta mrežkanja prostor-vremena su ono što danas zovemo gravitacijskim valovima. Gravitacijski valovi nastaju kada mase ubrzavaju, mijenjajući zakrivljenje prostor-vremena. No, jesu li oni nusprodukt matematičkih jednadžbi bez realnog značenja, ili stvarni fizikalni entitet? I sam se Einstein neko vrijeme kolebao između ove dvije mogućnosti.

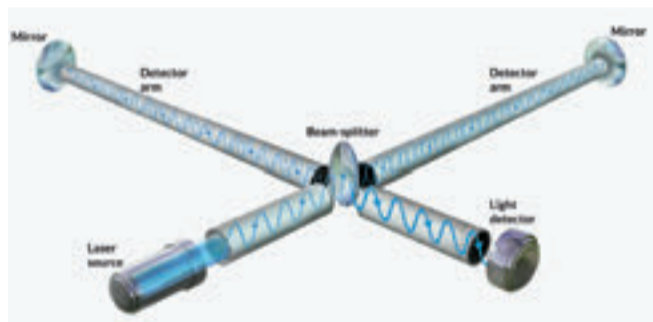
Iako je zajednica fizičara odavno smatrala vjerojatnijom drugu mogućnost, da su valovi stvarni, na njihovu prvu direktnu detekciju trebalo je čekati ni više ni manje nego 100 godina – 11. veljače kolaboracija LIGO (Laser Interferometer Gravitational-Wave Observatory) objavila je prvi dokaz direktnog opažanja gravitacijskih valova.

Svjetlo - pouzdani mjerni instrument

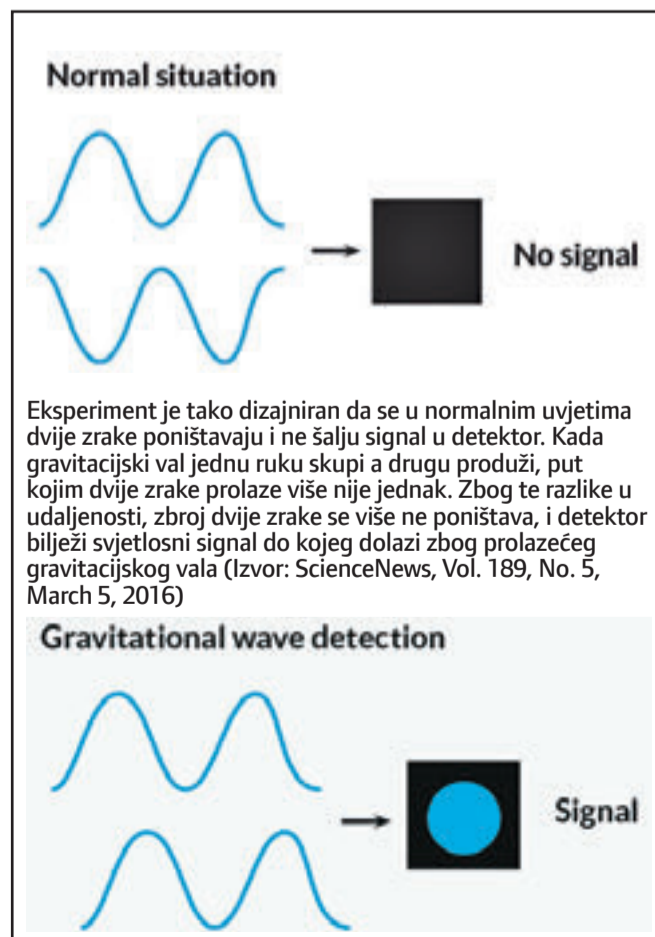
Budući da je sila gravitacije izuzetno slaba, izvor opazivih gravitacijskih valova treba biti neki energijski izniman svemirski događaj - kao što je brzo orbitiranje para neutronske zvijezde ili crnih rupa, ili njihovo stapanje - koji izuzetno jako zakrivljuje prostor-vrijeme i sposoban je odaslati primjetni gravitacijski eho. Ono što bismo pritom trebali izmjeriti je promjena dimenzija prostora; naime, gravitacijski valovi skupljaju i produžuju svaki objekt na svome putu, i upravo ta skraćivanja i produženja treba izmjeriti. Ali kako?

Kako mjeriti promjene u prostoru kada se svaki mjerni instrument skuplja i širi zajedno s prostorom koji bi trebao mjeriti. Ili ne baš svaki? Ima jedan koji je postojan – svjetlo.

Osim direktnog otkrića gravitacijskih valova, radi se i o prvom uočenom spajanju dviju crnih rupa, te potvrdi da se gravitacijski valovi šire brzinom svjetlosti. Najvažnije je ipak da nam gravitacijski valovi otvaraju sasvim novi i uzbuđujući prozor za promatranje svemira

Kako bi uočio signal, LIGO koristi posebno ogledalo kako bi razdijelio zraku laserske svjetlosti i poslao obje nastale zrake duž dvije 4 kilometra dugačke ruke, postavljene okomito jedna na drugu. Nakon što se odbiju naprijed-nazad 400 puta, odnosno nakon puta svake zrake od 1600 kilometara, dvije zrake sastaju se kod izvora (Izvor: ScienceNews, Vol. 189, No. 5, March 5, 2016)

Eksperiment je tako dizajniran da se u normalnim uvjetima dvije zrake poništavaju i ne šalju signal u detektor. Kada gravitacijski val jednu ruku skupi a drugu produži, put kojim dvije zrake prolaze više nije jednak. Zbog te razlike u udaljenosti, zbog dvije zrake se više ne poništava, i detektor bilježi svjetlosni signal do kojeg dolazi zbog prolazećeg gravitacijskog vala (Izvor: ScienceNews, Vol. 189, No. 5, March 5, 2016)

Zraka svjetlosti će između dvije točke putovati kraće, odnosno duže nego što bi putovala inače, ako se te dvije točke nakratko udalje ili približe. Taj je princip osnova rada interferometra LIGO.

“Upravo taj fenomen su zabilježila dva velika detektora kolaboracije LIGO, jedan smješten u gradu Hanford, država Washington, a drugi u Livingstonu u Louisiani, na udaljenosti od oko 3000 km. To su detektor u obliku velikog slova L, koji u svakom od krakova pomoću laserske zrake mjere udaljenost između dvaju ogledala razmaknutih po oko 4 km. “Najprije je detektor u Livingstonu zapazio da su se ogledala pomaknula za 10 000-ti dio promjera jednog protona, a zatim je 7 milisekundi nakon toga detektor u Hanfordu snimio praktički isti signal”, objašnjava ugledni splitski fizičar Ivica Puljak.

Kakav je događaj LIGO uočio?

Kako bi uočio signal, LIGO koristi posebno ogledalo kako bi razdijelio zraku laserske svjetlosti i poslao obje nastale zrake duž dvije 4 kilometra dugačke ruke, postavljene okomito jedna na drugu. Nakon što se odbiju naprijed-nazad 400 puta, odnosno nakon puta svake zrake od 1600 kilometara, dvije zrake sastaju se kod izvora.

Eksperiment je tako dizajniran da se u normalnim uvjetima dvije zrake poništavaju i ne šalju signal u detektor. Kada gravitacijski val jednu ruku skupi a drugu produži, put kojim dvije zrake prolaze više nije jednak. Zbog te razlike u udaljenosti, zbog dvije zrake se više ne poništava, i detektor bilježi svjetlosni signal do kojeg dolazi zbog prolazećeg gravitacijskog vala. Jedan je LIGO detektor u Louisiani a drugi u državi Washington, kako se lokalne smetnje ne bi zamijenile za signal, i kako bi se bolje odredio izvor valova.

“Prije 1,3 milijarde godina ili na udaljenosti od 12 300 000 000 000 000 000 000 km, dvije crne rupe, jedna 29 puta, a druga 36 puta veća od Sunca (masa Sunca je $2 \cdot 10^{30}$ kg) upravo su spektakularno završavale kruženje

eLISA - budućnost istraživanja gravitacijskih valova

Europska Svemirska agencija je nedavno lansirala svemirsku sondu “LISA Pathfinder” čiji je cilj testirati tehnologiju koja će se koristiti u izgradnji svemirskog opservatorija gravitacijskih valova eLISA. LIGO opservatorij osjetljiv je na gravitacijske valove čija je frekvencija u području od 10 Hz do 10 kHz, dok će osjetljivost eLISA biti u području znatno nižih frekvencija, od 0,03 mHz do 0,1 Hz, a znatno je veća populacija izvora gravitacijskih valova na ovim nižim frekvencijama. Naime, LIGO, koji je osjetljiv na frekvencije od 10 Hz do 10 kHz ‘vidi’ gravitacijske valove koji nastaju zadnji djelić sekunde prije urušavanja/sudara dva masivna tijela (signal GW150914, detektiran u rujnu 2015. trajao je djelić sekunde), a eLISA bi detektirala valove koji su nastali i nekoliko sati prije sudara, kada se mase sporije rotiraju, pa je frekvencija gravitacijskih valova niža, u području mHz.

Nikola Godinović

jedna oko druge, koje je trajalo milijunima godina. Na kraju su se spojile u jednu ogromnu crnu rupu, mase 62 puta veće od Sunca. U tom procesu razlika između zbroja njihovih masa i mase nastale crne rupe, koja iznosi 3 mase Sunca, pretvorila se u energiju, prema relaciji $E = mc^2$, koje je izračuna u obliku jednog kolosalnog gravitacijskog vala. Ova količina energije veća je od energije koju zrače sve zvijezde u vidljivom svemiru odjednom, a tih zvijezda ima oko 10 000 milijardi milijardi. Taj val putovao je 1,3 milijarde godina, te je 14. rujna 2015. u 10:45 ujutro prema našem vremenu stigao do Zemlje. Kad je došao do nas, uzrokovao je promjenu u strukturi prostora i vremena, koja je trajala oko 0,2 sekunde, pri čemu se prostor skupio i rastegnulo za 10 000-ti dio promjera jednog protona”, objašnjava Puljak.

Još jedna potvrda Einsteina

Osim direktnog otkrića gravitacijskih valova, Puljak ističe još dva važna elementa objave LIGO kolaboracije: prvog uočavanja spajanja dviju crnih rupa u jednu, te potvrde da se gravitacijski valovi šire brzinom svjetlosti.

“Pažljivom analizom, veoma detaljnom provjerom svih mogućih parametara detektora, eliminacijom raznih vrsta mogućih pogrešaka te usporedbom s teorijskim predviđanjima, znanstvenici su došli upravo do zaključka iz ove priče, o spajanju dviju ogromnih crnih rupa u jednu. A zbog činjenice da je signal detektiran u oba detektora, iz njihove udaljenosti i vremenske razlike između signala možemo procijeniti iz kojeg dijela neba je došao, te zaključiti da brzina širenja gravitacijskih valova nije veća

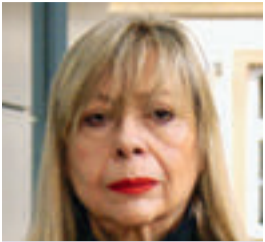
od brzine svjetlosti. Time je još jednom dokazano predviđanje Einsteinove specijalne teorije relativnosti, koja kaže da se informacija ne može širiti brže od svjetlosti”, govori Puljak.

Novi prozor za promatranje svemira

Kako ističe fizičar Nikola Godinović sa splitskog FESB-a, povijest nas uči da svaki novi alat za proučavanje svemira donosi nove i često revolucionarne spoznaje. Prije 400 godina, Galileo je usmjerio teleskop vlastite izrade u noćno nebo i otkrio da na nebu ima znatno više zvijezda i planeta nego što se vidi golim okom. Napredak znanosti i tehnologije omogućio je u 20. stoljeću razvoj teleskopa koji omogućuju opažanja svemira kroz sve dijelove spektra elektromagnetskog zračenja. Zadnji nepokriveni dio spektra elektromagnetskih valova bilo je područje gama zraka, čiji je prvi izvor otkriven 1989. godine.

“Najnovijim otkrićem, možemo reći da je započela astronomija 21. stoljeća - astronomija gravitacijskih valova. Gravitacijski valovi su novi prozor za promatranje svemira, pomoću njih imamo pristup dijelovima svemira koji su nam do sada bili nedostupni, jer se radi o deformacijama samog prostor-vremena koje se neometano šire brzinom svjetlosti a materija ih ne blokira. Astronomija gravitacijskih valova dat će nam informacije o prirodi najsilovitijih procesa u svemiru, poput sudara crnih rupa, o dvojnim sustavima kompaktnih zvijezda, kao što su neutronske zvijezde, crne rupe, bijeli patuljci, pa i gravitacijskim valovima nastalim neposredno nakon Big Banga”, zaključio je Godinović.

ZAGREB

Diana Arapović
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području društvenih znanosti, polje logopedija

Mislav Grgić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnike, grana radiokomunikacijet

Stjepan Husnjak
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Ivo Josipović
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora – trajno u području društvenih znanosti, polje pravo, grana kazno pravo, kazno procesno pravo, kriminologija i viktimologija

Edi Maletić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Sanja Sikora
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Katarina Simon
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području tehničkih znanosti, polje rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo, grana naftno rudarstvo

Zoran Šučur
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora – trajno u području društvenih znanosti, polje socijalne djelatnosti, grana socijalna politika

Vera Turković
izabrana je u umjetničko-nastavno zvanje redovne profesorice – trajno u području društvenih znanosti, polje sociologija, grana posebne sociologije.

Natalija Vidmarović
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovne profesorice – trajno u području društvenih znanosti, polje filologija, grana slavistika

Novi redovni profesori

Nada Grčić-Zubčević
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovne profesorice – trajno u području društvenih znanosti, polje drvna kineziologija, grana kineziologija sporta

Davor Žmegač
izabran je u umjetničko-nastavno zvanje redovnog profesora – trajno u području umjetničkih znanosti, polje filmska umjetnost (filmske, elektroničke i medijske umjetnosti pokretnih), grana filmska dramaturgija i scenarij

Nadica Dobričević
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice na vrijeme od pet godina u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Danka Grčević
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice na vrijeme od pet godina u području biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana fiziologija čovjeka i imunologija

Olja Jelaska
izabrana je u umjetničko-nastavno zvanje redovne profesorice na vrijeme od pet godina u umjetničkom području, polje glazbena umjetnost

Josip Jurčević
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora na vrijeme od pet godina u području humanističkih znanosti, polje hrvatska i svjetska povijest

Svjetlana Kalanj Bognar
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovne profesorice na vrijeme od pet godina u području biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti

Samir Kalit
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora na vrijeme od pet godina u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda, grana mljekarstvo

Mladen Kučinić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora na vrijeme od pet godina u području prirodnih znanosti, polje biologije, grana zoologija

Zlatko Liber
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora na vrijeme od pet godina u području prirodnih znanosti, polje biologija, grana botanika

Tihana Petrović Leš
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovne profesorice na vrijeme od pet godina u području humanističkih znanosti, polje etnologija i antropologija, grana etnologija

Drago Prgomet
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora na vrijeme od pet godina u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana otorinolaringologija

Alfredo Višković
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora na vrijeme od pet godina u području biomedicine i zdravstva, polje elektro tehnika, grana elektro strojarstvo

Irena Žuntar
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovne profesorice na vrijeme od pet godina u području biomedicine i zdravstva, polje farmacija, grana medicinska biokemija

Mirta Benšić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora – prvi izbor u području prirodnih znanosti, polje matematika

Ivica Guljaš
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora – prvi izbor u području tehničkih znanosti, polje temeljne tehničke znanosti

Darko Kiš
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

PULA

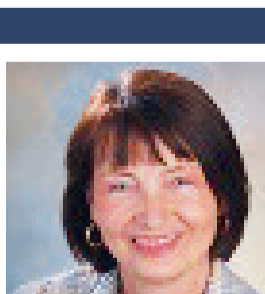
Sandra Krtalić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovne profesorice – trajno u području društvenih znanosti, polje ekonomija, grana financije

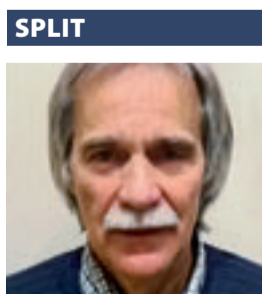
Roberto Antolović
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje veterinarska medicina

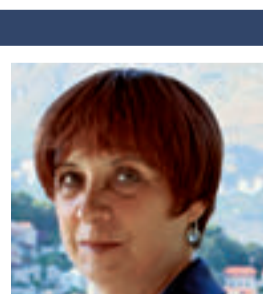
Alan Bosnar
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora – trajno u području zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana sudska medicina

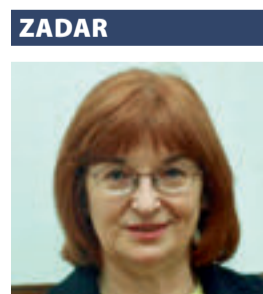
Tanja Frančišković
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovne profesorice – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana psihijatrija

Željko Crljen
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora – trajno u području prirodnih znanosti, polje fizika

Sanja Čurković Kalebić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovne profesorice – trajno u području humanističkih znanosti, polje filologija, grana anglistika

Slavica Bašić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području društvenih znanosti, polje pedagogija, grana opća pedagogija

RIJEKA

SPLIT

ZADAR

Most za pristojnu Hrvatsku

Količina medijske žuči prolivene po Mostu bez presedana je čak i u našem ostrašćenom, takoreći nerazvojačenom medijskom prostoru. Stoga su utoliko intrigantnije zazvučale medijske intervencije prof. Dragutina Lalovića – Universitasova sugovornika u već nekoliko važnih tema – u kojima je on argumentirano ustvrdio da se 'pozitivni značaj pojave Mosta jednostavno ne može precijeniti'. „Pitam se – rekao je u Stojićevoj TV emisiji Bitno – kako je moguće da se Most, koji je uglavnom na početku te priče bio pozdravljen kao obećanje, kao nešto najbolje što nam se na izborima moglo dogoditi, s vremenom sve oštrije i gotovo besprizivno osuđuje kao nešto najgore što nam se moglo na glavu sručiti, kao dno dna hrvatske demokracije. Kao i svatko tko se bavi znanošću, cijelo se vrijeme pitam je li moguće da sam u pravu, nasuprot takvom i tolikom jednodušju...“ Stoga smo politologa Lalovića, nedavno umirovljenog profesora Fakulteta političkih znanosti na kolegiju Povijest političkih ideja, zamolili za komentar u Universitasu.

PIŠE:
DRAGUTIN LALOVIĆ

Tko je god pratio poteze Mosta u našem postizbornom parlamentarnom igrokazu nije ih mogao razumjeti ako nije imao u vidu da se njihova politička platforma u cijelosti i dosljedno temelji na radikalnoj tezi da između SDP-a i HDZ-a nema bitne razlike, jer da to je ista interesna grupacija koja niz godina upropaštava Hrvatsku. Po vlastitom samorazumijevanju, Most poslije izbora nije bio suočen s dvije različite i suprotstavljene strane, svim prividima usprkos; za njih je to bila jedna ista strana koja se zaklinje u reforme, a sve čini da ih sprijeci. U toku cijelog pregovaračkog procesa, Most dovoljno jasno ističe da ne pravi nikakvu razliku između čelnika dviju glavnih koalicija, jer da ni jedan ni drugi ne mogu biti na čelu reformske vlade i jamčiti provedbu dogovorenih javnih politika. To je točka gdje su oni zaslužili javnu podršku jer su barem naznačili moguću izlaz iz crnog beznada u kojem smo se našli pred izborom bez izbora između Milanovića i Karamarka: jedan je provjereni nespособan, a drugi ne obećava da bi mogao biti išta bolji.

HDZ i SDP nisu u simetričnoj relaciji

Most je od početka, nema dvojbe, skloniji HDZ-u negoli SDP-u, znatno slabijoj frakciji iste interesne skupine. Nije riječ o svjetonazorskom i osobnom nego o političkom opredijeljenju. Bilo je politički razborito da se prikloni HDZ-u iz dvaju razloga. Na prvom mjestu, SDP je bio na vlasti i pokazao što može i zna. Izbori nisu situacija u kojoj se građani odlučuju jesu li za jednog ili za drugog, nego u kojoj se pitaju jesu li ovi koji su na vlasti zaslužili da na njoj ostanu? Ne može biti dileme: ne zaslužuju! Ali na pitanje jesu li možda gori ovi koji će doći na vlast ako one prve skinemo, odgovor ne može biti jednoznačan, premda izgledi mogu biti mali i neizvjesni. Dakle, sa SDP-om je izvjesno da ne možeš uspjjeti, reformske su zadatke preteške i preriskantne. SHDZ-om se pak možeš nadati da ćeš uspjjeti ne samo zato jer se kao dosadašnja opozicija tek trebaju pokazati jesu li voljni ili nisu izvršiti taj reformski program,

Osnovni razlog osude Mosta nije puko nerazumijevanje nego sasvim određena i točna predodžba o Mostu kao novoj, pristojnoj, demokrišćanskoj desnici u našem društvu

nego prvenstveno zbog toga što HDZ i SDP nisu u simetričnoj relaciji. To je i drugi, odlučujući razlog za političku suradnju s HDZ-om. Naime, HDZ je daleko najmoćnija naša stranka, ako je uopće politička stranka, a ne masovni pokret. Ako je glavni, civilizacijski programski zahtjev Mosta bitno jačanje još veoma krhke i slabe pravne države, tada je glavna zapreka u tome što je sadašnja hrvatska država *partijina, dakle hadezeovska država*, pa je stoga može razmontirati samo HDZ i to tako da bude prinuđen da to učini. To je funkcija Mosta. I on je to dobro razumio. Natjerati moćnike da se povinuju imperativima prava, primjerice, da pravosuđe oslobode svog čeličnog stiška, ekonomiji i poduzetnicima poklone povjerenje i otvore prostor djelovanja, a ljudima osiguraju pravnu sigurnost i zaštitu. Most vjeruje da je to moguće, da on to može, da je to njegova moralna obveza i kategorički politički imperativ. Precjenjuje li svoje snage?

Struktura sličnost s režimom do '90.

Ekonomska i politička liberalizacija hrvatskog društva gotovo je onemogućena sustavom koji joj se opire, koji ne dozvoljava ekonomiji da djeluje po logici maksimiranja svojih resursa, dok država ima višak represivnih i koruptivnih, a manjak regulacijskih mehanizama. Mi imamo sustav koji je strukturno sličan s režimom do '90. godine: kao i nekoć Savez komunista koji je jednom rukom zagovarao a drugom onemogućavao radničko samoupravljanje, tako i HDZ jednom rukom zagovara a drugom onemogućuje ozbiljenje hrvatske države kao demokratske i pravne zajednice. Glavni su kamen kušnje represivni aparati države, koji su bili i ostali izvan pravne kontrole i instrumentaliziraju se za međusobne obračune. A mogu biti pod kontrolom samo uz postojanje i djelotvorno funkcioniranje neovisnoga, kompetentnog i hrabrog sudstva. Kojega ne samo da nemamo, nego ga se svim silama onemogućuje. U tom je smislu, veoma značkovita kriza s Ustavnim sudom, za koju su podjednako krivi i SDP i HDZ. To je jedna od ključnih točaka u kojoj se pokazuje koliko je Most u pravu kada tvrdi da u bitnim elementima između SDP-a i HDZ-a nema razlike. Neizbor ustavnih sudaca civilizacijski je skandal prvog reda. A bivši je premijer čak sebi dopustio da sramotno izvali, „šta će nama Ustavni sud?“ A onda, valjda i Ustav...

Mostova škola demokracije

Ovi parlamentarni izbori nudili su nam (ne)izbor između perpetuiranja sadašnjeg stanja, u kojemu Hrvatska tobože raste i snažne konzervativne tendencije da se Hrvatska vrati u prošlost na programu imperativne kroatizacije. Nasuprot toj beznadnoj alternativni, pojavio se Most nudeći projekt budućnosti. U tom se smislu, važnost i uloga Mosta ne mogu precijeniti. A njegovo pojavljivanje, uspjeh na izborima i ponašanje u pregovaračkom procesu,

Most kao pristojna demokrišćanska desnica s ljevičarske se strane pokušava raskrinkati kao himbeni klerikalizam i zgoljni oksimoron, a ostrašćenju desnici koja igra na kartu povijesnog revizionizma i križarskih ratova protiv sablasti komunizma i jugoslavenstva, Most vonja na kukavičko sustajanje, ako ne i kapitulaciju pred mrskim neprijateljem. Hrvatski paradoks: pristojnost kao svjetonazorska kategorija!

„Mi imamo sustav koji je strukturno sličan s režimom do 90. godine: kao i nekoć Savez komunista koji je jednom rukom zagovarao, a drugom onemogućavao radničko samoupravljanje, tako i HDZ jednom rukom zagovara, a drugom onemogućuje ozbiljenje hrvatske države kao demokratske i pravne zajednice.“

otkrivaju nam dvije stvari. Najprije, u realnom nam je svijetlu, i za najširu javnost, pokazan drugorazredan format naših vodećih političara, sav njihov jad kad su prinuđeni razgovarati argumentima, a ne s pozicije moći. Zatim, još važnije, politička razboritost čelnika Mosta silno je ohrabrenje da u ovoj našoj Hrvatskoj, i u mjestima kao što je Metković (a nema razloga vjerovati da je drukčije u Čakovcu ili drugdje), postoje ljudski potencijali koji mogu trgnuti našu zemlju iz beznada i otvoriti joj razvojne perspektive. Ako se pak, nasuprot tome, zastupa nekrofilna teza da je Most gori i od SDP-a i od HDZ-a, onda bi iz toga slijedilo da nam je svaka budućnost do daljnijega uskraćena.

Ponašanje Mosta u pregovaračkom procesu, sve do imenovanja mandatar reformske vlade, ocjenjujem oglednom školom demokracije, poučnom lekcijom da se i kod nas mali mogu uspješno suprostaviti moćnicima. Pritom je osobito krupne nedoumice izazvalo tvrdokorno nastojanje Mosta da svoje priklanjanje jednoj, 'Domoljubnoj' koaliciji, javno predstavi i brani kao *oblik suradnje* a ne kao *koaliciju*. Lako je predbacivati da se Most time

pokazuje kao politički diletant. No još je lakše uvidjeti da Most zna što radi: inzistirajući da su dogovorili *suradnju*, a nipošto ne potpisali *koalicijski* sporazum s Domoljubnom koalicijom, mostovci dovoljno jasno i politički samosvjesno ističu bitnu razliku između sebe kao autonomnog partnera i koalicijskih vazalnih partnera i HDZ-a, i SDP-a. Nadati se je da će tim tvrdokornim inzistiranjem na samostalnosti Most izbjeći čemernu sudbu nekoć moćnih stranaka poniženih i osakaćenih koalicijskim zagrljajima i SDP-a i HDZ-a.

Demokratski deficit vodećih stranaka

Naravno, jedna od opakih političkih kušnji s kojima smo svi suočeni jest moguće diskreditiranje ne samo dviju glavnih naših stranaka, HDZ-a i SDP-a, nego i višestranačja kao takvog. A time i demokracije kao poretka. Svijest o toj opasnosti navela je neke moje kolege politologe da Most optuže za razbijanje stranačkog pluralizma i demokracije. Ali optužba je upućena na pogrešnu adresu, pojava i djelovanje Mosta samo su simptom dubinske krize našeg stranačkog sustava. Kad Most konstatira da su SDP i HDZ zapravo samo frakcije iste političke klase koja je monopolizirala vlast, to je samo konstatacija deficit državnog stanja naših stranaka, a ne argument protiv stranaka kao takvih. Nitko ozbiljan ne može zanijekati suštinski programski i demokratski deficit naših vodećih stranaka. U tom je smislu Most nedvojbeno u pravu: niti je SDP stranka socijalne demokracije, niti je HDZ stranka kršćanske demokracije, niti su HNS i HSLŠ stranke liberalne demokracije. Sve se naše stranke lažno predstavljaju i zamračuju realne društvene podjele i idejne rascjepke. Naravno, bez stranačkog pluralizma nema ni demokracije, ali samo ako stranke shvatimo ozbiljno, kao moćne političke organizacije koje su prvenstveno *udruženja slobodnih i samosvjesnih građana*, a koje svoj svjetonazor ili interes, uvijek partikularan i samo jedan od mogućih, pokušavaju uzdići na razinu države i učiniti općeprihvatljivim. U demokratskom društvu podrazumijeva se i njeguje pluralizam i miroljubiva kompe-

ticija različitih svjetonazora i interesa koje se iskazuju u političkim strankama koje su uspješne samo umjeri u kojoj su sposobne uvjerljivo departikulizirati svoju vlastitu poziciju i reći: „To nije samo naše stajalište, to je najbolje za Hrvatsku.“

Želimo li izvući pouke iz ovoga našeg parlamentarnog igrokaza, tada valja upozoriti i na dvije opasnosti. Prva je da se Most ne shvati kao jednokratna pojava, kao otvaranje perspektiva u danom kriznom kontekstu, kao politički korektiv u situaciji međusobne blokade naših vodećih političkih stranaka, nego kao sistemska pojava osporavanja logike stranačkog organiziranja, tada bi njegova uloga mogla biti opasna da opasnija ne može biti. Druga se očituje u krajnje neodgovornom izrugivanju pregovaračkom procesu kao "gnjavaži" i "cirkusu", kao lakrdiji bez granica, uz potpuno odsustvo svijesti da se time osporava sama logika demokratskoga političkog procesa kao pregovaranja, nadmudrivanja i kompromisa. Sada kada smo baš takvu demokraciju vidjeli na djelu, kao da smo smjesta ustuknuli, svjesno ili nesvjesno zagovarajući neki oblik diktature, u kojemu neće biti takvih natezanja, mrcvarenja i kompromisa, ali ni nas kao hrvatskih i europskih građana.

O 'gnjavaži' i 'cirkusu'

Intrigantno jednoduše u medijskom denunciranju Mosta, njegove uloge, motiva i potencijala u pregovaračkom procesu, prvenstveno se temelji, po mom sudu, na sasvim određenoj i točnoj predodžbi o Mostu kao *novoj, pristojnoj, demokrišćanskoj desnici u našem društvu*. S ljevičarske strane sama je pojava takve političke i ideološke orijentacije nepodnosiva, puko licemjerje koje treba raskrinkati kao himbeni klerikalizam – pristojna desnica zgoljni je oksimoron. Ostrašćenju, uvijek na dom spremnoj, ustašoidnoj desnici koja igra na kartu povijesnog revizionizma i križarskih ratova protiv sablasti komunizma i jugoslavenstva, svaka je pristojnost strana, njoj to vonja na kukavičko, domobransko sustajanje, ako ne i kapitulaciju pred mrskim neprijateljem. Što se, čini se, može nazvati hrvatskim paradoksom: u nas je pristojnost svjetonazorska kategorija!

Sastavljanje i početak rada nove Vlade ukazuje da je Most tek na početku istinskih kušnji u kojima će se pokazati hoće li uspjjeti u vlastitu projektu da bude most prema pristojnijoj Hrvatskoj, ili će i Most, kao i svi dosad koji su u hrvatskoj političkoj divljini pokazali pristojnost, izgubiti i dušu i tijelo. Politički projekti po definiciji ovise od podrške javnosti, a Most je priznanje, povjerenje i podršku racionalnih hrvatskih građana zaslužio.

„Ako je glavni, civilizacijski programski zahtjev Mosta bitno jačanje još veoma krhke i slabe pravne države, tada je glavna zapreka u tome što je sadašnja hrvatska država partijina, dakle hadezeovska država, pa je stoga može razmontirati samo HDZ, i to tako da bude prinuđen to učiniti. To je funkcija Mosta.“

IN MEMORIAM

Slobodan Lang, čovjek

Kada smo posljednji put razgovarali, sve je već znalo. Na pitanje kako si, Slobodan mi je odgovorio Ja sam izvršno. Ali moje tijelo je krenulo vlastitim putem. Na smrt najbližijih nemoguće se je pripremiti. No silno je ohrabrenje kada nam netko od takvih uvjerljivo posvjedoči da je možda moguće pripremiti se barem na vlastiti odlazak. Ponesen najboljom vrstom sabranosti Slobodan je tog poslijepodneva još jednom govorio ne samo o svojoj viziji svijeta bez nasilja, nego je i neobično sustavno izlagao u čemu je obaveza nas današnjih da takav svijet pripravimo. Moj zadnji monolog sa Slobodanom Langom, tako ću nasloviti taj tekst oporučne snage, ako ga uspijem pripremiti. Ovdje samo ponavljam tekst objavljen u Jutarnjem 2001.

Piše:
Duško Čizmić Marović

POHVALE što ih se u ovom tekstu spremam izreći o dr. Slobodanu Langu lako bi vam se mogle učiniti pretjeranim. Ako se ima na umu uloga Langa u mojem odrastanju, poneko bi se mogao polakomiti i na zaključak da je razlog mojim pohvalama naše prijateljstvo. Ništa ne bi bilo dalje od istine: Slobodan Lang, stricto sensu, nije imao prijatelja. Obitelj, poklonike, protivnike, sljedbenike, partnere, znance koji mu duguju sve što su postigli – nerijetko, naprosto, sam život – one kojima i sam duguje mnogo – sve njih je imao. I svaka od tih veza bila je za čitav život. Ali obziri vjernosti prema jednom već stečenom prijateljskom krugu nepodnošljivo bi ograničili i Slobodanovu usredotočenost na ono i onoga koji je ovoga časa tu, i otvorenost za sve one koji tek mogu naići. Toliku ne-vezanost ni najbližija okolina nije navikla smatrati vrlinom. Međutim, prijatelja nemaju mnogi: ni istinski učitelji, ni političari, ni sveći... ustvari, to je sudbina svih koji s punom predanošću obavljaju poslove zajednice. Što to baš kod Langa ističem dva su razloga: naša bliskost koja mi to dopušta reći i njegov značaj koji to može otrpjeti. Problem je, naime, u tome što nesposobnost za prijateljstvo izvana nije lako razlikovati od potpune predanosti *svim* drugima...

TRADICIJA Otac Slobodana Langa, dr. Rikard Lang, sveučilišni profesor i partizan, bio je Židov. Baka i djed usmrćeni su u Jasenovcu, a u vama dujoj povijesti obitelji oni nipošto nisu jedini koji su stradali jer su bili ono što jesu. Bez stoljeća takve patnje - koju se u obitelji najbolje pamti - teško bi bilo razumjeti i Langovu opsesivnost "griehom propusta", i nje-ljudske raspone njegovih humanitarnih angažmana, i dramatska notu koja je pratila svaki Slobodanov iskaz, toliko naglašenu i toliko unutar-nju, ničim izazvanu, da ju je često bilo nemoguće obrazložiti, i da se su-govornik u njegovim reakcijama rijetko kada mogao ogledati. Kad je u Tuđmanovoj Hrvatskoj Lang imenovan veleposlanikom za humanitar-na pitanja, pitali su su ga čini li mu to čast? "Moja je obitelj tisuću godina davala veleposlanike, i Tuđmanu je čast što sam ovu dužnost ja prihva-tio." Takva obiteljska tradicija osigurala mu je ne samo vrhunsko obrazo-zvanje i atmosferu odrastanja u kojoj se najviše vrijednosti i stremjenja podrazumijevaju, već mu je unaprijed osiguravala i ono na što je većina pripadnika njegove generacije mora-la uložiti mnogo svojih najboljih sna-ga: ne samo *kruv i krov*, nego i pra-vo na izbor zanimanja po srodnosti a ne po nuždi. U Langovu javnom ra-du tako je unaprijed otpao jedan od

češćih motiva političkih angažmana na ovim prostorima: preživljavanje.

GOVORNİK Jedan gimnazijski razred Lang je pohađao u Americi i tako se familijarizirao s engleskim da su on i Marin Geršković na europskom govorničkom natjecanju pobijedili Engleze usred Oxforda! Njihova metoda bila je jednostavna: pribaviti najširi okvir za razmatranje teme, pragmatiski, kirurški precizno obraditi problem, i za vlastiti stav založiti se svim sredstvima uz iskaz na samom rubu sofisticirane lažakosti. Taj obrazac za kojeg je lako utvrditi da teži koliko istinoljubivosti toliko efikasnosti, Lang je koristio u svim svojim angažmanima, cijeli svoj život.

NARODNO ZDRAVLJE U avionu za Ameriku jednom je čovjeku pozlilo. Doktor Lang se odmah našao uz nje-ga i počeo vikati: "Ima li koji liječnik u avionu?" I zaista: Slobodan se nije opredijelio za klinički rad s pojedincima, već za javno zdravstvo koje se bavi populacijom, "narodom". A tu je osnovna strateška dilema hoće li se glavnim resursom smatrati novac, koji onda dobrim menadžmentom valja najracionalnije koristiti, ili su "resurs" - ljudi! Ako su ipak ljudi, onda je ključna njihova spremnost da čine dobro, sposobnost da se organiziraju kako bi svaka socijalna potreba dobila svoj javni izraz, te spremnost da ne samo cijelog života uče nego da iskustva patnje i postignuća u nje-nom smanjivanju sistematski bilje-že, sintetiziraju u nova znanja i pre-nose drugima.

SAVEZ STUDENATA U studentsku organizaciju Lang prvi put zalazi na poziv Marina Gerškovića, još u prvoj polovici 60-ih kada je pripremio ple-num o zdravstvenom stanju stude-nata. U revolucionarnom ozračju šezdesetosmaškog lipnja, nakon što je Fabijan Šovagović odrecitirao "Krvavo jutro", Lang se popeo na improviziranu govornicu i izjavio da krv

Oxford, ožujka 1969: lord Gladwyn predaje pobjedničko Srebrno žezlo Marinu Gerškoviću (lijevo) i Slobodanu Langu

voli vidjeti samo u bočici za trans-fuziju. S govornice je otpravljen s istim prezimom kao i godinama kasnije kada je štrajkao gladu da upozori na probleme Kosova. Na Medicini, u svojoj osnovnoj organizaciji SK, Lang je sekretar: članovi njegove or-ganizacije moraju dobrovoljno davati krv, a kolegama koji imaju studijskih problema repeticije. Prvi je student koji vodi jedan kolegijalni organ sveučilišne uprave – Sveučilišni odbor za standard. Godine '69. izabran je u Str-pičevo studentsko rukovodstvo, pred-sjednikom Saveza studenata Zagne-ba postao je u proljeće 1970., da bi već ujesen iste godine došao na čelo Sa-veza studenata Hrvatske. "Program 300 dana", langovska dosjetka, prvi je program civilnog društva u Hrvat-skoj, koji demokratizaciju ne shvaća kao slobodu za sve ideologije, već - u Langovoj vizuri - kao obavezu pre-ma "sveukupnosti ljudskog". Slobodan je izradu tog programa moderirao na Strpičevim programatskim temeljima i Padenovu juridističkom konstruktivizmu. Pisali smo ga svi, karikaturama ga je opremio René Hollos, budući autor HDZ-ova logotipa, a kao i uvijek, nad duhovnom elegancijom naših programa bdio je Dragutin Lalović.

TIMARENJE EGA Lang je izabra-ni sastav svoga predsjedništva ši-rio po vlastitu nashođenju: čuo bi za nekoga, osvjedočio bi se i pozi-vao ga. Za mene, na primjer, nije bio ni čuo. Čuo je mene samog, lip-nja 1970., govoriti na Filozofiji, pri-šao mi i pozvao me u predsjedniš-tvo. Moja je taština zatreperila, ali ljevičarski kodeks časti branio mi je prijeći prag bilo kojeg *komiteta* jer u njima *sjede same prodane du-še*... Ali najesen, kad sam se kao je-dan od inicijatora novog filozofskog časopisa za potporu obratio Langu, on mi je objasnio da tako velik no-vac traži uporno lobiranje, a kako u predsjedništvu nema nikoga tko bi želio filozofski časopis, ja moram

učiti u predsjedništvo, jer inače od ča-sopisa ništa... "A što bih ja radio u predsjedništvu?" upitao sam ga. I baš kao što sam se i bojao, premda još pravo nisam ni bio prodao dušu, Slobodan Lang se već vraški nace-rio: "Ti bi htio da ti ja kažem što ćeš raditi, a? A što bi ti meni uopće tre-bao kad bih ja morao određivati tvo-je zadatke? Sam ćeš vidjeti!" Ali ni Čičak ni Budiša nisu dopustili da im Lang tako istimari ego...

STUDENT PROREKTOR: Jeseni 1970. za prvog studenta prorektora izabran je Ivan Zvonimir Čičak, a ne kandidat (našeg) studentskog ru-kovodstva, Damir Grubiša. Mi smo najprije predložili Ivana Padena, Paden je predložio Langa, a Lang Damira Grubišu koji je tih dana u Beogradu pri izboru za predsjed-nika Saveza studenata Jugoslavije izvisio zbog zalaganja za (naš) stav da Savez studenata Jugoslavije tre-ba postati savezom republičkih sa-veza... S Čičkom - koji se iza brda va-ljao - Lang je tada pokušao postići sporazum: podrži Grubišu pa dođi u studentsko predsjedništvo voditi "odbor za vjernike"... Izabran je, da-ke, Čičak. U "preumjereno" saop-ćenje o Čičkovoj *nepodobnosti* uno-simo ocjenu o Čičkovu *ekstremnom nacionalizmu*. "Išli smo na zaoš-travanje... to je moralno najslabija točka mojih angažmana" tvrdio je Lang. Najteže mu je tih dana bilo na Medicini, njegovu fakultetu, kad je njegov studentski kolega njemu u čast recitirao Kranjčevićeva *Gospodskog Kastora*. Slobodanu je po-mogao Dražen Budiša: izveo ga s fakulteta, odveo na ručak, platio mu ručak, zajedno s njim vratio se na fakultet, i onda ga s govornice na-pao. Hoću reći - Langa... Koliko će nam još vremena trebati da u demo-kratskoj Hrvatskoj steknemo tako demokratske manire?... Radi "smi-rivanja" Lang Čičku nudi da obojica daju ostavku. Dao ju je sam, 8. velja-če. Nakon dva mjeseca na izbornoj

smo Skupštini i mi ostali po krat-kom postupku skinuti s političke scene.

SUDENJE Kada je na sudskom pro-cesu protiv naših kolega sudac upi-tao svjedoka Langa "Što ste mislili o njima?", Lang uzvraća pitanjem: *Da li sam ja ovdje svjedok ili ekspert?* "Da li ste ih napadali?" *Da, i opet bih kad ne bismo bili u sudu.* "Znate li tko im je izdavao naredenje?" *Znam, isti onaj koji Vam je naredio da ih osudi-te!* "Znate li da vas mogu kazniti?" *Znam, ali se ne usuđujete.* Kako god da smo se ponašali na tim svjedoče-njima, nismo znali na koliko da će osuditi njih, ali smo znali da će zau-vijek gurnuti u govna nas. Kaže mi Lang: "To isto osjetio sam kad se o Blaškiću radilo. Ako si mlad, student, i slično - spadaš u nebitnu grupu. Od-bacivane su cijele generacije".

STARI I NOVI ZAVJET: Zvučalo je kao utjeha, nekada, ono biblijsko: ako spasiš jednog jednog od mojih, kao da si spasio čitav svijet! Lang je smatrao da Novi zavjet to obećanje okreće u prijetnju: ako zaboraviš i jednog jed-nog od mojih, kao da si zaboravio ci-jeli svijet! Tek danas, kad se svijet de-finitivno povezao, a broj suvišnih lju-di porastao - nezaposleni, djeca, stari i nemoćni, izbjeglice, mali narodi, ne-razvijeni... - moguće je shvatiti punzna-čaj te kristovske prijetnje. No već po-četkom 70-ih Lang ocjenjuje da je Savez komunista nesposoban za tu najvišu socijalnu funkciju i predlaže osniva-nje socijaldemokratske partije. Ali to se doimalo tek kao alibi dosjetka. Lang potom kreće drugačije: inicira, organi-zira, operativno vodi i propagira bor-bu protiv AIDS-a, borbu za prava inva-lida, iz Amerike donosi i širi ekološku svijest i osniva organizacije, istražuje kvalitetu života oboljelih od raka, osni-va pokret Zdravih gradova... Većinu to-ga mi iz generacije odmjeravamo s vi-soka kao dokone novotarije razvijenih zemalja. Slobodan se prihvaća rukovo-denja zagrebačkim zdravstvom. Pred

iz biografije

Osobne: rođen u Zagrebu, Hrvatska; cijeli život oženjen za jednu suprugu Nadu, liječnicu, s kojom je stekao dvoje djece, Maroja i Maju te četvero unučadi. **Političke:** predsjednik Saveza studenata Zagreba i Hrvatske, savjetnik predsjednika RH za humanitarna pitanja, za-stupnik u Županijskom domu, veleposlanik u Ministarstvu vanjskih poslova, voditelj hrvatske delegacije u Interparlamentarnoj uniji, član Vijeća Europe. **Akademске:** docent Medicinskog fakulteta u Za-grebu na Školi narodnog zdravlja, gost profesor na Medicinskom fa-kultetu u Mostaru, gost profesor Škole zdravlja Fakulteta u Bostonu, suradnik Centra za ljudska prava i javno zdravstvo na Harvardu; član Kraljevskog udruženja liječnika javnog zdravstva Velike Britanije, Savjeta časopisa za ljudska prava i Javno zdravstvo iz Harvarda, član uredništva hrvatskog časopisa *Croatian Medical Journal*, predsjed-nik hrvatske Mreže zdravih gradova, predsjednik ljetne škole "Zdrav-lje za sve" u Dubrovniku... Autor velikog broja knjiga, znanstvenih i stručnih članaka. Decenijama kolumnist u medijima.

Početak devedesetih:
kako izbjeći grijeh propusta

Za sva vremena

Slobodan Lang 1945. - 2016.

demokratske promjene Lang se, uvjeravao me tada, definitivno osvjedočio da Savez komunista Hrvatske nije u stanju obaviti ni svoju jugoslavensku ulogu - dokaz je Kosovo - ni svoju hrvatsku zadaću: propušta Knin i sve Srbe na brigu Savezu komunista Srbije.

STRANKE No na prvim demokratskim izborima Lang će se ipak kandidirati na SDP-ovoj listi, u Zagrebu - i ispasti u prvom krugu. Godine '91/92. pokušat će s HSS-om: nemoguće je, kaže, kroz profesiju i kroz udruge doseći išla od onoga što je samo strankama dostupno. Bez obzira na ovu samorefleksiju, onaj tko bi Slobodana Langa ocjenjivao po stranačkim aranžmanima, moj bi odnos prema njemu kao "čovjeku za sva vremena" morao iščitati ironijski, kao "čovjeka za sve režime".

Nije ovdje mjesto nabrajati premnoge biografske činjenice koje govore u korist mojeg doživljaja. Činjenice same tu ne mogu pomoći - langovski profil duhovnosti traži odgovarajuću sposobnost shvaćanja. Želim tek podsjetiti: vrlo će brzo Lang svoje stranačke angažmane ostaviti po strani i od samog početka Domovinskog rata založiti vlastiti život doslovno za svaku etničku skupinu na ratnim prostorima, proći će sva mjesta stradanja i to baš u vrijeme stradanja. I s bezobzirnim medicinarskim pragmatizmom za humanitarni rad iskoristiti sva politička imenovanja koja će mu Tuđman udijeliti - ipak - tek od 1994, za zasluge u organiziranju konvoja "Bijeli put" za Novu Bilu. Pritom nikada nje ulazio u HDZ, svejedno da li stoga što Tuđman to od njega nije

ni tražio - siguran u njegovu osobnu lojalnost - ili jer je naučio sumnjati u vlastite političke reflekse. A njegovi angažmani po Bosni i Hercegovini zaslužuju da ih se vrednuje u punoj humanitarnoj autonomiji, bez obzira na to što svaka Langova gesta obnavlja vječnu, temeljnu dilemu intelektualne ljevice: prokazivati zlo ili činiti dobro?

IZAZOV DOBRA Budući da tu dilemu on nikad nije shvaćao ozbiljno, vjerojatno je teško tvrditi da je Lang ikada bio *ljevičar*... Nakon svega, sačinio je projekt "Izazov dobra" s prijedlozima svjetskog značaja, do kojih je došao poopćavanjem osobnih, generacijskih i obiteljskih iskustava. Želeći promovirati taj program, postupio je kao i uvijek. Sačinio je Izvješće Predsjedni-

ku Republike Hrvatske - Mesiću, ne Tuđmanu - rezimirajući, predlažući, pa i nudeći i njemu svoj savjetnički rad. I sve to stavio na Internet baš kao što će među ostalim pismima predsjedniku Tuđmanu objaviti i ono u kojem sam od njega traži da bude imenovan zastupnikom Županijskog doma. Kako razumjeti to ponašanje? Onom Goetheovom "Skromnost je vrlina glupih"? Jednostavniji u izražavanju od Goethea, Lang je običavao reći: *Ja jako cijenim kad me netko hvali*. Jeste li upoznali još nekoga tko tako šarmantno preskače argumente?

FAŠISTI I ANTIFAŠISTI Mesić mu kao Predsjednik nije odgovorio. Ali nešto ranije odgovorio mu je *Feral Tribune*. Godine 1998. u intervjuu Večernjaku Lang je - reagirajući na

zamjedbu Zuroffa kako su režimi u Latviji i Hrvatskoj bili gori od njemačkog uzora - izjavio ovo: "Njemačka, kao sila u kojoj je stvoren nacizam, mora se ispričati hrvatskom i latvijskom narodu zato što je kao velika sila ucjnjivala te male narode da će moći imati svoju državu samo pod uvjetom da u nju uvedu elemente zločina". Najnezavisniji naš *Feral Tribune* ovoj je izjavi dodijelio visoko sedmo mjesto na svojoj listi "Greatest Fashists"! Neugodno mi je tretirati čitatelje kao magarad, objašnjavajući im što je Lang htio reći, ali moram - znam mnogo časnih ljudi koji su tu izjavu razumjeli isto kao i *Feral*! Stoga evo objašnjenja, uz ispriku.

KVISLINZI Kad god se i u 20. - civiliziranom - stoljeću željelo nekoga porobiti, posezalo se za istim prastarim receptom: veliki su dovidili na vlast kvislinge koji su već radi samoodržanja morali biti gori od svojih gospodara. Svi suvremeni silnici, od kolonijalista, preko fašista i nacista, do proleterskog SSSR-u i demokratske Amerike u tome su bili i ostali potpuno isti. Snose, dakle, odgovornost baš za tu vrstu zla. Nikome nije padalo na pamet zatražiti barem simboličku gestu isprike nekog "velikog", nekome od onih "malih" kojima su svojedobno na vlast instalirali kvislinške bande. Brandt je imao hrabrosti tek pokazati da, premda je njemački kancelar, nije beščutan: i taj, tako mali korak dobio je toliko važno mjesto u povijesti. ne samo Europe! Nota bene: ne samo da se ne smatra logičnim pozvati velike da kleknu pred malima, već se baš malima još uvijek drže lekcije o njihovim - tj, našim - zločinačkim navikama. Ikada se Lang udostojio njemačkim socijaldemokratima predložiti tu gestu najvišeg antifašističkog naboja, *Feralovo Društvo za eksploataciju anti-fašizma*, taj je Langov prijedlog proglasilo fašističkim!?

USPJESI Pitanjima oko Langa bitan je doprinos dao, naravno, Lang sam svojim medicinarskim pragmatizmom koji izbežumljuje društvenjake, posebno "lijeve". Kako se on pri svemu tome osjećao i kako se je trebao osjećati? Kad su naši susjedi mojoj djeci ogovali njihova oca, ja sam djeci rekao da je sve u redu, da je to samo njihov način brige za nas. 'Ali kako tebi to ne smeta?' pitala su me djeca. Pa vidite, pokušao sam im objasniti, vrlo malom broju ljudi možemo napraviti neku stvarnu uslugu. Većinu možemo obradovati samo tako što im pomazemo da se osjećaju boljima od nas... Od cijele moje generacije Slobodan Lang i Žarko Puhovski pomogli su vjerojatno najvećem broju drugih ljudi. Kolike li su tek obradovali davši im priliku da misle kako su bolji od njih... Potpuno sam siguran da se u najsabranijim svojim trenucima Slobodan Lang podjednako raduje i jednom i drugom svom uspjehu.

***

Budući da me je za ovakav završni račun 2001. Slobodan pohvalio usudio sam se da ga na njegovoj smrtnoj postelji zapitam *Kojem se uspjehu raduješ više?* Prije odgovora Slobodan je zatražio da u gornji tekst, ako ga budem opet objavljivao, pored njegova imena obavezno stavim ime Žarka Puhovskog. Obećao sam. A onda mi je odgovorio ovako: *Viš se radujem, naravno, većem uspjehu. A budući da se čini kako svetac ipak nisam uspio postati, neće ti biti teško zaključiti koji je od ta dva moja uspjeha veći.*

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
KEMIJSKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
raspisuje
NATJEČAJ m/ž
za izbor**

-jednog izvršitelja na radno mjesto I. vrste u znanstveno-nastavnom zvanju redovitog profesora u trajnom zvanju, u znanstvenom području: Tehničke znanosti, znanstveno polje: Kemijsko inženjerstvo na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Zavodu za organsku tehnologiju.

-jednog izvršitelja na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju poslijedoktorand u znanstvenom području: Prirodne znanosti, znanstveno polje: Kemija, znanstvena grana: Fizikalna kemija, na određeno vrijeme u punom radnom vremenu u Zavodu za fizikalnu kemiju. Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete utvrđene odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Pristupnici uz prijavu prilažu: životopis; pristupnici koji su stranci državljanima dokaz o poznavanju hrvatskog jezika (C2-napredno znanje); preslike odgovarajućih diploma; prikaz znanstvene, nastavne odnosno stručne djelatnosti; popis radova; radove, odnosno separate radova relevantnih za izbor te drugu odgovarajuću dokumentaciju o ispunjavanju uvjeta za izbor, presliku svjedodžbe, presliku dokaza o državljanstvu i dokaz o stečenom radnom iskustvu. Rok za podnošenje prijave je trideset (30) dana od dana objave Natječaja u Narodnim novinama. Prijava s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja šalju se poštom na adresu Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu, Ručera Boškovića 35, 21000 Split. Zakašnjele i nepotpune prijave neće se razmatrati. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FAKULTET GRAĐEVINARSTVA,
ARHITEKTURE I GEODEZIJE
objavljuje
ISPRAVAK NATJEČAJA**

U točki 1. Natječaja objavljenog u Universitasu od 01.02.2016. godine riječi «Tehničke znanosti» mijenjaju se i glase: «Humanističke znanosti» a riječi «Arhitektura i urbanizam» mijenjaju se i glase: «Povijest umjetnosti».

**i raspisuje
NATJEČAJ**

1. za izbor jednog nastavnika na radno mjesto I. vrste u umjetničko-nastavnom zvanju redoviti profesor u trajnom zvanju, iz područja Umjetnosti, polje Likovne umjetnosti, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu;
2. za izbor jednog nastavnika na radno mjesto I. vrste u znanstveno-nastavnom zvanju redoviti profesor/prvi izbor, iz znanstvenog područja Tehničke znanosti, znanstveno polje Građevinarstvo, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu;
3. za izbor jednog suradnika na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju asistent za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Građevinarstvo, na određeno vrijeme u punom radnom vremenu, na Katedri za tehničku mehaniku;
4. za izbor jednog suradnika na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju asistent za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Građevinarstvo, na određeno vrijeme u punom radnom vremenu, na Katedri za hidromehaniku i hidrauliku.

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA FORENZIČNE
ZNANOSTI
raspisuje
NATJEČAJ m/ž
za izbor**

1. Jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu redovitog profesora u trajnom zvanju u punom radnom odnosu, za područje tehničkih znanosti, polje tehnologija prometa i transport, grana pomorski i riječni promet- 1 izvršitelj/ica. Pristupnici natječaju trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Pravilnikom o organizaciji i radu Sveučilišnog odjela za forenzične znanosti te Statutom Sveučilišta u Splitu. Pristupnici uz vlastoručno potpisanu prijavu na natječaj prilažu u tiskanom obliku: životopis, preslike osobne iskaznice, domovnice ili potvrde o državljanstvu države članice EU i preslik diplome o odgovarajućoj stručnoj spremi, odnosno akademskom stupnju, prikaz znanstvene, nastavne i stručne djelatnosti, popis radova i radove relevantne za izbor (u elektroničkom obliku), potvrdu o poznavanju hrvatskog jezika – C1 stupanj europske razine (za pristupnike iz država članica EU). Svu dokumentaciju potrebno je dostaviti u dva primjerka.

Prijave se predaju u roku od 30 dana od dana objave natječaja u „NN“ na adresu: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za forenzične znanosti, Ručera Boškovića 31/IV, 21000 Split, s naznakom: »Natječaj za izbor u znanstveno-nastavno zvanje i radno mjesto redovitog profesora u trajnom zvanju«. Zakašnjele i nepotpune prijave neće se razmatrati. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Strateški značaj obrazovanja odraslih

PIŠE: **Toni Popović**, MAG. SOC.

Obrazovanje odraslih sustavnije se promišlja tijekom posljednja dva desetljeća u Republici Hrvatskoj, a njegovu normiranju i institucionalizaciji naročito su pridonijeli donošenje *Strategije za obrazovanje odraslih* (2004.) i *Zakona o obrazovanju odraslih* (2007.) te uspostava *Hrvatskog andragoškog društva* (1998.) i *Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih* (2010.). Time je ovaj oblik edukacije formalno prepoznat u obrazovnoj vertikali. Na važnost njegova planiranja ukazuje i *Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije* iz 2014. godine, kojom se sugeriraju podizanje kvalitete obrazovnih programa, pronalaženje modela sufinanciranja njihova pohađanja za skupine u nepovoljnom položaju (nezaposleni, mladi, manjine itd.), kao i sufinanciranja polaznika programa od nacionalnih strateških interesa, razvoj nadzornih i informativnih platformi na temelju informacijske tehnologije, profesionalizacija andragoških djelatnika i druge mjere. Ove su teme bile dio nedavnog znanstveno-stručnog kolokvija *Stanje i perspektive obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj*, kojega je krajem siječnja organizirao Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu. Događanje je dio aktivnosti projekta *Izrada standarda zanimanja i standarda kvalifikacije stručnjaka za obrazovanje odraslih*, a koji proizlazi iz mjera Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije namijenjenih razvoju standarda kvalifikacija andragoških djelatnika te njihovu obrazovanju na temelju akreditiranih programa.

Cilj – uključenost od 5 posto do 2020.

Udio od 2,4% stanovnika koji su sudjelovali u programima obrazovanja odraslih je nezadovoljavajuć pa je strateški cilj dostizanje uključenosti od 5% i više do 2020. godine. Kako je u svojem izlaganju *Prepreke i izazovi obrazovanja odraslih* istaknuo **Mario Vučić**, zamjenik ravnate-

Zakon o obrazovanju odraslih ističe kako andragoški djelatnici imaju pravo i obvezu stručnog usavršavanja, ali ne postoji zakonska osnova po kojoj bi ustanove bile dužne omogućiti educiranje svojeg osoblja, niti je osmišljen visokoškolski program na temelju kojeg bi se nastavnike u sustavu obrazovanja odraslih poučavalo andragoškim kompetencijama

Marita Brčić Kuljiš

lja Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih te jedan od članova organizacijskog odbora znanstveno-stručnog kolokvija, prednost je stalni porast broja ustanova namijenjenih obrazovanju odraslih tijekom posljednjih godina pa ono postaje dostupnije. „Krajem 2015. godine u bazama Agencije bilo je registrirano 569 ustanova za obrazovanje odraslih u odnosu na 433 krajem 2010. Riječ je o važnoj djelatnosti u nastajanju koja će imati izdašnost i dalje. Čak 60% polaznika sudjeluje u programima osposobljavanja čija je izvedba kraća od osnovnoškolskih i srednjoškolskih, što pokazuje kako odrasli žele steći praktične kompetencije u kratkom roku, koje će im omogućiti zapošljavanje. Vjerojatno će tako biti u budućnosti uz pretpostavku razvoja gospodarstva koji će tražiti prilagodljivost tržištu uz trajni razvoj vještina.“

Kvaliteta i dostupnost

Ako je suditi prema nedavno donesenoj Strategiji, cilj neće biti znatniji rast broja organizacija u sustavu obrazovanja odraslih, za koje se smatra da ih već ima dovoljno, nego unaprjeđenje postojećih. Vučić podržava inzistiranje na kvaliteti sustava koja nije zadovoljavajuća, ali naglašava kako dostupnost programa obrazovanja odraslih nije jednaka u svim dijelovima zemlje jer se trećina programa izvodi na području Grada Zagreba i Splitsko-dalmatin-

Mario Vučić

ške županije, što ne treba zanemariti. „Jedan od uzroka niske participacije u obrazovanju odraslih su troškovi koje polaznici ne mogu priuštiti, stoga je potrebno pronalaziti modele njihova ublažavanja. Pored (su)financiranja, to može biti ravnomjerniji raspored dostupnosti obrazovanja odraslih po županijama, kako odrasli ne bi trebali napuštati mjesto stanovanja za vrijeme trajanja programa.“ Zamjenik ravnatelja ističe da ponudeni programi svakako trebaju biti kvalitetnije osmišljeni te konkurentniji, dok ustanove trebaju poštivati ono što je u njima propisano. Do sada nije postojala mogućnost neodobavanja programa za koje nije utvrđena šira potreba, a koji su primjereno osmišljeni unutar propisanih obrazaca. Također, nije razrađen sustav sankcija za ustanove koje se ne pridržavaju odobrene izvedbe programa, pa su najveći gubitnici upravo polaznici u slučaju nepoštivanja pravila.

(Ne)vidljivost andragoških djelatnika

Zakon o obrazovanju odraslih ističe kako andragoški djelatnici – učitelji, nastavnici, profesori, treneri, predavači, voditelji i stručni suradnici u sustavu obrazovanja odraslih, imaju pravo i obvezu stručnog usavršavanja. Ipak, normativna nedosljednost očituje se nepostojanjem zakonske osnove po kojoj bi ustanove bile duž-

ne omogućiti educiranje svojeg osoblja. Doduše, nije niti osmišljen visokoškolski program na temelju kojeg bi se nastavnike u sustavu obrazovanja odraslih poučavalo andragoškim kompetencijama. Tijekom predstavljanja projekta sudionici znanstveno-stručnog kolokvija, njegova voditeljica **doc. dr. sc. Marita Brčić Kuljiš** istaknula je prepoznavanje mogućnosti takvog programa kao povod osmišljavanja projekta. „Za nastavnike u sustavu obrazovanja odraslih traži se pripadajuće obrazovanje određeno programom koji ustanova provodi te posjedovanje pedagoško-psiholoških kompetencija. Velik broj nastavnika nije prošao niti jedan oblik stručnog usavršavanja za rad s odraslima. Riječ je o širokoj skupini edukatora čije kompetencije nisu jasno određene pa su dvojbene i ishodi obrazovanja kod samih polaznika. Jedna od prepreka veće uključenosti u obrazovanje odraslih upravo je psihološke prirode, odnosno temelji se na nepovoljnim prethodnim iskustvima, a koja mogu biti u vezi s neadekvatnim poučavanjem.“

Devet posto odraslih Europljana se obrazuje

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije zagovara snažnije uključivanje visokoškolskih ustanova u izradu i provedbu programa obrazovanja odraslih radi podizanja njihove kvalitete. „Ovim se projektom sistematiziraju kompetencije nastavnika za rad u tom sustavu, na temelju kojih će proizlaziti programi njihove izobrazbe. U budućnosti ćemo osmišljavati projekte za provedbu obrazovanja takvih stručnjaka, što je također jedan od ciljeva Strategije s trajnim rokom provedbe, čime se potvrđuju važnost ovakve edukacije i mogućnosti za daljnje projekte“ – zaključuje **doc. dr. sc. Brčić Kuljiš**.

Neosporna je veza između dinamičnosti, prilagodljivosti i kompetitivnosti društva te uključenosti građana u programe cjeloživotnog učenja. Ne iznenađuje što 9% stanovništva Europske unije sudjeluje u programima obrazovanja odraslih, dok njezine uredbe ističu važnost stjecanja kompetencija za cjeloživotno učenje od inicijalnog obrazovanja pa nadalje. Ono je neophodno za jačanje socijalnog blagostanja uz smanjivanje nezaposlenosti i rast gospodarskih pokazatelja, stvaranje zaposlenika koji će učinkovito odgovarati radnim zahtjevima, kao i osobni te profesionalni razvoj pojedinaca koji su nerazdvojivi u tržišnom društvu.

Za zlatni sjaj brončaninih rukometaša zaslužan i KIF

PIŠE: ŠIME VERŠIĆ

Cjelokupna Hrvatska javnost s nestrpljenjem je krajem siječnja pratila nastupe naše izabrane rukometne vrste na Europskom prvenstvu u Poljskoj. Pomladena, široj publici koja rukomet u pravilu prati samo na svjetskim i europskim prvenstvima dijelom nepoznata momčad, otpraćena je s dozom skepse i malo tko se nadao većem uspjehu, a pogotovo prekidu dvogodišnjeg razdoblja bez medalje koje se kod nas doživljava kao tragedija.

Prije zadnjeg dvoboja u skupini naši su rukometaši već pakirali kufere – za prolazak među četiri najbolje ekipe trebala su dva velika iznenađenja, prvo da Norveška pobijedi Les Expertse, vjerojatno najveću rukometnu momčad svih vremena, a nakon toga da Hrvatska s više od 11 razlike pobijedi jaku Poljsku. Domaćina. Pred 15 tisuća gledatelja i milijuna navijača. U najdomaćinskijem momčadskom sportu. U vjerojatno najluđem rukometnom danu ikad (u drugoj skupini ispala je favorizirana Danska) ostvarila su se oba preduvjeta za prolazak naših izabranika u polufinale, pa su s pravom događaji tog dana nazvani Čudom u Krakovu. Emotivno i fizički ispražnjena Hrvatska nije nažalost mogla preko Španjolaca u polufinalu te je na kraju u susretu za treće mjesto s Norveškom izborila broncu, možemo slobodno klišeizirano kazati – zlatnog sjaja.

Psihologija pobjeđuje fiziologiju

No, iz perspektive našeg Sveučilišta i Kineziološkog fakulteta, ova medalja ima još veće značenje. Naime, stručni stožer reprezentacije sastavljen je od djelatnika i studenata KIF-a, što je još jedna potvrda kvalitetnog rada i dobrog spoja teoretskih i praktičnih znanja.

Stručni stožer su sačinjavali: **Doc. dr. sc. Mario Tomljanović** – kondicijski trener reprezentacije, voditelj usmjerenja kondicijske pripreme i voditelj Odsjeka za cjeloživotno učenje

Željko Babić – izbornik reprezentacije, stručni prvostupnik Kineziologije – trener rukometa i student specijalističkog diplomskog studija kineziologije

Petar Metličić – pomoćni trener

Stručni stožer brončane reprezentacije rukometaša sastavljen je od djelatnika i studenata KIF-a, što je još jedna potvrda kvalitetnog rada i dobrog spoja teoretskih i praktičnih znanja

I naše kaplje pomažu ga tkati...

Naše kaplje Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Splitu, naša velika petorka, siva kineziološka eminencija koja je pomogla vinuti reprezentivce do medalje na Europskom prvenstvu su: **Mario Tomljanović, Željko Babić, Ivica Maras, Petar Metličić, Ivano Balić**, ali i djelatnici, studenti i suradnici Kineziološkog fakulteta. Oni su znanjem, iskustvom, izraženim trenerskim senzibilitetom, istančanim osjećajem za stvaranje snažnog pobjedničkog tima utkali i ime Kineziološkog fakulteta u ovaj slap koji je poput sna tek počeo sjati. Virtuozni igrači i veliki ljudi podređuju svoju evidentnu osobnost timu te je uspjeh zajamčen pod sigurnim vodstvom srčanog i proročanskog **Željka Babića** i temeljitim dizajniranjem fizičke pripreme **Marija Tomljanovića**, inovatora i znanstvenika u području vodstva u sportu. Djelatnici i studenti Kineziološkog fakulteta disat će s vama, analizirati, boriti se, podržavati i radovati se svakom vašem novom sportskom koraku.

Đurđica Miletić, dekanica KIFST-a

reprezentacije, student druge godine stručnog preddiplomskog studija – trener rukometa, predstavnik nastavne baze Rukometne akademije Balić-Metličić

Ivica Maras – direktor reprezentacije, stručni prvostupnik kineziologije – trener rukometa, mentor u nastavnoj bazi Kineziološkog fakulteta za područje rukometa

Važnost formalnog sportskog obrazovanja

„Cilj u Poljskoj je bio stvaranje tima za budućnost. Plasman nije bio nikakav imperativ i očekivali smo biti između 5. i 8. mjesta, kao početak projekta za EP 2018. u Hrvatskoj. Rezultat je iznad očekivanja, pogotovo s obzirom na sve okolnosti. Odrađena su samo tri zajednička treninga sa cijelim timom, a ozljede su nas pratile tijekom priprema i samog takmičenja. Još jednom se pokazalo da ”psihologija go-

tovo uvijek pobjeđuje fiziologiju“, rekao je kondicijski trener Mario Tomljanović.

Smatra da je formalno obrazovanje osnova uspjeha u trenerskom poslu.

„Igračko iskustvo je dobrodošlo, ali samo kako bi lakše ušli u trenerski posao i dobili priliku za rad. Ono što je presudno je trenersko iskustvo, odnosno veliki broj grešaka koje radimo dok stječemo to iskustvo. I sad dolazimo do najvažnije stvari u trenerskom poslu, a to je konstantno i permanentno učenje, bilo kroz samoedukaciju, seminare, mentorstvo, odnosno cjeloživotno učenje formalnog i neformalnog karaktera.“

Izbornik Babić također ističe važnost cjeloživotnog obrazovanja: „Učenje ne staje niti u jednom trenutku naše karijere, cijeli život se moramo dodatno educirati, istraživati nova saznanja u struci

Željko Babić

Ivica Maras

Petar Metličić

Mario Tomljanović

te usavršavati kako bi se postigli vrhunski rezultati.“ To mišljenje dijeli i njegov pomoćnik Petar Metličić, kapetan naše zlatne svjetske i olimpijske rukometne momčadi, te ističe važnost formalnog obrazovanja za trenere: „Uza sve igračko iskustvo i brojne stvari koje sam kroz karijeru naučio, trenirajući i suradujući s velikim svjetskim trenerima, za moj trenerski razvoj je neizostavna komponenta teoretskog znanja, pogotovo u pedagoškim predmetima i psihologiji kroz koje učimo komunicirati s igračima i načine kako da im prenesemo svoja znanja.“

Poznata sportska imena na stručnom studiju

Kineziološki fakultet, osnovan 2008., je najmlađa sastavnica Sveučilišta u Splitu, no počeci Kineziologije u Splitu sežu u 1954., kada se ovaj studij nalazio u sklopu Više pedagoš-

ke škole, Pedagoške akademije, a potom u sklopu Sveučilišta u Splitu, Filozofskog fakulteta u Zadru – OOUR Fakultet prirodoslovno-matematičkih znanosti i studija odgojnih područja, te u sklopu Sveučilišta u Splitu, Fakultet prirodoslovno-matematičkih znanosti i odgojnih područja. Osim klasičnog sveučilišnog preddiplomskog i diplomskog studija na kojem se studenti osposobljavaju za izvođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture na svim stupnjevima odgoja i obrazovanja (od predškolskog do sveučilišnog), za provođenje sportskih aktivnosti na svim razinama natjecateljskog sporta kod djece, mladeži i odraslih, rekreacijske aktivnosti odraslih osoba te za provođenje kineziterapijskih postupaka i programa prilagođenim osobama s posebnim potrebama, 2011. je pokrenut Preddiplomski stručni studij kineziologije i Specijalistički diplomski studij kineziologije, a izvode se u četiri smjera: sportski trener iz odabranog sporta, Kineziterapija, Kondicijska priprema sportaša i Rekreacija i fitnes.

Cilj je bio da se, osim školovanja deficitarnog kadra, visoko obrazovanje približi vrhunskim sportašima koji kruh zarađuju u inozemstvu, na način da predavanja prate i ispite polažu online. Također, manji troškovi studiranja preko interneta omogućili su otvaranje smjera koji želi upisati samo jedan kandidat, što prije nije bio slučaj pa su najviše ispaštali „mali sportovi“. Budući da su stručni studij završili ili ga još uvijek studiraju brojna poznata hrvatska sportska imena poput Dina Rade, Stipe Pletikose, Joška Krekovića, Vlade Šole, Davora Dominikovića, Dalibora Anušića i mnogih drugih, možemo u skorijoj budućnosti očekivati još mnogo uspjeha kojima će se Kineziološki fakultet i Sveučilište u Splitu s ponosom dičiti.

Zagreb · Rijeka 2016
EUROPEAN UNIVERSITIES GAMES

EUSA

prenosimo

HR UNISPORT

Europska vidljivost hrvatskih sveučilišta

Što sve Europske sveučilišne igre u Zagrebu i Rijeci znače za hrvatsku akademsku zajednicu?

One nemaju značenje samo za Zagreb i Rijeku, već za sve sveučilišne gradove u Hrvatskoj. Zagreb i Rijeka će imati najveće opterećenje, no dobitak je što će igre predstavljati ono što je predstavljala prije 28 godina Univerzijada. One su veće od te Univerzijade, imaju veliki odaziv u zemljama odakle dolaze naši sveučilišni natjecatelji i time će jako puno značiti, ne samo za promociju Hrvatske u cjelini, već i za vidljivost hrvatske sveučilišne zajednice u svim tim zemljama otkuda studenti dolaze.

Na Igrama će po prvi put sudjelovati studenti s invaliditetom; koje mjere Sveučilište u Zagrebu provodi za integraciju i poticanje vrhunskih akademskih sportaša s invaliditetom?

I kao dekan Filozofskog

fakulteta, a sada i kao rektor, mogu potvrditi da je politika prema invalidima u tome smislu uzorna. Moram reći da sam posebno osjetljiv na ovu temu, jer sam imao oca koji je bio invalid bez noge i koji je uvijek govorio: „Nije važno što imam hendikep na ovoj strani“, a bio je sveučilišni profesor. Mladi ljudi s invaliditetom mogu na Sveučilištu u Zagrebu studirati i postizati vrhunske rezultate. Ima jako puno entuzijazma u Hrvatskoj u organizaciji sporta za invalide kojih je bilo mnogo nakon Domovinskog rata, no ipak bih naglasio da je Sveučilište ono koje sustavno na tome radi, mnogo smo napravili za sport studenata s invaliditetom, i smatram da bi država trebala davati dodatnu podršku.

Iz intervjua Zlatka Herljevića, glavnog urednika Unisporta sa rektorom Borasom

Sveučilišni sport je puno više od natjecanja

Zašto ističete da su Sveučilišne igre puno više od sporta?

One jesu više, zbog toga što su hrvatska sveučilišta, dakle Rijeka i Zagreb, iako će sudjelovati i ostala sveučilišta, pred izazovom organiziranja jednoga velikog događaja, i to na način da su organizaciju toga događaja u najvećoj mjeri predali studentima. Ja sam siguran da će Igre biti uspješno organizirane i da će pokazati snagu naših sveučilišta.

Hrvatska sveučilišta ostvaruju puno bolji sportski rezultat nego što se to u javnosti primjećuje i ona mogu biti još značajno bolja, ali sam želio reći da su igre prilika za još nešto - da se organizira veliki poduhvat koji nije vezan samo uz sportske aktivnosti.

Igre su prilika da se hrvatska sveučilišta drugačije pozicioniraju u društvu i da budu prisutnija u javnosti i ostvaruju veći utje-

caj, uključujući izgradnju sustava vrijednosti. Budući da će se zbog igara izgraditi infrastruktura za poboljšanje studentskoga standarda i infrastruktura za poboljšanje komunikacije na sveučilištu, nije pretjerano reći da je značaj događaja puno više od igara.

Kako će održavanje manifestacije utjecati na stanje sveučilišnog sporta u Hrvatskoj?

EUSA je i pokrenuta s ciljem razvoja sveučilišnog sporta na svim europskim sveučilištima, i to je jedan od glavnih strateških ciljeva zbog kojeg se Igre uopće i organiziraju.

Sveučilišni sport je, naravno, puno više od natjecanja, on služi i za izgradnju institucijskog identiteta i institucijske lojalnosti, te kulture kolektivnog timskog rada na rješavanju problema.

Iz intervjua Marine Šimunić i Željke Oreškoviće s rektorom Lučinom

Budite volonteri na europskim Igrama!

Pod sloganom „2016. svi ljetujemo u kolovozu!“, otvorena je mogućnost prijave volontera koji će u razdoblju od 12. do 25. srpnja 2016. godine sudjelovati na jednom od najvećih sportskih događaja za mlade. Širok raspon područja i djelatnosti rada u kojima će volonteri sudjelovati omogućit će im stjecanje znanja, ali i vještina koje će im pomoći u kasnijem profesionalnom životu i zaposlenju u budućno-

sti. Ivana Aničić, koordinatorka volontera na Europskim sveučilišnim igrama istaknula je kako će na igrama sudjelovati dvije vrste volontera, domaći i strani. Strani su volonteri već stigli u Hrvatsku i dio su pripremnoga perioda u kojem sudjeluju u brojnim aktivnostima za nadolazeće igre.

Područja u kojima volonteri imaju prilike sudjelovati su raznolika, a sustav je zami-

šljen kroz volonterske centre koji će biti uspostavljeni i koordinirani u Zagrebu i Rijeci. Neka od područja za koja se volonteri mogu specijalizirati uključuju timove za akademske aktivnosti, sportski tim, tim za medicinsku pomoć, sigurnost, smještaj i prehranu, informatički tim, tim za info pointe i ostale.

Od volontera se očekuje dostupnost u srpnju 2016. godine te poznavanje engleskog

ili nekog drugog stranog jezika. Prijavljeni volonteri moraju imati navršениh 15 godina, a prije početka volontiranja potpisat će i Ugovor o volontiranju. Čekanje se ne isplati, prijava je sve više, a rezultat volontiranja bit će nezaboravni doživljaj na jedinstvenome događaju svjetskih razmjera koji će zasigurno svim sudionicima širom otvoriti vrata novim mogućnostima u budućnosti.

Europske sveučilišne igre u brojkama

- Europske sveučilišne igre (ESI) najveći su multi-sportski događaj iz područja akademskog sporta u Europi.
- Kolokvijalno su poznate kao „Europska univerzijada“, s tim da je razlika u odnosu na svjetsku Univerzijadu u tome što natjecatelji ne nastupaju za svoju zemlju, već za sveučilište na kojem studiraju. (primjer: Hrvat koji studira na sveučilištu Oxford na ESI ne nastupa za Hrvatsku, već za sveučilište Oxford. U slučaju Univerzijade, bez obzira na to gdje studira, osoba nastupa samo za svoju zemlju).
- Igre se održavaju u razmaku od dvije godine (svake neparne godine). Prve Igre održane su u Cordobi (Španjolska) 2012. godine, druge su održane u Rotterdamu (Nizozemska) 2014. godine, dok su ESI Zagreb – Rijeka 2016. treće po redu. Četvrto izdanje igara održava se u Coimabri (Portugal), 2018. godine.
- Nositelj ESI je Europska sveučilišna sportska organizacija (EUSA), a nositelj organizacije ESI2016 je Hrvatski akademski sportski savez uz partnerstvo Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, gradova Zagreba i Rijeke te sveučilišta u Zagrebu i Rijeci.
- ESI2016 se održavaju od 12. do 25. srpnja 2016. u gradovima Zagrebu i Rijeci.
- Na ESI će se natjecanja odvijati u 21 sportu + dva sporta za osobe s invaliditetom. Ovo je prvi put da se na Igrama održavaju sportovi za osobe s invaliditetom, čime je Hrvatska prva zemlja domaćin koja ističe inkluziju
- U Rijeci će se održavati natjecanja u sljedećim sportovima: košarka 3x3, rukomet, judo, plivanje, plivanje za osobe s invaliditetom, taekwondo, vaterpolo.
- U Zagrebu će se održavati natjecanja u sljedećim sportovima: badminton, košarka, odbojka na pijesku, bridž, šah, nogomet, futsal, golf, karate, veslanje, ragbi, sportsko penjanje, stolni tenis, stolni tenis za osobe s invaliditetom, tenis, odbojka.
- Na ESI se očekuje sudjelovanje preko 5 tisuća natjecatelja sa preko 300 sveučilišta iz 45 europskih zemalja.
- Očekuje se pomoć od preko 2 tisuće volontera.
- Ceremonija otvaranja Igara održat će se 13. srpnja u večernjim satima na atletskom stadionu Mladost u Zagrebu
- Ceremonija zatvaranja Igara održat će se 25. srpnja na riječkom Korzu.
- Hrvatska je kandidaturu za Igre dobila u Ljubljani, 1. lipnja 2013. pobijedivši kandidaturu protukandidata - portugalske Coimbre, koja će ugostiti Igre 2018. godine.
- Igre će u Hrvatskoj iza sebe ostaviti uređeni sustav sveučilišnog sporta, a osim toga će ostati i obnovljeni, odnosno novoizgrađeni smještajni kapaciteti (studentski domovi), čime se značajno povisuju studentski standard. Obnova sportskih borilišta koristit će i široj društvenoj zajednici.
- Maskota ESI je hrčak Hrki. Izabran je između 64 pristigla prijedloga na javnom natječaju. Deveteročlani stručni tim odabrao je 3 najbolja prijedloga, a o pobjedničkom rješenju glasovala je hrvatska javnost preko medija i društvenih mreža. Od 5103 pristigla glasa, najviše (41,7 posto) je osvojio hrčak Hrki, autora Vedrana Redea i Matije Tomšića. O imenu maskote odlučilo je 30 poznatih hrvatskih sportaša.

Zagreb · Rijeka 2016

EUROPEAN UNIVERSITIES GAMES

EUSA